

**T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**SINIF YÖNETİMİNDE İSTENMEYEN VELİ
MÜDAHALELERİNİN İNCELENMESİ**

Eren ŞEN BABAYİĞİT

Danışman: Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN ÇELİK

MAYIS – 2024

YOZGAT

T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

SINIF YÖNETİMİNDE İSTENMEYEN VELİ
MÜDAHALELERİNİN İNCELENMESİ

Eren ŞEN BABAYİĞİT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN ÇELİK

MAYIS - 2024

YOZGAT

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
LİSANSÜSTÜ TEZ ONAY FORMU

T.C.

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Enstitümüzün Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı numaralı öğrencisi Eren ŞEN BABAYİĞİT'in hazırladığı “Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin İncelenmesi” başlıklı tezi ile ilgili tez savunma sınavı, Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri gereğince 29/05/2024 salı günü saat 12:00'de yapılmış, tezin onayına oy birliği ile karar verilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Behiye DAĞDEVİREN ERTAŞ
Jüri Üyesi : Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN ÇELİK
(Danışman)
Jüri Üyesi : Doç. Dr. Kamil YILDIRIM

ONAY:

Bu tezin kabulü, Enstitü Yönetim Kurulu'nun/...../2024 tarih ve sayılı Enstitü Yönetim Kurulu Kararı ile onaylanmıştır.

...../...../2024

Prof. Dr. Ümit BUDAK

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEZ BEYANI

Tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, tezin içerdiği yenilik ve sonuçların başka bir yerden alınmadığını, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan eder, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğini beyan ederim.

İmza

Eren ŞEN BABAYİĞİT

29/05/2024

ÖN SÖZ

Bu yüksek lisans tezinde sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri incelenmiştir. Yüksek lisans eğitimimin her aşamasında bana engin akademik bilgisi ve tecrübesiyle rehberlik eden, her konuda desteğini esirgemeyen, çalışmamın ilerlemesi için sabırla beni cesaretlendiren, değerli görüşleri ile çalışmama katkıda bulunan, öğrencisi olmaktan gurur duyduğum saygıdeğer hocam ve danışmanım Sayın Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN ÇELİK'e, yüksek lisans eğitimimde ders aldığım değerli hocalarıma saygı ve teşekkürlerimi sunuyorum. Araştırmanın verilerinin toplanmasında araştırmaya katılarak ölçeklere içtenlikle cevap veren değerli öğretmenlere teşekkür ediyorum. Her zaman yanımda olan, güven veren ve güven aşılayan, en büyük destekçim, varlığına her daim şükrettiğim sevgili eşim Doç. Dr. Özgür BABAYİĞİT'e; bu süreçte sabır ve anlayışıyla destek olan canım oğlum Eymen BABAYİĞİT'e teşekkür ederim.

Eren ŞEN BABAYİĞİT

29/05/2024

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SINIF YÖNETİMİNDE İSTENMEYEN VELİ MÜDAHALELERİNİN İNCELENMESİ

Eren ŞEN BABAYİĞİT

YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI

TEZ DANIŞMANI: Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN ÇELİK

Araştırmanın amacı sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin incelenmesidir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenolojik türde desenlenmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. 20 ilköğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır. İlköğretmenlerinin görüşlerini almak amacıyla görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin toplanması amacıyla, Yozgat'ta görev yapan 20 ilköğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler öğretmenlerden izin alındıktan sonra ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin tamamının istenmeyen veli müdahaleleri ile karşılaştığı tespit edilmiştir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri şunlardır: velinin sınıf yönetiminde duygusal müdahalesi, velinin sınıf içi oturma düzenine müdahalesi, velinin öğretmenin ödevlendirmesine müdahalesi, velinin etkinliklere müdahalesi, velinin derse müdahalesi, velinin öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine müdahalesi, velinin öğretmenin ödül ve cezalarına müdahalesi. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleri şunlardır: velinin kişisel tutum ve davranışları kaynaklı nedenler, veli-öğretmen ilişkisine dayalı nedenler. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmene etkileri, öğretmende oluşan olumsuz duygu ve davranışlardır. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye etkileri şunlardır: öğrencide oluşan olumsuz duygular, öğrencide oluşan olumsuz davranışlar. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına etkileri şunlardır: derse karşı isteksizlik, öğrenme kayıpları. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleriyle başa çıkma yöntemleri şunlardır: veli duygularını yönetme, veliye kuralları açıklama. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusunda sınıf öğretmenlerinin önerileri şunlardır: veliyle iletişimi artırma ve veliye okul kurallarını açıklama.

2024, xi + 102 Sayfa

Anahtar Kelimeler: Aile, Eğitim, İletişim, Okul

ABSTRACT

MASTER THESIS

EXAMINATION OF UNWANTED PARENT INTERVENTION IN CLASSROOM MANAGEMENT

Eren ŞEN BABAYİĞİT

**YOZGAT BOZOK UNIVERSITY
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
DEPARTMENT OF EDUCATINAL SCIENCES
DEPARTMENT OF EDUCATIONAL MANAGEMENT**

SUPERVISOR: Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN ÇELİK

The aim of the research is to examine unwanted parental interventions in classroom management. This study was designed in the phenomenological type, which is one of the qualitative research methods. Easily accessible case sampling, one of the purposeful sampling methods, was used to determine the study group. Interviews were conducted with 20 primary school teachers. Interview technique was used to obtain the opinions of primary school teachers. A semi-structured interview form was used as a data collection tool in the research. In order to collect data, interviews were conducted with 20 primary school teachers working in Yozgat using a semi-structured interview form. The interviews were recorded with a voice recorder after obtaining permission from the teachers. Content analysis was used to analyze the data obtained. As a result of the research, it was determined that all classroom teachers encountered unwanted parental interventions. Unwanted parental interventions in classroom management are as follows: parent's emotional intervention in classroom management, parent's intervention in classroom seating arrangements, parent's intervention in the teacher's assignment of homework, parent's intervention in activities, parent's intervention in the lesson, parent's intervention in students' friendship relations, parent's intervention in the teacher's rewards and punishments. The reasons for undesirable parent interventions in classroom management are as follows: reasons based on the parent's personal attitudes and behaviors, reasons based on the parent-teacher relationship. The effects of undesirable parental interventions in classroom management on the teacher are the negative emotions and behaviors that occur in the teacher. The effects of undesirable parental interventions in classroom management on the student are as follows: negative emotions in the student, negative behaviors in the student. The effects of undesirable parental interventions in classroom management on the learning environment are as follows: reluctance towards the lesson, learning losses. Methods for dealing with unwanted parent interventions in classroom management are: managing parent emotions, explaining the rules to parents. Suggestions of classroom teachers to prevent unwanted parental interventions in classroom management are as follows: increasing communication with parents and explaining school rules to parents.

2024, xi + 102 Pages

Keywords: Family, Education, Communication, School

İÇİNDEKİLER

Sayfa

TEZ ONAY SAYFASI.....	ii
TEZ BEYANI.....	iii
ÖN SÖZ	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar.....	6
2. GENEL (KURAMSAL, KAYNAK) BİLGİLER.....	8
2.1. Eğitim Sisteminde Okulların Rolü.....	8
2.2. Eğitim Sisteminde Öğretmenin Rolü	9
2.3. Eğitim Sisteminde Ailenin Rolü	11
2.4. Eğitim Sisteminde Veli Katılımı.....	13
2.5. Eğitim Sisteminde Öğretmen-Veli İletişimi	16
2.6. Eğitim-Öğretim Sürecinde İstenmeyen Veli Müdahaleleri	18
2.6.1. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğretmene Etkisi	19
2.6.2. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğrenciye Etkisi.....	20
2.6.3. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğrenme Ortamına Etkisi	20
2.7. İlgili Araştırmalar	21
2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	21
2.7.2. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar.....	24
3. GEREÇ ve YÖNTEM	27

3.1. Araştırmanın Modeli.....	27
3.2. Çalışma Grubu	27
3.3. Veri Toplama Aracı	28
3.4. Verilerin Toplanması	29
3.4. Verilerin Analizi	30
3.5. Geçerlik ve Güvenirlik.....	30
4. BULGULAR.....	33
4.1.Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahaleleriyle Karşılaşma Sıklığı.....	33
4.2.Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahaleleri	34
4.3.Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Nedenleri	48
4.4.Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğretmene Etkileri	51
4.5. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğrenciye Etkileri	55
4.6.Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğrenme Ortamına Etkileri	60
4.7. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahaleleri ile Başa Çıkma Yöntemleri .	64
4.8. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Önüne Geçmek Konusunda Sınıf Öğretmenlerin Önerileri.....	71
5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER.....	77
6. KAYNAKLAR	85
EKLER.....	98

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo</u>	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1. Çalışma grubu demografik bilgileri.....	28
Tablo 4.1. Sınıf öğretmenlerinin istenmeyen veli müdahaleleri ile karşılaşma sıklığı.....	34
Tablo 4.2. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ve nedenleri.....	35
Tablo 4.3. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerin etkileri.....	48
Tablo 4.4. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile başa çıkma yöntemleri....	52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil

Sayfa

Şekil 2.1. Ekolojik sistem kuramı.....12

KISALTMALAR LİSTESİ

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
CİMER	: Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
DEHB	: Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Eğitim Merkezi

1. GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Toplumsal hayatın önemli unsurlarından olan okullar eğitim amacı ile kurulmuş özel bir çevre olarak düşünülebilir. Okul adı verilen bu özel çevrenin temel işlevleri vardır. Okulların etkili olabilmesinde en temel koşullarından birisi, okul-aile birliğine sahip olması gerektiğidir. Okul-aile birliği sayesinde, okulun paydaşı olan velilerle etkili bir iletişim sağlanmakla birlikte ailenin eğitim-öğretim sürecine katılımı olanaklı hale gelmektedir (Çalışkan & Ayık, 2015). Okulun bir alt yapısı olan sınıf ise, öğrencinin yaşamındaki önemli ilişkiler sisteminden biridir. Sınıf, belli hedeflere ulaşma çabası içinde olan öğrencilerin, birincil kurum olan aileden sonra farklı kişilerle bir şeyler paylaşmaya başladığı yer olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle düşündüğümüzde sınıflar, öğrencilerin topluma katılma ve birey olarak hareket etmelerinde etkin rol oynamaktadır (Demirtaş, 2012).

Sınıf içinde öğrenme ortamının düzenlenmesi ve yönetilmesi, öğretmenlerin sorumluluğu olarak kabul edilmektedir. Sınıf süreçlerinin ve programının yöneticisi olarak görülen öğretmenlerden, öğretim hedeflerini başarmak için sınıfta bulunan tüm kaynakları etkili bir şekilde yönetmeleri beklenmektedir (Aydın, 1998; Balcı, 1993). Bu beklentiler doğrultusunda ortaya çıkan öğretmenin yönetsel rolleri, sınıf yönetimi alanının gelişmesine yol açmıştır (Baloğlu, 2001). Etkili bir sınıf yönetimi kuramsal ve bilimsel temelleri olan, daha önce yaşanmışlıklardan yola çıkılarak geleceğe yön veren, istenmeyen davranışlara ilk andan itibaren engel olan ve öğrencileri istenilen davranışları edinme konusunda yönlendiren bir yöntemdir (Siyez, 2009).

Okul ve öğretmen bireyin gelişiminde rol oynayan önemli unsurlardan olsa da eğitim süreci dinamik bir süreç olduğundan okulun planlanan davranışları bireylere tek başına kazandırması olanaklı görülmemektedir. Çocuğun sağlıklı bir ruhsal gelişime sahip olması, kendi sorumluluklarının bilincine varması, iletişim yeteneğini güçlendirmesi ve kişilik gelişimi ilk olarak aile ortamında şekillenmeye başlamaktadır (Aydın, 2023). Bu sebeple,

okul hayatının verimli ve sorunsuz bir şekilde sürdürülebilmesinde, öğrenci-öğretmen ilişkisi yanında velilerin eğitim öğretime dâhil olması, katkı sağlaması da önemli görülmektedir. Sınıf ikliminin sağlıklı olabilmesi için okul ve aile iletişiminin güçlendirilmesi, okul yöneticilerinin öğretmenleri motive ederek onlarla birlikte plan yapması, ailelerin okul personeli ile devamlı iletişim halinde olması ve çocuklarının okul içindeki davranışlarından haberdar olması gerekmektedir (Sadık, 2017).

Öğrenci merkezli eğitim anlayışının benimsenmesi ile birlikte velilerin bu süreçte katkıları kaçınılmaz olmuştur. Veli-öğretmen-okul ilişkisi de değişikliğe uğramıştır. Teslimiyet ve güven duygularının ön planda olduğu öğretmen-veli ilişkisi yerini yargılayıcı, eleştirici duyguların hâkimiyetine bırakmıştır. Bunun sonucu olarak okul müdürleri ve öğretmenler, bugün düşündürücü bir şekilde zor velilerin sayısının giderek arttığından bahsetmektedirler. Zor veli okul yönetiminin veya öğretmenin fiziksel, psikolojik veya mesleki sağlığını tehdit eden kişi olarak tanımlanmaktadır (Unger, 2014). Zor veliler çok sık şikayet ederler, kendi yöntemlerinin en iyi yöntem olduğuna inanırlar, tartışmayı severler, inatçıdırlar, her şeyi biliyormuş gibi davranırlar, öğretmeni yeterli bulmazlar, eleştiri ve gerçek dışı söylemlerle öğretmeni küçük düşürebilirler. Zor veliler öğretmenin kendisini mutsuz hissetmesine sebep olabilirler ve işini yapmasını daha da güçleştirebilirler. Zor velilerin nasıl idare edileceği konusunda öğretmenlerin bir tutumunun olması çok önemlidir (Appelbaum, 2009).

Öğretmen ve veli iletişimi sorunları önlemeye ve çözmeye dayalı olmalıdır. Eğitimin tüm kademelerinde öğretmen veli iletişimi sürdürülmeli ve veli katılımı teşvik edilmelidir. Bu bağlamda; tutarlı öğretmen-veli ilişkisi; öğrencinin istenmeyen davranışlarını ortadan kaldırması, öğrencinin okula daha iyi uyum sağlaması ve öğrenci başarısını artırması yönüyle önemlidir.

Eğitimde veli müdahalesi konusunda çeşitli araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Konu ile ilgili yapılan bir çalışmada velilerin eğitim sürecine katkıda bulunması ile nitelikli bir eğitim-öğretim arasında doğrudan bir ilişki bulunduğu, okul ile ortaklaşa bir program dâhilinde çocuğuna destek sağlayan velilerin çocuklarının daha başarılı olduğu belirtilmektedir (Çalışkan & Ayık, 2015). Diğer bir araştırmada, veli-okul ilişkisindeki sorunların, velilerin görevlerini ihmal etmeleri ve eğitime ilgi göstermemelerinden kaynaklandığı tespit edilmiştir (Akbaba Altun, 2009). Öğretmenler ile veliler arasında

yaşanan problemlerin öğretmenler üzerinde bir takım etkilerinin olduğu belirtilmiştir. Yaşanan bu problemlerin öğretmenleri kaygıya, korkuya, mutsuzluğa, gerginlik ve sinirliliğe, çaresizlik ve yalnızlığa, motivasyon, performans ve iş doyumu düşüklüğüne, değersiz hissetmelerine, otoritelerinin sarsılmasına neden olduğu belirtilmektedir (Özdoğru, 2021). Bir diğer araştırmada sınıf öğretmenlerinin, öğrenci velilerinin uyguladığı mobbing içerikli davranışlarına yönelik algıları ve bu davranışlarla baş etme yöntemlerini incelenmiştir. Baskıya maruz kalan öğretmenlerin psikolojik ve duygusal bazı sorunlar yaşadıkları ve bu durumun özel hayatlarına yansıdığı belirtilmiştir (Türk & Kırdoğlu, 2018). Başka bir araştırmaya göre, okuldaki eğitim sürecine ailelerin katılımı ve okul-aile işbirliğinin sağlanması okul programlarının geliştirilmesine, okul ikliminin iyileştirilmesine, aile hizmetleri ve desteklerinin sağlanmasına, ailelerin çocuğun eğitimine ilişkin becerilerinin artırılmasına, aileler arasında etkileşim ve iletişim oluşturulmasına ve öğretmenlerin işlerine katkıda bulunmaktadır (Epstein, 1995). Eğitimci akademik performansları konusunda yöneticilerden, iş arkadaşlarından ve velilerden destek alamazlarsa kötü duygulara kapılmakta ve sinizm yaşamaktadırlar (Ergen & İnce, 2017). Velilerin tutum ve davranışlarının öğrenme süreci üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir (Jeynes, 2007). Başka bir araştırmada ise, eğitimde veli ve toplum katılımının eğitime olan etkisi açıklanmıştır. Araştırma sonuçları incelendiğinde, velilerin çocukların eğitim sürecine katılımını gereksiz bulmalarının öğretmen-veli ilişkisinde çeşitli sorunlara yol açtığı görülmektedir (Crites, 2008). İyi veli-öğretmen etkileşimlerinin öğretmenlerin eğitimci olarak yeterlilikleri üzerinde olumlu bir etkisi olmaktadır (Sevinç, 2003). Veli-öğretmen ve veli-okul iletişim tutumları, yıkıcı öğrenci davranışlarından kaçınma ile olumlu yönde ilişkilidir (Çayak & Ergi, 2015). Benzer bir araştırmada Dam (2008), öğrencilerin akademik başarılarında ailelerin önemli bir unsur olduğunu, öğrenci başarısının aile ortamları ile ilişkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Veli-öğretmen iletişiminin sınırlarını belirlemenin çok önemli olduğu ve sınırların aşılması durumunda aile katılımının veli baskısına dönüşebileceği bulgusu da yapılan başka bir araştırmanın sonucudur (Şenaras & Çetin, 2018). Yapılan bir çalışmada, öğretmenlerin velilerden gelen olumlu yaklaşımlardan etkilendikleri, olumsuz ve tenkit edici davranışları ise olağan görerek, performanslarında herhangi bir etkiye neden olmadığı, öğretmenlerin çoğunluğunun velileri hoşgörüyü karşıladıkları sonucuna ulaşılmıştır (Hatipoğlu & Kavas, 2016). Veliler, sınıf içinde öğretmene karşı saygı sınırlarını aşan müdahaleci ve yargılayıcı

tutumlarının aksine, hem öğretmene hem de çocuğa karşı bilinçli, duyarlı ve olumlu yaklaşımlar sergileyerek, okulda alınan eğitim ve öğretimi destekleyici ve pekiştirici tutumlar benimsemeleri gerekmektedir (Babaoğlu, Çelik & Nalbant, 2018).

Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerine ilişkin yurt içinde yapılmış çalışmalar sınırlı sayıdadır. Literatürdeki sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerine ilişkin yapılan çalışmaların, öğrencilerin başarısının artırılması için veli öğretmen ilişkisinin iyileştirilmesine, ailelerin eğitime katılmalarına, okul-aile iş birliğine, değişen veli profillerine, velilerin eğitimdeki rolüne ait konularda yoğunlaştığı anlaşılmaktadır. Ancak velilerin sınıf yönetiminde istenmeyen müdahalelerine değinen araştırmaların ise sınırlı sayıda kaldığı görülmektedir. Bu bağlamda araştırmanın problemi; sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin incelenmesi, müdahalenin nedenleri, etkileri ve müdahalelerle baş etme yollarının araştırılmasıdır. Bu sebeple araştırmanın literatüre sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin tespiti ve önüne geçilmesi konusunda katkı sunması beklenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, sınıf öğretmenlerinin algı ve deneyimleri temelinde, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin incelenmesidir.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt sorulara yanıt aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile karşılaşma sıklığı nedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştığı istenmeyen veli müdahaleleri nelerdir?
3. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştığı istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleri nelerdir?
4. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri öğretmenleri nasıl etkilemektedir?
5. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri öğrencileri nasıl etkilemektedir?
6. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri öğrenme ortamını nasıl etkilemektedir?
7. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile başa çıkma yöntemleri nelerdir?

8. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek için önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

İlkokul seviyesi, eğitim-öğretim hayatının temelini oluşturmaktadır. Bu araştırma, ilkokuldaki okul-aile ilişkilerine odaklanarak; öğrenci gelişimi, başarısı, davranışları, veli tutumları, öğretmen-veli işbirliği, karşılaşılan ve olası sorunlar ile bu sorunlara çözüm yolları gibi konularda araştırmacılara ve uygulayıcılara gerekli bilgileri sunmaktadır.

Literatürde sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerine ilişkin çok az sayıda çalışma yer almaktadır. Bu çalışmayla, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri, müdahalelerin nedenleri, öğrenme ortamına, öğrenciye, öğretmene etkileri ile istenmeyen müdahaleye karşı alınabilecek önlemler tespit edilerek, müdahalenin azaltılması ve yönetilebilmesi açısından yarar sağlaması öngörülmektedir.

Değişen ve gelişen dünya düzeninde, eğitimciler, her şart altında etkili bir öğretim ortamı sunmak zorundadır. Eğitimin kalitesi, öğretmen-öğrenci ve okul-aile ilişkilerinin güçlendirilmesiyle artırılabilir. Bu araştırma, öğretmenlere ve velilere farklı bir perspektif sunarak, eğitim alanında yeni ufuklar açmayı hedeflemektedir.

Bu araştırma, öğretmenlerin beklentilerini anlamak ve farkındalıklarını artırmak için diğer çalışmalardan farklı bir yaklaşım sunmaktadır. Nitelikli ve sağlıklı bir öğretmen-aile ilişkisinin kurulması için öğrenci ile doğrudan ilişkili olan öğretmen ve velinin rollerini anlamak, bu rollerin farkında olmak önemlidir. Bu çalışma, bu rollerin tanımlanması ve öğretmenler ve velilerin yanı sıra okuldaki yöneticilere yönelik öneriler sunması bakımından büyük önem taşımaktadır. Araştırmanın geniş kapsamı ve elde edilen veriler, araştırmacılara ve uygulayıcılara rehberlik edecek niteliktedir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmanın varsayımları şunlardır:

- Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu ile edinilen bilgilerin, görüşme sorularına verilen cevapların katılımcıların görüşlerini gerçekçi olarak yansıttığı

varsayılmaktadır.

- Araştırmada öğretmenlerin yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara ilişkin görüşlerini samimi bir şekilde cevapladıkları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırmanın sınırlılıkları şunlardır:

- Bu çalışma 2023-2024 eğitim öğretim yılında Yozgat ili merkez ilçesinde devlet okullarında görev yapan 20 sınıf öğretmeni ile sınırlıdır.
- Araştırma verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanan katılımcıların sorulara vermiş olduğu cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Araştırma kapsamında üzerinde durulan sınıf, yönetim, sınıf yönetimi, istenmeyen davranış, veli, müdahale ve veli katılımı kavramlarının tanımları aşağıdaki şekilde yapılmıştır.

Sınıf: Farklı kişilik özelliklerine sahip bireylerin bir araya geldiği ve eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştiği bir yaşam alanıdır (Erdoğan, 2016; Aydın, 2023).

Yönetim: İnsanların işbirliğini sağlama ve onları bir amaca doğru yöneltme, yürütme faaliyet ve çabaların toplamıdır (Tosun, 1992).

Sınıf yönetimi: Sınıfı amaçlarına ulaştıracak olan işlerin bir düzen içinde yürütmesini sağlamak ve sınıfı amaçlarına uygun olarak yaşatmaktır (Koçyiğit, 2019).

İstenmeyen davranış: Sınıf yönetiminde eğitim ve öğretim faaliyetlerine engel olan davranışların tamamı olarak tanımlanabilir (Başar, 2021).

Veli: Bir çocuğu koruyan, işlerine bakan ve her türlü davranışından sorumlu kimse (Türk Dil Kurumu [TDK], 2024).

Müdahale: Karışma, araya girme, el atma (Türk Dil Kurumu [TDK], 2024).

Veli katılımı: Ebeveynlerin okul ve öğretmenler aracılığıyla çocuklarının öğrenme sürecine dâhil olduğu ve öğrencinin öğrenme sürecinde ebeveyn olarak görevlerini yerine getirdiği durumu ifade etmektedir (Ntekane, 2018).

2. GENEL (KURAMSAL, KAYNAK) BİLGİLER

Bu bölümde araştırmanın genel (kuramsal, kaynak) bilgileri verilmektedir.

2.1. Eğitim Sisteminde Okulların Rolü

Türk eğitim sistemi, tarih boyunca birçok yenilik, düzeltme ve ilerleme hareketine şahitlik etmiştir. Bu faaliyetlerin temelinde, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren öncelikle nicel göstergelerin yakalanması, daha sonra ise nitel sonuçlara ulaşma arzusu yer almıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra, arzu edilen insan tipinin hem çağdaş özelliklere sahip hem de milli değerlere sahip olması hedeflenmiştir (Şişman & Taşdemir, 2008). Bu nedenle, Cumhuriyet'in ilk yıllarından itibaren John Dewey'in raporlarıyla başlayan ilerlemeci eğitim akımının etkileri, Türk eğitim sisteminde yapılandırmacı eğitim anlayışına dayalı programların uygulanmasıyla günümüze kadar devam etmektedir (Terzi, 2011).

Bireyin gelecekteki yaşamında kuşkusuz en etkili rol oynayan kurumlardan biri okuldur. Toplumdaki bireylerin sahip olması gereken temel bilgi, beceri ve davranışların kazandırılmasında okullar önemli bir rol üstlenmiştir. Aile, din ve kitle iletişim araçları gibi toplumsal kurumlar ve toplum içindeki deneyimler, eğitimin bir parçası olarak düşünülebilir ancak neredeyse her toplumda planlı eğitim okulun temel görevidir (Bloom, 1979). Okul, eğitim sisteminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri doğrultusunda, öğrencilere istenilen bilgi, davranış ve becerilerin bilimsel yöntemlerle kazandırıldığı bir kurum olarak nitelendirilebilir (Aytaç, 2013). Okulun en önemli işlevlerinden biri bireyi kendisiyle ve toplumla uyumlu hale getirmektir. Bu bağlamda, topluma ve kendisine faydalı bireyler yetiştirmek esastır. Başka bir deyişle, hayattan keyif alan mutlu bireyler yetiştirmek okulun temel amacıdır. Etkili bir okul, mükemmeliyeti ya da mükemmel bir okulu yaratma yolunda adımlar atmaktır. Mükemmel bir okul, sadece öğretmenlerin kaliteli eğitime adanmışlığı ile değil, sağlıklı bir okul iklimi ve kültürü ile başarılabilmektedir (Çubukçu & Girmen, 2006). Açık bir sistem olan eğitim kurumlarının girdisi ve çıktısı insanlardır ve iletişim, insanlardan oluşan bir kurumun dolaşımını sağlamaktadır. Eğitim kurumlarının hedeflerini gerçekleştirmesi, öğretmen, öğrenci, yönetici ve veli gibi tüm katılımcılar arasında etkili iletişimin kurulmasına bağlıdır (Güçlü, 2007).

Okullarda yürütülen formal eğitimin daha etkin bir hale gelmesi ve daha nitelikli öğrenciler yetiştirilmesi konusu, uzun yıllardır eğitim bilimlerinin içinde var olan bilim insanlarının uğraş alanlarından birisi olmuştur. Okul çağındaki bir çocuğun eğitimini bütüncül bir bakış açısıyla ele alındığında, bu eğitimi etkileyen informal kaynaklar arasında ailenin büyük bir paya sahip olduğu ön plana çıkmaktadır. Bu anlamda ailenin, çocukların eğitiminde en büyük etkiye sahip informal oluşumlar olduğu söylenebilir (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010). Okul-aile işbirliğinin sürecin her aşamasında sürdürülmesi ve okul etkinliklerinin gerçekleştirmesi hem okulun amaçlarına ulaşılmasını hem de öğrenci davranışlarının olumlu yönde değişiklik meydana getirilmesini sağlamaktadır. Özellikle ilköğretim kademesinde sağlıklı bir etkileşim ve işbirliğinin oluşturulması, çocuğun gelecekteki yaşamında belirleyici olması bakımından büyük önem taşımaktadır (Gökçe, 2000).

Eğitimin kalitesini artırmak için, eğitimde yer alan tüm paydaşların görüşlerine başvurulması gerekmektedir. Özellikle, okulda alınacak kararlarda okul içi ve dışındaki tüm paydaşların katılımının sağlanması, bizim okulumuz düşüncesini ve hissini ön plana çıkarmaktadır. Eğitim programları, öğretim ve bilginin paylaşılması boyutlarında okulun vizyon, misyon ve temel değerlerinin belirlenmesinde politika yapıcılar, eğitim yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler, aileler ve toplumun katılımının önemi büyüktür (Chapman, 1990; Herman & Herman, 1992; Peterson, 1991). Eğitimin temel birimi olan okullarda, doğal paydaşlar olan öğretmen, öğrenci ve ailelerin eğitime ve okul yönetimine katılım isteğinin artırılması, katılımı artıran ve azaltan unsurların belirlenmesi ve uygulamaya konulması, eğitim sisteminin ve okul yönetimlerinin etkililiği açısından büyük önem taşımaktadır (Sarier & Uysal, 2020).

2.2. Eğitim Sisteminde Öğretmenin Rolü

Öğretmen, öğrencilerine bilgiyi kullanmayı ve yeni bilgiler edinmeyi öğreten rehberdir. Öğretmen, öğrencilerinde bilgi ve becerilere ilgi ve istek uyandırmakta, onlara bilgiye erişim yollarını göstermekte, edindikleri bilgileri nasıl kullanacaklarını öğretmektedir. Ayrıca, öğretmen toplumu şekillendiren, yönlendiren ve kitleleri etkileyen önemli bir aktördür (Başar & Doğan, 2015). Öğretmen, sadece görev yaptığı okul ve sınıf ortamında değil, aynı zamanda okul dışında veliler ve toplumla da ilişki içindedir. Öğretmenlerin bu

toplumla olan ilişkileri, okul yaşamında ve sonrasında uzun yıllar devam etmektedir (Çelikten vd., 2005). Öğretmenin bu sorumlulukları başta okul yöneticileri ve ebeveynler olmak üzere diğer eğitim paydaşlarından destek görmesi önemlidir. Bu nedenle, öğretmenin hizmet verdiği bölgenin ve toplumun kültürel yapısı, öğretmenden beklentileri etkilemektedir. Öğretmenin eğitim sürecindeki verimliliği ve performansı, eğitim bileşenlerinin sorunsuz uyum ve işleyişine bağlıdır. Bu bağlamda, bireyin ve toplumun şekillenmesinde öğretmenlerin rolü büyüktür. Toplumsal değişimin temeli eğitimde, eğitimin dayanağı ise öğretmendedir (Özpınar & Sarpkaya, 2010).

Nitelikli ve iyi yetişmiş öğretmenler, toplumun ilerlemesinde önemli roller üstlenmektedirler (Sarpkaya, 2010). Öğretmenler, medeniyetin korunmasında, kültürün geliştirilmesinde ve genç nesillere aktarılmasında, toplumun inanç ve değerlerinin güçlendirilmesinde, gelişme ve kalkınma bilincinin toplum bilincine kazandırılmasında ve demokratik toplum düzeninin kurulmasında büyük bir sorumluluk taşımaktadır (Özyılmaz, 2013). Bu nedenle, eğitim sisteminde öğretmenlerin genel mesleki yeterlikleri, özel alan bilgileri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları son derece önemlidir.

Öğretmenler, öğretme-öğrenme faaliyetlerinin gerçekleştiği sınıflarda iletişimi kurma sorumluluğunu üstlenmektedir. Bu sebeple, öğretmenler temel iletişim bilgi ve becerilerine sahip olmalı ve kendilerini etkili bir şekilde ifade edebilmelidir. Etkili iletişim becerilerine sahip olan öğretmenler, öğrencilerle iyi iletişim kurabilirken aynı zamanda kendi kişisel ihtiyaçlarını etkili bir şekilde karşılayarak mesleki hedeflerine ulaşabilmektedir. Ayrıca, öğretmenlerin iletişim becerilerini geliştirmesi, öğrencilerle doğal, samimi ve içten ilişkiler kurmalarına yardımcı olmaktadır. Bu şekilde, sınıf içi ilişkiler ve öğretme-öğrenme süreci daha keyifli ve verimli hale gelmektedir (Kısaç, 2003). Eğitim-öğretim sürecinin sorunsuz bir şekilde ilerlemesi ve nitelikli hale gelmesi, eğitim bileşenleri ve paydaşlarının uyumuna bağlıdır. Diğer bir deyişle, ülkenin eğitimsel hedefleri ve politikalarından eğitim paydaşlarına, öğretmenlerin kalitesinden programların uygulandığı okulların fiziksel yapısına kadar her şey eğitim sürecini etkilemektedir. Bu bileşenler arasında öğretmenler, eğitim-öğretim sürecine hayat veren bir konumda olup eğitim sisteminde önemli bir yer tutmaktadır (Karataş & Çakan, 2018).

Öğretmenler okul-aile ilişkilerinde köprü görevi gören kişilerdir. Bu görevi üstlenen öğretmenlerin iletişim dili açık ve anlaşılır olmalıdır. Okul ve aile arasındaki nitelikli

iletişim, öğrencilerin sosyal ve akademik alandaki başarılarını pozitif yönde etkilemektedir. Bu sebeple bu iki kurum arasında kurulacak samimi ilişkiler aradaki iletişimin kalitesini artırarak güçlü bağların oluşmasını sağlamaktadır (Atış-Akyol vd., 2021).

Sınıf, sadece fiziksel bir mekan değil, aynı zamanda öğretmen ve öğrenci etkileşiminin yoğun olduğu bir alandır (Aydın, 2023). Sınıf yönetimi, temel olarak öğretmen kontrolü altında sınıf düzenini sağlamak amacıyla yürütölen bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Emmer & Stough, 2001). Erdoğan'a (2000) göre, sınıf yönetimi, öğretim sürecini olumsuz etkileyebilecek koşulların etkisini azaltmak için sınıfın mevcut kaynaklarını en etkili şekilde kullanmayı içermektedir. Erden'e (2005) göre, sınıf yönetimi, öğrencilerin kendi davranışlarını yönetmelerini sağlayan bir süreçtir. İstenmeyen davranışlar, sınıf ortamındaki bütönlüğü bozan, öğretim sürecini olumsuz etkileyen ve diğer öğrencilerin zarar görmesine neden olan davranışlardır (Bayar & Kerns, 2015; Karaaslan, 2006; Little 2005; Thompson, 2009). Bu tür davranışlar, doğru bir şekilde yönetilmediğı sürece istenen öğrenme ortamının verimliliğine ulaşmak oldukça zor olmaktadır (Başar, 2021).

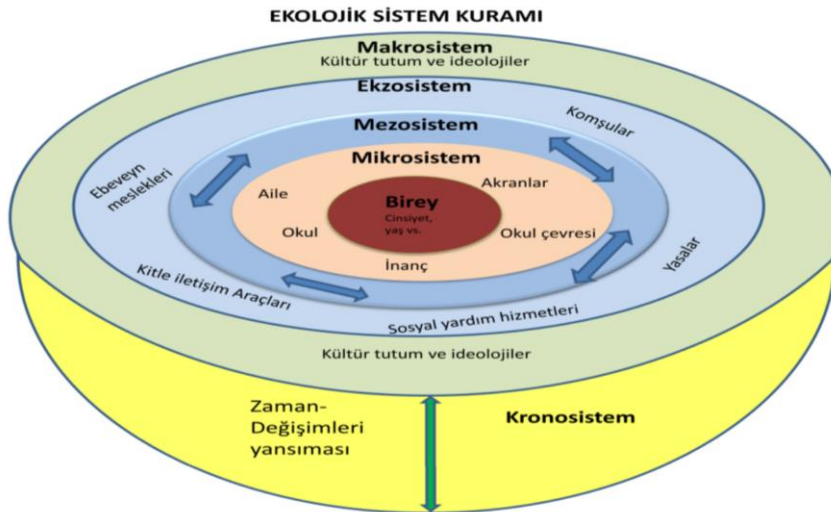
Sınıf ve okul ortamında öğrencinin davranışlarından öğretmen sorumluymuş gibi görünse de, istenmeyen davranışların engellenmesi genellikle veli ile öğretmenin işbirliğini gerektirmektedir. Toplumsallaşma süreci genellikle aile içinde başlamaktadır (Hoşgörür, 2005). Evde belirlenen kurallara uyan çocuklar, dışarıdaki farklı ortamlarda o ortama ait kuralları daha kolay kabul etmektedir. Bu nedenle, velilerle iletişim kurmak, hem velilerin okul kurallarına ilişkin olumsuz algılarını düzeltmeye yardımcı olmakta hem de çocuklarına disiplinin önemini kavratmada öğretmene destek sağlamaktadır (Yüksel, 2007).

2.3. Eğitim Sisteminde Ailenin Rolü

Modern dünyanın getirdiğı yenilikler, eğitim sistemlerinde değişikliklere yol açmış ve geleneksel yönetim sistemlerinin yerini katılımcı ve iş birlikçi yönetim sistemlerine bırakmasını gerektirmiştir. Bu eğilim sonucunda, okul yönetiminin başarısı için öğretmenler, öğrenciler ve yöneticilerin yanı sıra velilerin katılımı da giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Velilerin demokratik bir şekilde okul yönetimine katılımının, eğitim yönetim sistemlerinin niteliğini artırabileceğı ve eğitim sisteminde karşılaşılan sorunların

kalıcı bir şekilde çözülmesine yardımcı olabileceği düşünülmektedir (Akkaya, 2019). Çocuğun ilk eğitim sürecinin aile içinde başladığı ve sonraki yaşlarında çevre ve okulun bu sürece dâhil olduğu göz önüne alındığında, okullar ile aileler arasındaki iş birliğinin önemi kaçınılmazdır. Değişen yönetim anlayışlarıyla birlikte, okullarda veli katılımı artık bir hak ve finansman kaynağı olarak görülmektedir (Ardakoç, 2020).

Ailelerin okula katılımının artması, okul-veli iş birliğinin olumlu ilişkisinin çocuğun akademik başarısını doğrudan ve olumlu yönde etkilediği bilinmektedir. Ayrıca, çocukların özgüven gelişimi için velilerin inanç ve desteğine ihtiyaçları olduğu bilinmektedir (Kolay, 2004). Ailelerin, okula ve öğrenciye gösterdiği ilgi, öğrenci motivasyonunu artırıcı bir etkiye sahiptir. Ayrıca, aileden, okuldan ve çevreden yeterli destek alan öğrenciler, kendilerini güvende hissederek eğitim hedeflerine ulaşmak için kendi yeteneklerini tam olarak kullanabilirler ve okula karşı olumlu bir tutum geliştirerek okula olan bağlılıklarını artırabilirler (Epstein, 1995). Veliler, okulları sadece çocuklarının maddi bilgi edindiği ve gelecekleri için gönderdikleri bir kurum olarak değil, aynı zamanda kendilerini bu okulların bir parçası olarak görmelidirler. Okulların veli katılımını teşvik etmeleri ve veli katılımını artırmaya yönelik faaliyetlere odaklanmaları önemlidir (Ardakoç, 2020). Bronfenbrenner'in biyoekolojik kuramı (1986) çocuk, aile ve okul arasındaki etkileşim ve ilişkinin çocuğun öğrenme ortamındaki potansiyelini geliştirdiğini belirtmektedir.

Şekil 2.1. Ekolojik sistem kuramı (Aslantürk, 2018)

Çocuğun öğrenme sürecini açıklamak için kullanılan ekolojik sistem kuramı kuram, beş farklı katmanı içermektedir. İlk katman, mikro sistemdir ve çocuğun doğrudan çevresiyle olan ilişkilerini incelemektedir. İkinci katman ise mezosistemdir ve çocuğun çevresindeki farklı unsurlar arasındaki ilişkileri ele almaktadır. Üçüncü katman ekzosistemdir ve çocuğun sosyal çevresindeki dış etkenleri kapsamaktadır. Dördüncü katman makrosistemdir ve kültürel faktörleri içermektedir. Beşinci ve son katman ise kronosistemdir ve zaman içindeki değişimleri göz önünde bulundurmaktadır. Bu kurama göre, çocuk eğitimden çok daha geniş bir bağlamda gelişme potansiyeline sahiptir. Veliler, çocuklarının gelişiminde ve gelecek kariyerlerinde önemli bir rol oynamaktadır. Velilerin ve okulun çocuğa ayrı ayrı etkilerinin yanı sıra, velilerin ve okulun birlikte etkileşimi çocuğun gelişimini etkilemektedir (Yüksel Doğan & Aytekin, 2021).

2.4. Eğitim Sisteminde Veli Katılımı

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 16. maddesine dayanılarak oluşturulan Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği, okul-aile iş birliğini düzenlemek üzere oluşturulan okul aile birliklerinin kuruluş, işleyiş, görev ve sorumluluklarını belirlemektedir (Milli Eğitim Temel Kanunu, 1973; MEB Okul Aile İş Birliği Yönetmeliği, 2012). Türkiye'de bu yönetmelik kapsamında okul aile birliklerinin kurulması ve işletilmesi mecburidir (Tümekaya, 2017; Akkaya, 2019). 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'ne göre, aileler, öğretmenler, öğrenciler ve okullar eğitim sisteminin temel taşıdır ve başarılı bir eğitim sistemi için ailelerin aktif katılımı gereklidir (2023 Eğitim Vizyonu Belgesi, 2018). Öğretmenlerin ailelerden, ailelerin ise öğretmenlerden beklentileri vardır ve bu karşılıklı beklentilerin gerçekleşmesi verimli bir iş birliği ortamı oluşturmakta, bu da öğrencilere fayda sağlamaktadır. Okul aile birlikleri, okul ile aile arasında iş birliğini teşvik etmekte ve aileleri okul çalışmaları ve etkinlikleri konusunda bilgilendirmektedir (Zembat & Unutkan, 2001).

Eğitimde veli katılımı, velilerin eğitim-öğretim sürecine aktif olarak dâhil olması anlamına gelmektedir. Knisely (2011), veli katılımını, velilerin çocuklarının ilerlemesini takip ettiği, öğretmenlerle ödevler hakkında danıştığı ve onlarla düzenli temas halinde olduğu bir süreç olarak tanımlamaktadır. Başka bir tanıma göre ise veli katılımı, sosyal bir süreç olup ortak hareket ve iletişimi içermektedir (Demircan, 2012). Ayrıca, veli katılımı, okul

programlarının zenginleştigi, ailelerle okullar arasındaki iletişimin arttigi, çocukların deneyimlerinin geliştiği ve velilerin eğitildiği ve desteklendiği sistemli bir yaklaşımdır (Cömert & Güleç, 2004).

Eğitimde veli katılımının amaçları arasında eğitim-öğretim sürekliliğini ve etkinliğini sağlamak, sürece katkıda bulunmak, sorunları önceden önlemek ve sorunlara çözüm önerileri sunmak yer almaktadır (Şaban, 2011). Veli katılımı, öğrencilere, okula, öğretmenlere ve velilere önemli katkılar sağlamaktadır. Velisi okula daha çok katılan öğrencilerin başarıları, motivasyonları, duygusal ve sosyal gelişimleri diğer öğrencilere göre daha yüksektir (Çelenk, 2003; Gonida & Cortina, 2014; Gümüşeli, 2004; Nokali, Bachman & Votruba-Drzal, 2010). Ayrıca, veli katılımının artmasıyla okuldan kaçma, devamsızlık, alkol kullanımı ve uyuşturucu bağımlılığı gibi olumsuz sonuçların azaldığı gözlemlenmektedir (Coutts vd., 2012; Çalık, 2007; Henderson & Mapp, 2002; Nweze, 1993). Öte yandan, öğretmenlerin motivasyonları, verimlilikleri, iş tatminleri, saygınlıkları ve moral düzeyleri veli katılımıyla artmaktadır (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010; Hara & Burke, 1998; Henderson & Berla, 1994; Henderson & Mapp, 2002; Jeynes, 2005). Artan veli katılımıyla birlikte okulun atmosferi ve kültürü daha açık hale gelmektedir (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010; Jordon, Orozco & Averett, 2001).

Bazı veli karakterleri, veli katılımını engellemektedir. Yüksek sosyoekonomik statüdeki ailelerin diğerlerine göre eğitime daha fazla katıldığını göstermektedir (Sliwka & Istance, 2006). Ayrıca Kotaman (2008), velilerin eğitim düzeyleri ile veli katılımı arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. Ancak, öğretmenlerin bilgi eksikliği ve okul idarecilerinin yaklaşım ve tutumları, veli katılımını engelleyen faktörler arasındadır (Çalık, 2007; Eccles & Harold, 1996; Epstein & Sanders, 1998; Greenwood & Hickman, 1991). Öğretmenlerin veli katılımı hakkında yetersiz bilgiye sahip olması, zaman alıcı ve zahmetli bulması, yoğunluktan vakit bulamaması ve velilerin işlerine karışacakları korkusu, veli katılımını engellemektedir. Ayrıca, ailelerin sosyoekonomik düzeyinin düşük olması, eğitim seviyelerinin düşük olması, çekinmeleri ve vakit ayıramamaları veli katılımını olumsuz etkileyen problemler arasındadır (Oktay vd., 2003). Okul-aile birliği, teorik anlamda yasalarda yer almasına rağmen, uygulamada bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Ailelerin zaman, para ve enerji gibi sınırlılıkları, okulla yaşanan olumsuz deneyimler, kültürel farklar ve velilerin okulla ilgili algıları, velileri okuldan uzaklaştırmaktadır (Christenson, 2004; Eccles & Harold, 1996; Finder & Lewis, 1994). Veliler ile öğretmenler veya

yöneticiler arasında kullanılabilecek görüşme odalarının bulunmaması, velilerin okul yönetimi veya öğretmen tarafından çağrıldığında para talep edileceği düşüncesi gibi faktörler, veli katılımını olumsuz etkilemektedir. Yoğun iş temposu, veli katılımını engelleyen faktörler arasında öne çıkmaktadır (Toran & Özgen, 2018; Koç, 2019). Sistem kaynaklı nedenlerin başında, okullarda veli katılımını artıracak standartlaştırılmış bir uygulamanın bulunmaması gelmektedir. Okullardaki veli katılımını artırmaya yönelik olarak kurulan okul-aile birlikleri ve veli derneklerinin faaliyetlerine bakıldığında, bu örgütlerin planlı ve eşgüdümlü bir şekilde çalışmadığı görülmektedir (Aytaç, 1999; Kolay, 2004). Ayrıca, bu faaliyetlerin planlı ve özenli bir şekilde devam etmesini sağlamak için okul yönetimleri ve öğretmenler için teşvik edici uygulamaların bulunmaması da önemli bir eksikliktir (Koç, 2019).

Veli katılımını artırmak veya veli katılımını desteklemek için çeşitli yollar ve etkinlikler önerilmektedir. Okul ve aile arasındaki güven, yüksek derecede veli katılımı ile ilişkilendirilmektedir (Adams & Christenson, 1998). Motivasyon da veli katılımını artırmak için güçlü bir araçtır (Bramesfeld vd., 2013). Motivasyon ve güvene ek olarak, belirli etkinliklerin veli katılımını artırmada faydalı olduğu görülmektedir. Veli katılımı programlarının geliştirilmesi, öğretmenlerin ve müdürlerin hizmet içi eğitimlerden geçirilmesi, okul kapasitesinin genişletilmesi ve sosyal organizasyonlar düzenlenmesi gibi yöntemler başlıca tavsiyeler arasındadır (Epstein & Sanders, 1998; Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010; Griffith, 1998; Hoover-Dempsey vd., 2005; Williams & Chavkin, 1989). Diğer yandan, veli katılımı okul iklimi ile de ilişkilendirilebilecek bir süreçtir. Velilerin okul katılımına yönelik tutumlarının, öğretmenlerin davranışlarına göre şekillenebildiği görülmektedir. Öğretmenler, veli katılımını artırmak için yüz yüze toplantılar ve görüşmeler yapmanın yanı sıra teknolojinin imkânlarını kullanarak çevrimiçi görüşmeler de düzenlemektedirler (Koç, 2019). Ancak, bazı öğretmenler bu tür davranışların mesleki itibara zarar verebileceğini düşünerek kaçınılması gerektiğini savunmaktadır. Öğretmenlerin olumlu davranışlarına karşın, bazı velilerin okul katılımına ilgisiz ve bilinçsiz olduklarını düşünerek onlara yol göstermemeleri ve yeterli zamanı ayırmamaları, veli-okul iş birliğini olumsuz etkileyebilmektedir (Kolay, 2004).

2.5. Eğitim Sisteminde Öğretmen-Veli İletişimi

Eğitim-öğretim sürecinde, öğretmenin öğrenci hakkında gerekli bilgileri alacağı kişilerin başında öğrencinin velisi gelmektedir. Bu nedenle, öğretmenler ve veliler arasında kurulacak sağlam bir iletişim, öğrencinin sınıf başarısı ve olumlu davranışlar kazanması için temel bir unsur olarak kabul edilmektedir (Yiğit & Bayrakdar, 2006). Öğretmenin aile ile iletişiminde, ilk olarak ailenin tanınması önemlidir ve bu genellikle öğretmen-veli iletişimi aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu iletişim yüz yüze gerçekleşebileceği gibi, farklı iletişim araçlarıyla da sağlanabilmektedir. Öğretmen, öğrencinin defterine yazdığı notlar veya veliye iletmek için öğrenciye verdiği notlar aracılığıyla iletişim kurabilmektedir. Öğrenciler aracılığıyla kurulan sözlü iletişim, yanlış anlaşılmalara neden olabileceği için mümkünse tercih edilmemelidir. Bunun yerine yazılı iletişim, yanlış anlaşılmaları önlemek için daha etkili olmaktadır (Başar, 2021).

Öğrencinin eğitiminde faydalı olan öğretmen-veli ilişkilerini geliştirmek için birçok iletişim tekniği bulunmaktadır. Bunlar; görüşme, yazışma, karşılıklı ziyaretler ve okul toplantıları ile sosyokültürel etkinliklerdir (Aydın, 2023). Öğretmenler ve okul yöneticileri, velilerle çeşitli yollarla iletişim kurabilirler. Velilere, e-posta, mektup, duyuru, öğrenciler hakkında hazırlanan raporlar, broşürler yoluyla, telefonla veya yüz yüze görüşerek iletişim kurulmaktadır. Öğrencilerle ilgili bireysel raporlar, öğretmen-veli telefon görüşmeleri, veli toplantıları, çocukla ilgili özel tartışma ve görüşmelerin yapıldığı, ayrıca öğretmenlerin çocuğun çevresi hakkında bilgi edinmek amacıyla yaptığı ev ziyaretleri, velilerin çocuklarının sınıf içi etkinliklerini izleme fırsatı elde edebileceği anne-babaya açık sınıf içi etkinlikleri izleme günleri gibi yöntemler, uzun yıllardır kullanılan iletişim yollarıdır (Burns, Roe & Ross, 1992).

Okula katılan bir veli, öğrenciyle ilgili kararların alınmasına ve uygulanmasına bilgi sahibi olduğu için sorumluluğu paylaşmaktadır. Öğretmen ile veli arasındaki bu sorumluluk paylaşımı genellikle dört evrede gerçekleşmektedir. İlk evre, tanışma evresidir ve burada veli ile öğretmen birbirlerini tanımaya ve anlamaya çalışmaktadır. İkinci evre, bilgilendirme evresidir. Bu evrede veli, kendisinden ne istendiğini ve ne yapabileceğini öğrenmeye çalışmaktadır. Üçüncü evrede, birlikte çözüm önerileri geliştirilir ve bu önerilerin uygulanması durumunda ortaya çıkabilecek sonuçlar tartışılmaktadır. Son evrede ise her iki taraf da kendi sorumluluklarını anlamakta ve kabul etmektedir (Sarıtaş, 2011).

Okul içinde gerçekleştirilebilecek veli katılımı altı farklı parçadan oluşmaktadır (Epstein, 1995):

1. Ebeveynlik: Ebeveynlerin evde öğrenme ortamını geliştirmelerine yardımcı olmak,
2. İletişim: Ev ile okul arasında etkili bir iletişim ağının kurulması,
3. Gönüllülük: İstekli velilerin organize olmalarına destek olmak,
4. Evde öğrenme: Velilere, öğrencilere evde nasıl destek olabilecekleri konusunda eğitim vermek,
5. Karar verme: Veli liderleri ve temsilcileri seçerek velileri okul kararlarına dâhil etmek,
6. İşbirliği: Velilerin, okulu güçlendirmeye katkı sağlayabilecekleri güçlerinin analiz edilip onlarla iş birliği yapmak.

Bu katılım parçalarının gerçekleştirilmesi ile okul ve veliler arasındaki iş birliğinin sağlanabileceği ve çocuğun akademik, sosyal, kişisel gelişiminin daha çok arttırılabileceği vurgulanmaktadır. Ancak, her okul ve her ailenin kendi içinde değişen dinamik yapıları olduğu bilindiğinden, bu katılım modeli her okul ve her aile için belirlenmiş bir tipe uygun olarak faaliyetler içermemektedir. İhtiyaca yönelik faaliyetlerin okul yönetimlerince belirlenmesi gerekmektedir (Epstein, 1995).

Türk eğitim sisteminde öğretmen-veli iletişiminde bazı engellerin varlığı da bilinmektedir. Ailelerin eğitim süreçlerine katılımı ve çocuklarının eğitim-öğretim süreci içerisinde okul ile iş birliği yapmaları okul yöneticileri tarafından da olumlu karşılanmaktadır. Fakat ailelerin okul ve eğitime katılımları konusunda bazı problemler de yaşanabilmektedir. Bazı veliler “aile katılımı” kavramını yanlış yorumlayarak, bu düşüncüyü öğretmenlerin işine müdahale edebilme olarak algılayarak, bu yönde davranış sergilemektedirler. Bu durum velilerin okul ile iş birliği yapma konusunda yeterli bilinç düzeyine sahip olmadığının bir göstergesi olabilmektedir (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010). Okulun velilerle sağlıklı iletişim kurabilmesi için, öğretmenin velilerin çeşitli tiplerini çok iyi tanınması gerekmektedir (Seligman, 2000). Bu veli tipleri şunlardır: katılımcı ve katılımcı olmayan veliler, ihmalkâr ve desteksiz veliler, aşırı yardımsever veliler, bakımlı veliler, profesyonel veliler, mükemmeliyetçi veliler, işbirliğini seven veliler, düşmanca tavırlı veliler, şikayet etmeyi seven veliler, yüksek beklentilere sahip veliler, maddi sıkıntı çeken veliler, aşırı koruyucu veliler, öğrenme güçlüğü olan veliler, tehditkar veliler ve aile sorunları yaşayan

veliler olarak sıralanabilir. Bu veli tipleri, her okulda karşılaşılabilecek farklı profillere sahiptir. Bu nedenle, bu veli tiplerinin detaylı bir şekilde incelenmesi ve onlarla iletişim kurulurken karşılıklı anlayışın sağlanması gerekmektedir. Ayrıca, sağlıklı iletişim için karşılıklı güven, saygı, dürüstlük, açıklık, sorumluluk paylaşımı, esneklik, dinleme, önemseme ve eksiksiz bir bilgi akışı gibi temel davranışlar da gerekmektedir (Martin & Waltman, 2000).

2.6. Eğitim-Öğretim Sürecinde İstenmeyen Veli Müdahaleleri

İstenmeyen veli müdahaleleri günümüzde sınıf yönetimi sürecinde de görülebilmektedir. “Sınıf yönetimi, sınıf yaşamının bir orkestra gibi yönetilmesidir” (Başar, 2021). Eğitim sürecinde istenilen davranış değişikliklerinin gerçekleştirilmesi için öğretmen, öğrenci ve veli gibi çeşitli aktörler bulunmaktadır. Eğitimin ana mekânı olan sınıfta etkili bir eğitim-öğretim faaliyetinin gerçekleştirilmesi için belirli kurallara uyulması gerekmektedir. Öğretmen, eğitim sürecini yönetme konusunda akademik bilgi birikimi kadar sınıf yönetimi becerilerine de sahip olmalıdır. Verimli bir öğretme-öğrenme süreci için sınıf ortamında disiplini sağlamak önemlidir. Burada disiplin, öğrencilerin otoriteye tabi olmalarını değil, kendilerini ifade etmelerini sağlayacak bir düzeni ifade etmektedir (Çayak, 2013).

Etkili bir veli-öğretmen işbirliği, güçlü iletişim temeline dayanmaktadır. İletişim, eğitim-öğretim sürecinde bilgi aktarımının temelidir (Tutar, 2003). Velilerin çocuklarının gelişimine katkıda bulunurken öğretmenlere müdahale etmekten kaçınmaları ve okul ile iş birliği yapmaları önemlidir. Velilerin öğretmene ve çocuğa karşı pozitif, bilinçli ve destekleyici bir tutum sergilemeleri önemlidir (Babaoğlu, Çelik & Nalbant, 2018). Veli-öğretmen iletişiminde net sınırlar belirlemek önemlidir, aksi halde aile katılımı baskı unsuru haline gelmektedir (Şenaras & Çetin, 2018).

Öğrenme çevresinin oluşturulması için gerekli süreçler, ortam ve kuralların sağlanması ve sürdürülmesi önemlidir. Sınıf yönetimi, kaynakların, zamanın ve öğrencilerin yönetimidir (Haigh, 1990). Sınıf yönetimi, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önünde bulundurarak öğrenme ortamını hazırlamayı, öğretimin planlanmasını ve öğrencilerin katılımını sağlamayı içerir. Sınıf yönetimi, eğitim yönetiminin temelidir ve öğrenci

davranışının olduğu yerdir (Başar, 1999). Sınıf ortamı, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerini sağlayacak bir düzeni gerektirmektedir (Çayak, 2013).

Okul-aile iletişimde sınırların belirlenmesi önemlidir. Aile katılımı, çocuğun eğitime yatırım yapmayı veya eğitsel gelişimi desteklemeyi içermektedir. Baskı ise, belirli bir konuda değişiklik yapma çabasıdır. Ailelerin okul müdürü ve öğretmenlere taleplerini kabul ettirme çabaları ve bu çabaların sınıf yönetimine müdahale edebilecek kadar ileri gitmesi, istenmeyen sonuçlara yol açmaktadır (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010). Velilerin öğretmenler üzerinde baskı yapması, öğrenci başarısını artırdığı sonucunu göstermez; aksine, öğretmen-veli ilişkilerinin baskıcı bir şekilde sürdürülmesi doğru değildir. Velilerin okul yönetimine, sistemlerine karışması ve öğretmenlere müdahale etmesi sorunlara yol açmaktadır. Bu tür müdahaleler, öğrencilere ayrılan zamanı ve eğitim sürecini etkilemekte, hatta amacından sapmasına neden olmaktadır (Küçükdurmaz, 2023). Bu nedenle, velilerin öğretmenlerle iş birliği içinde olması ve öğrencilerin başarısını artırmak için destek vermeleri önemlidir, ancak bu destek baskıya dönüşmemelidir.

2.6.1. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğretmene Etkisi

Aileler, çocuklarının başarısını takip ederken, bazen bilerek bazen de bilmeyerek öğretmenler üzerinde denetleyici bir rol üstlenmektedir. Bazı aileler ise bu denetleyici rolü bir adım ileri götürerek öğretmenlerin öğretim yöntemlerine, ödev verme yoğunluklarına ve sınıf içi disiplin tarzlarına müdahale ederek öğretmenleri baskı altına almaktadır. Bu durumda, baskı hisseden öğretmenler öğretim yöntem ve tekniklerini değiştirebilir, ödev miktarını artırıp azaltabilir veya merkezi sınavlara daha fazla odaklanmak durumunda kalabilir. Ancak bu tür değişiklikler öğrenci başarısını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. İlkokullar, çocukların yaş grupları ve ihtiyaçları nedeniyle öğretmen-aile ilişkisinin en yoğun yaşandığı kurumlardır (Graham-Clay, 2005). Veliler ile öğretmenlerin kimi durumlarda çatışma yaşadıkları belirlenmektedir. Bu çatışmalar, bazen ailelerin öğretmenler üzerinde baskı kurması nedeniyle, öğretmenin mobbing mağduru olmasıyla sonuçlanabilmektedir (Altunay, Oral & Yalçınkaya, 2014; Čech, 2010; Yaman, Vidinlioğlu & Çitemel, 2010). Velilerin öğretmene güvenmeme, öğretmenin görev alanıyla ilgili durumlara müdahale ve öğretmenin, eğitimci yerine bakıcı olarak algılanması çatışmalara neden olmaktadır (Kılıç, 2019; Zembat, 2012). İstenmeyen müdahaleler

öğretmenler üzerinde mutsuzluğa, kaygıya, korkuya, gerginliğe, sinirliliğe ve çaresizlik hissine neden olmaktadır (Özdoğru, 2021; Yurdunkulu & Oktay, 2020). İstenmeyen veli müdahaleleri, öğretmenin iş performansı ile motivasyonda düşmeye, değersizlik algısı oluşmasına, otoritesinin sarsılmasına neden olmaktadır (Farooqi, Arshad, Khan & Ghaffar, 2016; Özdoğru, 2021). Öğretim ve eğitim faaliyetlerinin başarısı, yüksek moral ve motivasyonla doğru orantılıdır. Bu nedenle, psikolojik şiddetin kurbanı olan bir öğretmenin mesleki motivasyon ve güven kaybı, sınıf yönetimini olumsuz yönde etkileyebilir. Okulda meydana gelen şiddet olayları, öğretmenlerde korku, panik, ve stres yaratmakta; öğretim kalitesini düşürmekte ve öğretmenlerin örgütsel bağlılığını azaltmaktadır (Wilson, Douglas & Lyon, 2011). Şiddetin hedefi haline gelen öğretmenlerin itibar kaybettiği ve öğrencilerin gözünde küçük düşme hissi yaşadığı gözlemlenmektedir. Öğretmenlerin, öğrencilere davranış konusunda rol model olmaları beklenirken, öğrencilerin öğretmenin şiddete maruz kalması durumunda öğretmenin konumunun sarsıldığı görülmektedir (Chen & Astor, 2009).

2.6.2. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğrenciye Etkisi

Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye birçok olumsuz etkisi bulunmaktadır. Okul ve öğretmen ile olumsuz etkileşime giren ebeveynlerin, okulla ilgili kötü duygular yaşadıkları, okul ile iletişime geçme, okul aktivitelerine katılma olasılığının düştüğü görülmektedir (Gutman & McLoyd, 2000). Veli-öğretmen ilişkisinin pozitif olması öğrenci başarısı açısından da son derece önemlidir (Hill & Taylor, 2004). Veli-öğretmen ilişkisinin kalitesizliği, öğrencinin başarısını ve olumlu davranışlarını azaltması açısından önemlidir (Patrikakou & Weissberg, 2000). Veli ve öğretmen arasındaki düşük kaliteli ilişkiler, çocukların akademik, sosyal ve duygusal düzeylerini azaltmaktadır (Hughes & Kwok, 2007; Izzo vd., 1999).

2.6.3. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğrenme Ortamına Etkisi

Ailelerin öğretmen ve okula karşı olumsuz tutum sergilemesinin eğitim sürecini olumsuz etkilediği vurgulanmaktadır (Bayar, 2016). Düşük kaliteli veli-öğretmen ilişkileri, çocukları çeşitli şekillerde etkilemektedir. İlk olarak, bu ilişki akademik yeterlilik,

ilerleme, not ortalaması gibi çocukların akademik performansı ile ilişkilendirilmektedir. İkinci olarak, bu ilişki, çocukların sosyal becerileri ve toplumsal yetkinliği ile ilgili akran ilişkilerine yansımaktadır. Üçüncüsü, duygusal zorluklar ve sosyal endişeler gibi davranışlarla ilişkilendirilen duygusal açıdan zorlayıcı durumları içermektedir. En önemlisi, bu etkiler, ebeveyn duyarlılığı ve ebeveynlerin akademik katılımı gibi faktörler sağlandıktan sonra dahi çocukların performansını etkilemektedir (Kim vd., 2013). Son yıllarda, toplumsal koşullardaki değişimler ve artan güvensizlik duygusu gibi nedenlerle, özellikle ilkokullarda bazı velilerin çocuklarını sınıfa kadar takip etmeye başladıkları gözlemlenmektedir. Velilerin okul süreçlerine bu kadar dâhil olması, öğretmenler ve okul yönetimi üzerinde çeşitli baskılar yaratmaktadır. Zamanla, veliler öğretmenleri karşılaştırmaya ve kendi ölçütlerine göre eleştirmeye başlamakta, hatta öğretmenleri kendi isteklerine göre etkilemeye çalışmaktadır (Erdoğan, 2000).

2.7. İlgili Araştırmalar

Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerine ilişkin yurt içi ve yurt dışı literatür taranmış ve aşağıdaki şekilde özetlemiştir.

2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Özdoğan (2021) araştırmasında, ilkokullarda görevli olan öğretmenlerle velilerin ikili ilişkilerindeki veli kaynaklı problemleri, öğretmenlerin bakış açılarına göre değerlendirmiştir. Araştırmanın katılımcıları 15 ilkokul öğretmenidir. Araştırmaya göre, veliler arasındaki sıkıntılı mevzuların okula yansıtılması, velilerin öğretmenlere karşı duyduğu güvensizlik, velilerin sorumluluk almamaları, velilerin öğretmeni değersiz kılan ve otoritesini olumsuz etkileyen davranışlar sergilemeleri, velilerin öğretmeni denetleyici gibi davranmaları, öğretmenin sürekli olarak kıyaslanmaya maruz bırakılması öğretmen-veli ilişkisinde veli kaynaklı sorunlar olarak ele alınmıştır. Bu sorunlara neden olan etmenler ise öğretmenler tarafından şu şekilde ifade edilmiştir; velilerin eğitim seviyeleri, medyada öğretmenlerle ilgili çıkan haberler, sosyal medya araçlarının amacı dışında kullanmaları, velilerin aşırı koruyucu tavır sergilemeleri ve çocukları ile ilgili beklentilerinin gerçeğin ötesinde yüksek olması, veli olmak konusunda rol karmaşası

yaşamaları, öğretmen şikâyet hatlarının mevcudiyeti, okuldaki eğitim öğretimle ilgili bilgilerinin kısıtlı olması, öğretmenleri eğitimin başarısız olma nedeni olarak görmeleri, bireysel hataların tüm öğretmenlere mal edilmesi. Öğretmenler velilerle yaşanan problemlerin öğretmenler üzerinde bir takım etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Kendilerini kaygıya, korkuya, mutsuzluğa, gerginlik ve sinirliliğe, çaresizlik ve yalnızlığa, motivasyon, performans ve iş doyumunu düşüklüğüne, kendilerini değersiz hissetmelerine, otoritelerinin sarsılmasına neden olduğu yönünde ifadelerde bulunmuşlardır.

Türk ve Kiroğlu (2018) araştırmalarında, sınıf öğretmenlerinin, öğrenci velilerinin uyguladığı mobbing içerikli davranışlarına yönelik algıları ve bu davranışlarla baş etme yöntemlerini incelemişlerdir. Araştırmanın katılımcılarını her sınıf düzeyinden oluşan toplam 20 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmaya göre katılımcı öğretmenlerin çoğunun mobbinge uğradıkları ve bu konuda mağdur oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin mobbinge maruz kalmalarının nedenleri ise, genel hatları ile mobbingi uygulayan kişiden kaynaklanan nedenler ve kurum kaynaklı nedenler olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın neticesine göre ise, mobbinge maruz kalmanın öğretmenlerin sağlıklarının bozulmasına sebep olduğu, MEB'in desteğinin bu konuda yetersiz olması nedeniyle de hukuki yönden mücadele etmekten kaçındıkları anlaşılmıştır. Araştırma sonucuna göre, ailelerin sınıf öğretmenlerinin sınıf içinde aldıkları kararlara fiili olarak müdahale eğiliminde olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılanlar, ailelerin sınıf düzenine, dersin işlenişinde kullanılan yöntem ve tekniklere, öğrencilere davranış kazandırma sürecine, karne notlarına ve ödevlere müdahale ettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca bu kararların sürekli sorgulandığını ifade etmişlerdir. Bu tutum ve davranışlar nedeniyle, bazı sınıf öğretmenlerinin kendilerini yetersiz hissetmeye başladığı tespit edilmiştir. Ayrıca, bazı katılımcılar, soruşturma konusu olma ve ailelerle çatışma riskiyle karşılaşmamak için sınıf içinde öğrencilere olumlu davranış kazandırma sürecinde pasif bir rol üstlendiklerini belirtmişlerdir. Bu durumun eğitim-öğretim kalitesini olumsuz etkilediği görülmektedir.

Babaoğlu, Çelik ve Nalbant (2018) araştırmalarında öğretmenlerin görüşlerine göre ideal veli profilini ve ideal veli özelliklerini ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmanın katılımcıları en az üç yıldır çalışmakta olan 50 öğretmenden oluşmuştur. Araştırmada öğretmenlerin ideal veliden beklentileri sırayla çocuk veli ilişkisi, öğretmen veli ilişkisi, ebeveyn yeterliliği ve okul veli ilişkisi başlıklarında toplanmıştır. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre ideal veliden beklentiler, velilerden çocuklarına karşı ilgili olan, onları

takip eden, destekleyen, seven, değer veren, çocuğun ihtiyaçlarını karşılayan, çocuğa karşı anlayış ve hoşgörü sahibi olan, ödevlerine destek olan, sorumluluk sahibi olan, çocukların sorunlarına karşı duyarlı olan ve sürekli iletişim halinde olan veliler olmalarıdır.

Işık ve Şahin (2022) araştırmalarında; ilkokul ve ortaokul velilerinin, çocuklarının eğitim süreçlerine katılım durumunu ve algısını incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın katılımcıları toplam 35 ilkokul ve ortaokul öğrenci velisinden oluşmaktadır. Araştırmanın verileri aile katılımı ölçeği ile toplanmıştır. Çalışma sonuçlarına göre, velilerin okuldaki eğitim sürecine katılımına ilişkin algıları, cinsiyet, eğitim seviyesi, gelir durumu ve çocukların okul ve sınıf düzeylerine göre genel ölçekte ve boyutlarda anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir.

Erdoğan ve Demirkasımoğlu (2010) araştırmalarında, öğretmen ve yöneticilerin, ailelerin eğitim sürecine katılımına dair görüşlerinin belirlenmesini amaçlamışlardır. Araştırmanın katılımcılarını 10 ilköğretim okulu öğretmeni oluşturmuştur. Araştırma sonuçlarına göre öğretmen ve yöneticiler ailelerin eğitim sürecine katılımlarının gerekli olduğunu ancak birçoğunun katılım göstermek konusunda hassas davranmadıkları anlaşılmaktadır. Çoğu ailenin sürece katılım konusunda isteksiz ve pasif kaldıkları görülmektedir. Katılımın ise daha çok ailenin okula gelip bilgi alışverişi yapması, öğretmenlerden tavsiye alması, toplantılara katılmasından ibaret olduğunu göstermektedir. Ailelerin sürece katılım göstermemelerinin nedeni olarak eğitimcilerin olumsuz tavırlarını öne sürmüşlerdir. Okullarda velilerin katılımına engel olan etmenlerin ortadan kaldırılması ve katılımı artırmaya teşvik edici uygulamaların yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

Atmaca ve Öntaş (2014) araştırmalarında, öğretmenlerin velilerden kaynaklı maruz kaldıkları şiddet türlerini, şiddetin uygulanma biçimlerini, psikolojik ve fiziksel türlerinin ve öğretmenlerin günlük okul faaliyetlerine nasıl yansıdığı araştırılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 25 öğretmen oluşturmaktadır. Gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde katılımcıların ne tür şiddetlere ve ne biçimde maruz kaldıkları, şiddetin mesleki gelişime etkileri ile psikolojik ve fiziksel etkileri ortaya konmuştur. Araştırma bulgularına göre, öğretmenlere yönelik velilerce uygulanan şiddet, sosyal ve ekonomik etkenlere bağlı olarak fiziksel ve psikolojik olarak farklılık göstermektedir. Öğretmenlerin bu durumun üstesinden gelebilmek için okul yönetimi ve diğer öğretmenlerle çözüm arayışı içine

girdikleri tespit edilmiştir. Bazı öğretmenlerin ise tıbbi anlamda destek alarak şiddetin etkilerinden kurtulmaya çalıştıkları belirlenmiştir.

Şenaras ve Çetin (2018) araştırmalarında, ilk ve ortaokul öğretmen ve müdürleri üzerinde veli baskısı olup olmadığını, velilerin hangi konularda baskı uyguladıklarını ve uygulanan baskının sonuçlarına dair algıların belirlenmesini amaçlamışlardır. Araştırma 10 okul müdürü ve 10 öğretmen ile görüşülerek gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya göre baskı oluşturan unsurların öğretmenlerde notlar, ödevler, sınıf içi ile ilgili konular olduğu; müdürlerde ise belirli bir sınıfa kayıt yaptırmak istemeleri, sınıf, öğretmen seçimi ya da değişikliği, öğretmen görevlendirme konularında olduğu belirlenmiştir. Baskıya maruz kalan öğretmenlerin psikolojik ve duygusal bazı sorunlar yaşadıklarını ve bu durumun özel hayatlarına yansıdığı belirtilmiştir.

2.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Barge ve Loges (2003) aile katılımına ilişkin öğretmen, öğrenci ve veli algılarını incelediği çalışmasında iki ortak tema belirlemişlerdir: olumlu ilişkilerin öğretmenlerle kurulması ve öğrencinin akademik gelişiminin izlenmesi. Öğretmenler, ailelerin okulla sık sık iletişim kurması gerektiğini ve sadece sorunlar olduğunda değil, düzenli olarak iletişimde bulunmalarının önemini vurgulamaktadır. Özellikle dikkat çeken bir nokta ise, öğretmenlerin etkili iletişim algısıyla ilgilidir. Öğretmenlerin, aktif olarak ailelerle iletişim kurmak yerine, ailelerin öğretmenlerle iletişimde aktif bir rol alması gerektiğini vurgulamaktadır.

Christenson (2004) tarafından yapılan araştırma, veli-öğretmen ilişkilerinin, okul ile işbirliği içinde olma düzeyleri açısından büyük öneme sahip olduğunu göstermektedir. Bu ilişkinin sağlam temellere dayanması, öğrencinin okuldaki başarısını olumlu yönde etkilemektedir. Akademik başarı üzerindeki etkileri inceleyen araştırmalar, velilerin tutum ve davranışlarının öğrenme sürecini önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuştur.

Patrikakou'nun (2008) araştırmasına göre, okul ve aile arasında işbirliği kurmak ve devam ettirmek zaman ve çaba gerektirir. Okulların, ebeveynlerle sürekli ve olumlu iletişim kurmak için somut adımlar atabilecekleri bilinmektedir. Ancak, bu adımlar tek başına yeterli değildir. Okul-aile işbirliği, karşılıklı bir süreç olduğundan, velilerin okulun

abalarını desteklemesi veya kendi girişimlerini başlatması önemlidir. Tüm çocukların başarısı için, öğretmenlerle verimli bir işbirliği içinde olmak gerekmektedir. Velilerin okul ve öğretmenle işbirliği yapmaları, ailelerin eğitim geçmişı, çocuğun koşulları, tutumları ve beklentileri, kültürel bağlam, ebeveynlerin zaman kısıtlamaları, bilgi eksiklikleri ve okul ortamından etkilenmektedir.

Kaptich, Kiplangat ve Munyua (2019) tarafından yapılan araştırma, Kenya'daki devlet ilkokullarında veliler ve öğretmenler arasındaki iletişimin öğrencilerin akademik performansını ne ölçüde etkilediğini ortaya çıkarmak için yapılmıştır. Bu makalede iletişim; konferans/toplantı, telefonla not yazma ve ebeveynler ile öğretmenler arasında yüz yüze diyalog şeklinde olmuştur. Tabakalı basit rastgele örnekleme tekniğı kullanılarak 331 sekizinci sınıf öğrencisinin seçildiğı, 2404 8. sınıf öğrencisi ve 61 sınıf öğretmeninden oluşan bir hedef kitle dikkate alınmıştır. Veri toplamak için anket ve mülakat programı kullanılmıştır. Nicel veriler daha sonra yüzdeler, ortalamalar ve ki-kare şeklinde tanımlayıcı ve çıkarımsal istatistikler kullanılarak analiz edilirken, nitel veriler tematik analiz kullanılarak analiz edilmiştir. Veli-öğretmen iletişimi ile akademik performans arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Dolayısıyla veli-öğretmen iletişimi, ilkokullarda öğrencilerin akademik performansının olumlu bir yordayıcısıdır.

Popovska, Popovski ve Dimova (2021) tarafından yapılan çalışma, Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'ndeki ilkokullarda ilkokul öğretmenlerinin ve velilerin işbirliği ve iletişim stratejileri hakkındaki tutum ve görüşlerini bulmayı amaçlamaktadır. Araştırma soruları, ebeveynler ve okullar arasındaki ilişkiyi, ebeveyn desteğini, iletişim stratejilerini, ebeveyn tanıma programı müfredatını ve ebeveynler ile okullar arasındaki ortaklığın işleyişini vurgulamaktadır. Çalışmada betimsel araştırma yöntemi ve ilkokullardaki öğretmenler ve ebeveynler için yapılandırılmış anket kullanılmıştır. Toplam 371 ebeveyn ve 50 öğretmen üzerinde yapılan araştırma, ebeveynlerin ve öğretmenlerin karşılıklı işbirliğinden memnun olduklarını göstermiştir. Her ikisi de farklı iletişim stratejilerinin kullanılması halinde okul ve aile arasındaki işbirliğinin gelişeceğine inanmakla birlikte, geleneksel iletişim stratejileri hala baskındır. Tek yönlü iletişim hakimdir ve okul etkinliklerinin düzenlenmesi ve gerçekleştirilmesinde ebeveynlerin doğrudan katılımı ve geri bildirimleri ihmal edilmektedir. İletişim yolları öncelikle ebeveynlere bilgi aktarmayı amaçlamakta ve ebeveynlerin aktif katılımına fırsat tanıyan, bilgi, beceri ve deneyimlerini okulun açıklığına

ve okulla ortaklık kurulmasına katkıda bulunabilecek önemli bir kaynak olarak kullanan iletişim yolları daha az yaygındır.

Abdullah vd., (2023) tarafından yapılan araştırmanın amacı, öğretmenlerin ve ebeveynlerin çocukların yeteneklerini en iyi şekilde kontrol edebilmeleri ve böylece elde edilen öğrenme çıktılarının veya öğrenme başarılarının daha yönlendirilebilir olması için öğretmen-veli iletişiminin önemini analiz etmektir. Çalışmanın sonuçları, evde ebeveynler veya aileler ile okulda öğretmenler arasında etkili iletişim yoluyla çocukların öğrenme başarılarının kontrol edilmesinin, çocukların akademik ve akademik olmayan potansiyellerini anlamalarına yardımcı olabileceğini ortaya koymuştur. İletişim ve hizmetlerin etkili bir şekilde yürütülmesi, öğretmenden ve veliden geri bildirim alınması durumunda, öğrenme başarısını artırmak amacıyla yönlendirilmiş öğrenmeye katılmalarına izin verebileceğini göstermektedir.

3. GEREÇ ve YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması, verilerin analizi, geçerlik ve güvenirlikle ilgili yapılan çalışmalar yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin incelenmesine ilişkin öğretmenlerin görüşlerini kendi ifadeleriyle tanımlamayı amaçlamaktadır. Bu nedenle nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenolojik türde gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma yöntemi, olayların ve algıların doğal bir ortamda gerçekçi ve bütüncül olarak ortaya konmasını sağlayan nitel bir sürecin izlendiği araştırmalardır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Fenomenolojik tasarım, bilinçli ancak derin ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmayan olgulara odaklanır. Fenomenoloji, tamamen bilinmeyen, anlamı tam olarak anlaşılamayan olguları incelemeyi amaçlayan araştırmalar için uygundur (Yıldırım & Şimşek, 2006; Patton, 2014; Gliner, Morgan & Leech, 2015). Fenomenoloji, bireylerin veya belirli bir grubun deneyimlerine dayalı bir olgu tanıımıdır (Christensen, Johnson & Turner, 2015).

3.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Araştırmanın çalışma grubunu 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Yozgat ili merkez ilçesinde ilkokulda görev yapan öğretmenler arasından kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle seçilen 20 ilkokul öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunda yer alan sınıf öğretmenlerinin demografik bilgileri Tablo 3.1’de yer almaktadır.

Tablo 3.1. Çalışma grubu demografik bilgileri

Sıra no	Yaş	Cinsiyet	Mesleki kıdem	Branş
1	55	Erkek	30	Sınıf öğretmeni
2	37	Kadın	10	Sınıf öğretmeni
3	53	Kadın	32	Sınıf öğretmeni
4	53	Kadın	28	Sınıf öğretmeni
5	35	Kadın	13	Sınıf öğretmeni
6	45	Kadın	22	Sınıf öğretmeni
7	52	Erkek	30	Sınıf öğretmeni
8	33	Kadın	14	Sınıf öğretmeni
9	36	Erkek	14	Sınıf öğretmeni
10	38	Erkek	15	Sınıf öğretmeni
11	59	Erkek	32	Sınıf öğretmeni
12	38	Kadın	12	Sınıf öğretmeni
13	60	Erkek	35	Sınıf öğretmeni
14	47	Erkek	23	Sınıf öğretmeni
15	50	Erkek	28	Sınıf öğretmeni
16	46	Kadın	21	Sınıf öğretmeni
17	39	Kadın	13	Sınıf öğretmeni
18	52	Erkek	32	Sınıf öğretmeni
19	38	Kadın	8	Sınıf öğretmeni
20	41	Kadın	16	Sınıf öğretmeni

Tablo 3.1 incelendiğinde, çalışma grubundaki öğretmenlerin yaşlarının 35 ile 60 arasında değiştiği görülmektedir. 9 öğretmenin erkek, 11 öğretmenin kadın olduğu anlaşılmaktadır. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri 8 ile 35 yıl arasında değişmektedir. Çalışma grubundaki tüm öğretmenlerin branşı sınıf öğretmenliğidir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada verileri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları görüşme yapılan kişinin, kendini daha rahat ifade etmesine olanak sağlamaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu, araştırma kapsamı çerçevesinde bir konu veya soru hakkında derinlemesine bilgi sağlamaktadır (Büyüköztürk vd., 2012). Yarı yapılandırılmış görüşme formunun hazırlanmasında öncelikle literatür taraması yapılmıştır (Özdoğan, 2021; Türk & Kiroğlu, 2018; Babaoğlu, Çelik & Nalbant, 2018; Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010; Atmaca & Öntaş, 2014; Şenar & Çetin, 2018). Alanda daha önceden yapılmış benzer çalışmalar incelenmiş ve sekiz adet açık uçlu sorudan oluşan görüşme formunun taslağı hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak form, tez danışmanının

incelemesine sunulmuştur. Tez danışmanının belirtmiş olduğu düzeltmeler yapılmıştır. Daha sonra yarı yapılandırılmış görüşme formunun geçerliliğini artırmak ve güçlendirmek için 5 ilkokul öğretmeniyle görüşülerek pilot uygulama yapılmıştır. Daha sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcılara ait demografik bilgiler yer almaktadır. Bunlar; cinsiyet, yaş ve mesleki kıdemden oluşmaktadır. Görüşme formunun ikinci bölümünde ise sekiz maddelik açık uçlu görüşme soruları yer almaktadır. Bu sorular şunlardır:

1. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleriyle karşılaşılıyor musunuz?
2. Sınıf yönetiminde karşılaşılan istenmeyen veli müdahaleleri nelerdir?
3. Sınıf yönetiminde karşılaşılan istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleri nelerdir?
4. Sınıf yönetiminde karşılaşılan istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmene etkileri nelerdir?
5. Sınıf yönetiminde karşılaşılan istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye etkileri nelerdir?
6. Sınıf yönetiminde karşılaşılan istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına etkileri nelerdir?
7. Sınıf yönetiminde karşılaşılan istenmeyen veli müdahaleleri ile başa çıkma yöntemleriniz nelerdir?
8. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusundaki önerileriniz nelerdir?

3.4. Verilerin Toplanması

Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Olgu bilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmedir (Christensen, Johnson & Turner, 2015; Gliner, Morgan & Leech, 2015; Yıldırım & Şimşek, 2006). Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorular görüşme esnasında sınıf öğretmenlerine sorulmuştur. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Görüşmeler, okul kütüphanesinde gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ortalama 40 dakika sürmüştür. Toplamda 812 dakika görüşme yapılmıştır. Veriler 2024 yılı ocak ayında toplanmıştır. Araştırmacı, katılımcıya kendi görüşlerini sunmamıştır. Katılımcı görüşlerini olduğu gibi, nesnel bir şekilde aktarmıştır. Görüşme yapılan kişiyi

yönlendirmemiştir. Araştırma kapsamında görüşme yapılan ilkokul öğretmenlerinin kimlikleri gizli tutulmuş, öğretmenlerin görüşleri Öğretmen-1, Öğretmen-2, Öğretmen-3... Öğretmen-20 şeklinde kodlanarak sunulmuştur.

3.4. Verilerin Analizi

Ses kayıt cihazında yer alan veriler öncelikle bilgisayar ortamında yazılı hale getirilmiştir. Yazılı nitel verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar, temalar çerçevesinde bir araya getirmek, bunları okuyucunun anlayabileceği şekilde düzenleyerek yorumlamaktır. İçerik analizinde temel amaç toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım & Şimşek, 2006). İçerik analizi, verileri kodlamayı, metni küçük birimlere ayırmayı, her bir birime etiketler atamayı, kodları temalar altında gruplandırmayı içermektedir (Creswell & Plano Clark, 2014). İçerik analizi, toplanan verilerin belirli bir amaç bakımından sınıflandırılması, özetlenmesi, belirli değişken veya kavramların ölçülmesi ve anlam çıkarılması için ön çalışma yaparak kategorilere ayrılması olarak tanımlanmaktadır (Tavşancıl & Aslan, 2001; Bilgin, 2006).

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik

Geçerlik ve güvenirlik çalışması Yıldırım ve Şimşek (2006, s. 265-272), Creswell (2013, s. 201, 202), Merriam'a (2013, s. 221) göre nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirlik için kullanılan stratejilere uygun olarak yapılmıştır. Bu kapsamda geçerlik ve güvenirlik için yapılanlar aşağıda belirtilmiştir:

1. Katılımcı Doğrulaması: Verilerin ve belirsiz yorumların sağlayıcısı olan katılımcılara geri bildirim verilerek, onların görüşlerinin alınması sürecidir (Merriam, 2013, s. 221). Bu yöntem, araştırmacının öznel yargılarından veya verileri yanlış anlamasından kaynaklanabilecek farklı sonuçları ortaya çıkarma olasılığına karşı bir önlem olarak önem taşımaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2006, s. 268). Bu kapsamda araştırmada, 20 sınıf öğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır. Bu yapılan görüşmelerdeki öğretmen görüşleri sesli olarak tekrarlanmıştır. Öğretmenin söylemek istediğinin doğruluğu teyit edilmiştir. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri alınmış, ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Yapılan görüşmeler

raporlaştırılarak sınıf öğretmenlerine sunulmuştur. Raporlarda ekleme veya çıkarma yapmak istediği yer olup olmadığı sorulmuştur. Bu kapsamda gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

2. Veri Toplama Aşamasında Uygun ve Yeterli Katılım: Belirli bir doygunluğa ulaşılan kadar veri analizine devam edilerek çelişkili ve olumsuz durumların aranmasını içermektedir (Merriam, 2013, s. 221). Araştırmacının gözlem yapılan ortamda kalma süresini uzatması, bireyler üzerindeki başlangıç etkisini azaltır ve süreç kendi doğal ortamına geri dönmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2006, s. 266). Araştırmacının katılımcılarla deneyimini artırması, bulguların daha doğru ve geçerli olma olasılığını artırmaktadır (Creswell, 2013, s. 202). Bu kapsamda araştırmada, araştırmacı öğretmenler odasında sınıf öğretmenleri ile yeterince zaman geçirmiştir.

3. Uzman İncelemesi/Değerlendirmesi: Ham verilerin ve bulguların uyumu ile ilgili meslektaşlarla yapılan görüşmeleri ve tartışmaları içermektedir (Merriam, 2013, s. 221). Araştırma konusunda bilgili ve nitel araştırma yöntemlerine hâkim bir uzmanın görüş ve önerileri, çalışmanın inandırıcılığı açısından büyük önem taşımaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2006, s. 268). Bu kapsamda araştırmada, araştırmacı süreçten önce, süreç boyunca ve sonrasında eğitim yönetimi anabilim dalında görev yapan tez danışmanı Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN ÇELİK ile konuşarak ortak kararlar alma yoluna gitmiştir. Araştırmacı, nitel araştırma yöntemleri alanında uzman bir öğretim üyesi ile görüşmeler ve tartışmalar yaparak süreci yorumlamaya çalışmıştır. Bunun yanı sıra araştırma bulgularının kontrolünde Yozgat Bozok Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü öğretim üyeleri Doç. Dr. Kevser HAVA, Doç. Dr. Zeynep KOYUNLU ÜNLÜ, Dr. Öğr. Üyesi Uğur GEZER'in dönütleri alınmıştır.

4. Denetleme Tekniği: Çalışmanın yürütülmesinde kullanılan yöntemlerin, işlemlerin ve karar verme durumlarının detaylı kayıtlarının tutulmasıdır (Merriam, 2013, s. 221). Bu bağlamda, araştırmada öğretmenlerle yapılan görüşmeler ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Kayıtların başında görüşmenin yapıldığı günün tarihi ve saati, görüşülen kişinin kimliği kaydedilmiştir.

5. Zengin, Yoğun Tanımlama: Araştırılan ortamın ve okuyucunun kendi durumunun ne ölçüde örtüştüğünü görebilmesini sağlamak için yapılan detaylı bir tanımlamadır (Merriam, 2013, s. 221; Creswell, 2013, s. 202). Bu yöntem, ham verilerin ortaya çıkan

kavram ve temalara göre yeniden düzenlenerek, okuyucuya yorum katmadan ve veriye sadık kalınarak aktarılmasını içermektedir (Yıldırım & Şimşek, 2006, s. 270). Bu kapsamda araştırmada, öğretmenlerin demografik özellikleri ayrıntılı olarak betimlenmiştir. Verilerin güvenilirliğini sağlamak üzere araştırma sonucunda elde edilen veriler üzerinde herhangi değişiklik yapılmamış; ham verilere ekleme, çıkarma ve yorum katılmadan okuyuculara sunulmuştur.

6. Azami Çeşitlilik: Araştırma bulgularının farklı alanlarda uygulanabilmesini sağlamak amacıyla örneklem seçiminde bilinçli bir şekilde çeşitlilik ve farklılıkların arandığı bir yaklaşımdır (Merriam, 2013, s. 221). Bu bağlamda, araştırmada öğretmenlerin demografik özellikleri incelendiğinde, birbirinden farklı özelliklere sahip öğretmenlerin olduğu gözlemlenmektedir.

Yapılan araştırmada kodlayıcılar arası tutarlılık gerçekleştirilmiştir. Kodlayıcılar arası tutarlılık iki veya daha fazla kodlayıcının nitel veriyi analiz ederek, kodlar üzerindeki anlaşma düzeylerinin belirlenmesi için kodlayıcı sonuçlarının karşılaştırılmasını ifade etmektedir (Creswell, 2016). Araştırmacı tarafından ve eğitim yönetimi alanında bilim uzmanı kişi tarafından kodlamalar yapılmıştır. Görüşme verilerinin analizinin güvenilirliği için Miles ve Huberman (2015, s. 64) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülü [$\text{Güvenirlik} = \frac{\text{Görüş birliği sayısı}}{\text{Toplam görüş birliği} + \text{Görüş ayrılığı sayısı}}$] kullanılmıştır. Güvenirlik formülü sonucunda, $\text{güvenirlik} = .89$ bulunmuştur. Bu durum yapılan kodlamaların güvenilir olduğunu göstermektedir.

4. BULGULAR

Araştırmanın bulguları aşağıda verilen alt başlıklar altında sunulmuştur:

1. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleriyle karşılaşma sıklığı.
2. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri.
3. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleri.
4. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmene etkilerine ilişkin öğretmen görüşleri.
5. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye etkisi.
6. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına etkisi.
7. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile başa çıkma yöntemleri.
8. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusundaki sınıf öğretmenleri önerileri.

4.1. Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahaleleri ile Karşılaşma Sıklığı

Araştırmada ulaşılan ilk bulgu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile karşılaşma sıklığıdır. Görüşme yapılan öğretmenlere “Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile karşılaşıyor musunuz?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek maddeler halinde Tablo 4.1’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile karşılaşma sıklığı

Karşılaşma Sıklığı	İstenmeyen Veli Müdahalesi	
	Frekans (f)	Karşılaşma Sıklığına Göre Katılımcılar
Çok Karşılaştım	13	Öğretmen 2, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20
Kısmen Karşılaştım	4	Öğretmen 1, 3, 12, 15
Çok az Karşılaştım	3	Öğretmen 4, 8, 11
Hiç Karşılaşmadım	-	-

Tablo 4.1’de katılımcı öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, görüşme yapılan öğretmenlerden Öğretmen 2, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20’nin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile çok karşılaştığı anlaşılmaktadır. Öğretmen 1, 3, 12, 15’in sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile kısmen karşılaştığı görülmektedir. Öğretmen 4, 8, 11’in ise sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile çok az karşılaştığı belirlenmiştir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalesi ile karşılaşmayan öğretmenin ise bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu oranın oldukça yüksek olduğu düşünülmektedir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalesi ile karşılaşmayan öğretmenin olmadığı anlaşılmaktadır.

4.2. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahaleleri

Araştırmada ulaşılan ikinci bulgu sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleridir. Görüşme yapılan öğretmenlere “Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek maddeler halinde Tablo 4.2’de gösterilmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda

sınıf yönetiminde çeşitli veli müdahaleleri ile karşılaştıkları görülmüştür. Yapılan içerik analizi sonucunda Tablo 4.2’de belirtilen kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır.

Tablo 4.2. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri

Tema	Kategori	Kodlar	f
İstenmeyen veli müdahaleleri	Velinin sınıf yönetiminde duygusal müdahalesi	Öğretmenleri kıyaslama	3
		Öğrenci arkadaşlıklarına veli müdahalesi	3
		Öğretmen veli çatışması	2
		Öğretmeni sorgulama	2
		Velinin öğretmenden görev talebi	2
		Velinin öğretmeni şikâyeti	2
		Velinin öğretmeni suçlaması	2
		Velinin öğretmeni eleştirmesi	2
		Velinin sınıfta bağırması	1
	Velinin sınıf içi oturma düzenine müdahalesi	Öğrencinin oturma düzenine müdahale	9
		Velinin çocuğunu ön sırada oturtma talebi	8
		Velinin istediği öğrenciyle oturtma talebi	4
		Velinin öğrencinin sevdiği arkadaşıyla oturma talebi	3
		Velinin çocuğunun arka sırada oturmasına itirazı	2
	Velinin öğretmenin ödevlendirmesine müdahalesi	Velinin çok ödevlendirmeye müdahalesi	5
		Velinin az ödevlendirmeye müdahalesi	3
		Velinin zor ödevlendirmeye müdahalesi	2
		Velinin yazı ödevlerine müdahalesi	2
		Velinin kolay ödevlendirmeye müdahalesi	1
	Velinin etkinliklere müdahalesi	Velinin sınıf içi etkinliklere müdahalesi	4
		Velinin okul dışı etkinliklere müdahalesi	3
	Velinin derse müdahalesi	Velinin öğretim yöntemine müdahalesi	6
		Velinin öğretmenin not vermesine müdahalesi	4
		Velinin sınavlara müdahalesi	4
		Velinin kaynak önerisinde bulunması	3
		Velinin öğretim yöntemini uygun bulmaması	2
		Velinin öğretim yöntemi önerisi	2
		Öğretmen otoritesinin sarsılması	2
		Velinin kitap içeriklerine müdahalesi	2
		Velinin öğrencinin sınıf içi beslenme düzenine müdahalesi	2
		Velinin ders programına müdahalesi	1
	Velinin öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine müdahalesi	Velinin öğrencinin bazı arkadaşları ile oturmasını yasaklaması	5
		Velinin öğrencinin bazı arkadaşları ile iletişim kurmasını yasaklaması	3
	Velinin öğretmenin ödül ve cezalarına müdahalesi	Velinin öğretmenden çocuğu için ödül talebi	6
		Velinin öğretmenin ödül yöntemine müdahalesi	4
		Velinin öğretmenin ceza yöntemine müdahalesi	3
		Velinin öğretmenin ödül şekline müdahalesi	3

Tablo 4.2 incelendiğinde sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile ilgili ulaşılan kategoriler şunlardır: velinin sınıf yönetiminde duygusal müdahalesi, velinin sınıf içi

oturma düzenine müdahalesi, velinin öğretmenini ödevlendirmesine müdahalesi, velinin etkinliklere müdahalesi, velinin derse müdahalesi, velinin öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine müdahalesi, velinin öğretmenin ödül ve cezalarına müdahalesidir. Velinin sınıf yönetiminde duygusal müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: öğretmenleri kıyaslama, öğrenci arkadaşlıklarına veli müdahalesi, öğretmen veli çatışması, öğretmeni sorgulama, velinin öğretmenden görev talebi, velinin öğretmeni şikâyeti, velinin öğretmeni suçlaması, velinin öğretmeni eleştirmesi, velinin sınıfta bağırmasıdır. Velinin sınıf içi oturma düzenine müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: öğrencinin oturma düzenine müdahale, velinin çocuğunu ön sırada oturtma talebi, velinin istediği öğrenciyle oturtma talebi, velinin öğrencinin sevdiği arkadaşıyla oturma talebi, velinin çocuğunun arka sırada oturmasına itirazıdır. Velinin öğretmenin ödevlendirmesine müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin çok ödevlendirmeye müdahalesi, velinin az ödevlendirmeye müdahalesi, velinin zor ödevlendirmeye müdahalesi, velinin yazı ödevlerine müdahalesi, velinin kolay ödevlendirmeye müdahalesidir. Velinin etkinliklere müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin sınıf içi etkinliklere müdahalesi, velinin okul dışı etkinliklere müdahalesi. Velinin derse müdahalesi kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: velinin öğretim yöntemine müdahalesi, velinin öğretmenin not vermesine müdahalesi, velinin sınavlara müdahalesi, velinin kaynak önerisinde bulunması, velinin öğretim yöntemini uygun bulmaması, velinin öğretim yöntemi önerisi, öğretmen otoritesinin sarsılması, velinin kitap içeriklerine müdahalesi, velinin öğrencinin sınıf içi beslenme düzenine müdahalesi, velinin ders programına müdahalesi, velinin sınav yöntemine müdahalesidir. Velinin öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin öğrencinin bazı arkadaşları ile oturmasını yasaklaması, velinin öğrencinin bazı arkadaşları ile iletişim kurmasını yasaklaması. Velinin öğretmenin ödül ve cezalarına müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin öğretmenden çocuğu için ödül talebi, velinin öğretmenin ödül yöntemine müdahalesi, velinin öğretmenin ceza yöntemine müdahalesi, velinin öğretmenin ödül şekline müdahalesi. Görüşme yapılan sınıf öğretmenleri istenmeyen veli müdahaleleri ile ilgili şunları dile getirmişlerdir:

Öğretmen-1: “Birinci sınıf velileri daha önceki çocuğunun öğretmeni ile bu çocuğunun öğretmenini kıyaslama yoluna gidebiliyorlar. Eskiden şöyle, böyle yapıyorduk diye tepkiler verebiliyorlar. Fakat zamanla sizin sisteminize alışıyor ve yaklaşık olarak ikinci sınıf

ortalarında bu durum sona erebiliyor. Yeni öğretmeni kabullenme süreci olabiliyor. Alışma süreci gerçekleşince çoğunlukla ortadan kalkabiliyor. Bazı veliler ben bilirim havasında olabiliyor. Onlarda kendini kabullendirmeye çalışıyorlar. Veliler yapılacak etkinliklere, gezilere müdahale edebiliyorlar. Ama sizin duruşunuz kesin kati ise ya sizi kabulleniyor, ya sizinle çatışmaya giriyor. Çatışma olursa da her şeyi olumsuz algılıyorlar. Velinin davranışları tenkit edici olursa çocuk etkileniyor. Çocuk, öğretmene sorgulayıcı davranabiliyor. Çocuğunun oturma düzenine karışıyor. Hocam dedik de yapmadın bir yer değişikliği diyorlar. Veliye basit gibi geliyor ama bizim sınıf disiplinimizi etkiliyor. Öğrenci benim annem babam geldi benim söylediğimi yaptırdı öğretmene diyor. Basit gibi görünen davranışlar çocuklarda büyük etkiler yapabiliyor. Öğretmenin otoritesini sarsabiliyor. Çocukta davranış değişikliği oluşabiliyor. Çocuk şırmarmaya başlıyor. Ben her şeyi yapabilirim, ailem var arkamda diyor. Bu seferde çocuk saldırgan bir tutum sergiliyor. İster istemez bağırınca çocuk içine kapalı hale geliyor.”

Öğretmen-2: “Tabi ki karışıyoruz. Sınıf yönetiminde veliler her şeye karışma hakkını kendilerinde buluyorlar. Ders programı, çantadaki kitap sayısı, öğrenciyi nereye oturttuğumuz, ne kadar ödev verdiğimiz, hangi öğrenciyle ne kadar ilgilenip hangisiyle ne kadar az ilgilendiğimize varana kadar her şeye karışma ihtiyacı duyuyorlar. Bu öğretmenler için çok yorucu bir durum. Bazı veliler bunu okul dışına da taşıyorlar. Telefonda mesaj atarak, sorunları dile getirerek rahatsızlık verebiliyorlar. Gece 12 saatine varana kadar öğretmene ulaşabileceklerini düşünerek rahatsızlık verebiliyorlar. Veliler ödevleri kendileri yapabiliyorlar. Çok ödev vermişsiniz, zor ödev vermişsiniz, çocuk yetiştiremiyorum diyor, ağlıyor, siz kızmayın diye ben kendim yaptım diyenler oluyor. Öğrenciye verdiğim hediyeye, ödüle müdahale edebiliyorlar. Ben çocuğuma şeker vermiyorum siz neden verdiniz diyebiliyorlar. Sınıflarda dağıtılan kitapların içeriğine kadar karışıyorlar. Deneme sınavı yapmak istiyorum bazıları memnun oluyor, bazıları olmuyor. Kitap aldirmek istiyorum bazıları istiyor bazısı istemiyor. Belirli gün ve haftalarda benim çocuğuma görev verin diyebiliyorlar. Bu durum bizim için yıpratıcı, zorlayıcı bir durum, bir sınırın olması gerektiğini düşünüyorum. Müdahalelerin nedeni; her veli kendi çocuğunu mükemmel görüyor olması. Benim çocuğum en iyisi o zaman neden benim çocuğum şiir okumasın diye düşünüyor. Sınıfta hangi öğrenciye söz hakkı vereceğim, hangi öğrenciye kaç puan vereceğime ben karar veririm ama buna kadar müdahil olunabiliyor.”

Öğretmen-3: “Zaman zaman karşılaşıyoruz. İlk yapılan veli toplantısı çok önemli kendimizi anlatmak açısından. Hatta bu sene yaptığım toplantıda örneklerle açıkladım. Velilere uzun uzun kendimi anlatıyorum. Velilerin çoğu hocam biz sizi tanıyoruz biliyoruz diyorlar. Öğretmeni tanıyıp sistemini anladıktan sonra müdahale girişimleri ortadan kalkabiliyor. Öğretmenin kararlılığı, sınıfa hâkimiyeti, duruşu çok önemli. Velilerle kesin bir dille konuşulduğu zaman etkili oluyor. Velilere böyle durumlarda şu şekilde diyorum: siz sizin mutfağınıza bir komşunuz gelse, karışsa yemek yapmanıza ne düşünürsünüz, siz nasıl bundan hoşlanmazsanız bir öğretmende sınıfına karışılmasını istemez. Örneğin bir veli, çocuğum şu kişiyle otursun bununla otursun diye müdahale edildi. Ama ben kura sistemiyle oturttuğum için velilerin müdahalesine açık kapı bırakmıyorum. Ben gözlemliyorum öğrencileri, gerektiği zaman gerektiği kişi ile oturturum, sınıfta ben varım şeklinde cevap verdim. Veliler sınıfta tek kendi çocukları varmış gibi hareket ediyorlar. Tek çocuklarını dinleyip hareket ediyorlar. Ortamın, sınıfın genelini düşünerek hareket etmiyorlar. Örneğin çocuklara dikte yaptırıyorum, veli, benim çocuğum dikteyi yapamıyor, şu yöntemi kullanarak yapsanız vb. şeyler söyleyebiliyorlar. Anlamsız şeyler söylüyorlar sınıf ortamını bilmedikleri için. Genelde bunlar hadsiz veliler, öğretmeni tanıyan, güvenen, inanan velilerde bu durum olmuyor. Bir iki deneme oluyor bakıyorlar ki öğretmen kararlı devamı gelmiyor. Yapacağımız geziye karışıyorlar. Sınıfta bir tartışma oldu ise verilecek cezaya karar vermeye çalışıyorlar. Ben genel olarak adil bir düzen kurmaya çalışıyorum. Tahtaya kalkıp kalkmadıklarını soruyorlar o gün. Kalktın mı kalkmadın mı tahtaya, söz hakkı aldın mı almadın mı. Ben bunu da kura sistemi ile yapmaya çalışıyorum. En çok oturma düzeni ve tahtaya kalkma konusunda müdahale geliyor.”

Öğretmen-4: “Çocuklarımız bizim için çok kıymetli. Ben bu durumu velinin müdahalesi olarak görmüyorum aslında. Öğretmen kendini net anlatırsa o zaman veli size tamamen güveniyor, ikna olabiliyor. Velilerin tuhaf istekleri de oluyor tabi. Ama bu isteklerin neden ve nasıl olması gerektiği konusunda baştan tavrınızı koyarsanız, velinin güvenini kazanırsa veli çok fazla sorgulamaz. Öğretmen veli arasındaki güven çok önemli. Kurallarımı net belirtiyorum. Öğrencilerimin benim de çocuğum olduğunu belirtiyorum. Veliler bana genellikle öneri almak için geliyorlar. Mesela çocuğum kitap okumayı sevmiyor ne yapmalıyım gibi. Müdahale konusunda örnek olarak bir meslektaşımın duyduğum, veli çocuğun beslenmesini tamamlamamasından dolayı öğretmeni sorumlu tutuyor. Öğretmeni bakıcı gibi düşünüyorlar. Ben böyle bir durumla karşılaşmadım. Oturma düzeni

konusunda ben kendime göre bir düzen dâhilinde oturtuyorum. Veliye uygun bir şekilde izah ettiğimde veli ikna oluyor ve müdahale etmiyor. ”

Öğretmen-5: “Evet karşılaşıyoruz. Genellikle sınavlarla ilgili karışılıyor. Sınavın zorluk derecesi, klasik mi olacak, test mi olacak ya da kullanılan kaynağa yayına müdahale ediliyor. Sınıftaki oturma düzenine müdahale ediliyor. Kiminle oturacağına ya da oturmayacağına müdahale ediliyor. Ben kura yöntemi ile oturma düzenini belirliyorum. Bunu velilere belirttim. Bu nedenle bu konudaki müdahale biraz daha azaldı. Özel desteğe ihtiyaç duyan öğrencileri özel eğitime yönlendirmek istediğimizde velileri ikna etmeye çalışıyoruz. Destek alması gerekiyor. Örneğin bir veli, destek eğitimi öğretmenlerce uygun görülen bir öğrenciye ilerde sorun olur diye istemedi, ikna da edemedik. Eğitim alamayınca da bu tip öğrenciler dersin akışını bozuyor. ”

Öğretmen-6: “Çoğu zaman karşılaşıyoruz. Veliler eskisi gibi değil, daha bencil. Daha çok sıra düzenine, oturma düzenine karışılıyor. Ben standart davranmaya çalışıyorum, liste sırasına göre 4 güne bir değiştiriyorum. Arkadaş ilişkileri ile ilgili olarak geliyor veliler genellikle. Ders düzenine, işleyişine yönelik çok fazla müdahale olmadı. Çok araştırıp farklı etkinlikler düzenliyorum. İnternetin yaygın olması, velinin çok biliyor olması beklentiyi artırıyor. Başkaları sınav yapıyor siz neden yapmıyorsunuz, müfredatta yok diyoruz. Neden benim çocuğum birinci değil ikinci diyorlar. Çocuğun başarısızlığını öğretmene bağlıyorlar. İş birliği yapmak yerine, suçlayıcı, sorumluluğu kendilerinden atan tavır takınıyorlar. Çocukların hayal dünyası çok geniş. Öğretmeni çocukların yanında kötülemeyin diyorum velilere. Varsa bir durum gelip bana söyleyin diyorum. Bunu söylemediğiniz sürece çocuğun yanında konuşulur, çocuğun öğretmene sevgisi ve saygısı azalabilir.”

Öğretmen-7: “Karşılaşıyoruz. 30 yıllık öğretmenim. Son 8-10 yıl ve özellikle pandemiden sonra bu müdahaleler anormal derecede arttı. Ülkemizde son yıllarda insanlarda gereksiz bir özgüven artışı oldu. Kendini bilmeden, haddini bilmezlik, ukalalık, bilmişlik arttı. Ailedeki çocuk sayısının azalması ile ve çalışan annelerin sayısının artmasından dolayı, çocuğuyla işten dolayı ilgilenemeyen anne kendini rahatlatmak için müdahale ettiğini düşünüyorum. Bunda kovitin etkisi olduğunu düşünüyorum. Son yıllarda ülkemizde de demokrasi ve insan hakları konusunda gelişme yaşansa da orantısız geliyor bence. Nerde hak kullanacağımızı, nerde haddimizi bileceğimizi pek ayırt edemiyoruz. Demokrasi

kavramını tam olarak özümseyemememizden kaynaklandığını düşünüyorum. Örnek vermek gerekirse, bir sınıftaki birkaç erkek öğrenci uygunsuz şakalar yapıyorlardı. Bende veliye bilgi verdim çocukları uyardım. Velilerden biri sınıfa gelerek kendi çocuğuna diğerlerinin yaptırdığını düşünerek diğer çocuklara bağırdı, kızdı. Velilerde benim çocuğum yalan söylemez, kavga etmez, kötü bir şey yapmaz düşüncesi var. Çok çocuğu olan veli zaten hangi birini düşüneyim takip edeyim diyor. Sınıf annelerinin kaldırılması da olumlu bir şey. Sınıf annesi bana sticker alıp getirmiş bunları dağıtalım, ödül verelim diye. Neden getirdin dedim. Diğer sınıflar dağıtıyorlar dedi. Ama ben bunu kabul etmedim. Müdahale yolunu açmadım. Veliyi üzmeden, müdahale etmesinin yanlış olduğunu, ödül ya da cezaya öğretmenin karar vereceğini belirterek reddettim. Velilerden biri, hocam benim kızım sınıf öğretmenliğinde okuyor filanca üniversitede, benim çocuğumu ödüllendirildiğinde daha iyi yapıyor dedi. Bu veliye ödül konusunda ne vereceğimi, ne kadar ve kime vereceğimi ben bilebilirim dedim uygun bir dille. Sınıfta bir sorun varsa veli ya da öğrenci ile sınıf değişikliği yapmanın uygun olacağını düşünüyorum.”

Öğretmen-8: “Çok ufak müdahaleler oldu. Örneğin en büyük mesele oturma ile ilgili oldu. Çocuğum onla oturmasın bunla otursun gibi. Onda da ben çok net davrandım. En ufak bir konuda bile müdahaleye izin veririm, birçok olanda müdahaleye yol açacağımı düşünerek buna müsaade etmedim. Sizi dinlerim ancak, sebebinizi dinlerim, duruma bakarım, yapabilirsem yaparım diyerek velilere sınırimi gösterdim. Örneğin sınav yapmak istiyoruz. Bir veli yapalım diyor diğeri çocuğumun psikolojisi bozulur yapmayalım şeklinde müdahale olabiliyor. 23 Nisanda mesela kılık kıyafet konusunda bir uzlaşmazlık yaşanmıştı. Fakat öğretmen karar mercii olduğunu iletirse sorun ortadan kalkabiliyor. Benim çocuğum mağdur olmasın, iyi olsun diyorlar, çocuk özgürleşsin, sorunu varsa kendi çözsün, sıra arkadaşıyla sorunu varsa onunla aynı sırayı paylaşabilmeyi öğrensin demiyorlar. Bu öğretmenin sınıfında benim çocuğum dışında da çocuklar var, hepsine bu şekilde yaklaşılsa hangi ara ders anlatacak, eğitim öğretim yapacak demiyorlar. Whatsapp grupları ile iletişim kuruyoruz mesela. Yoruma kapalı tutuyorum bu şekilde önlem almış oluyorum. Veli bir şey söyleyecekse özel bir platformdan bana ulaşabiliyor.”

Öğretmen-9: “İstenmeyen veli müdahaleleri ile karşılaşyoruz. Örneğin sınıflarda akran eğitimi yapılması gereken durumlar oluyor. Bazı öğrenciler toplu öğretimle öğrenemiyor, bireysel öğretime ihtiyaç duyuluyor. Sınıfta akademik açıdan iyi olan öğrenciler akran öğretiminde bulunabiliyor. Bazı veliler ben çocuğumun bu şekilde başkasına öğretmenlik

yapmasını istemiyorum diyor, rahatsızlığını bildiriyor, çocuğunun bu şekilde derslerinden geri kalacağını düşünüyor. Aslında bu öğretmenin sınıf içinde kullanmış olduğu bir yöntem ve veli öğretmenin sınıf yönetimine müdahale etmiş oluyor. ”

Öğretmen-10: “Evet karşılaşıyoruz. Resmi çerçeveler içinde çözmeye gayret ediyoruz. Genellikle çocuklar arasındaki ilişkilere karışıyorlar. Kendi çocuklarının ön sıralarda oturmasını isteyebiliyorlar. Sınıf yönetimi konusunda direkt bir müdahale etmiyorlar aslında daha çok tavsiyelerde bulunuyorlar. Daha çok sosyal etkinlikler konusunda velilerin tavsiyesini alıyoruz. Özellikle sınıf temsilcisi, sınıf annesi olduğunda müdahale çoğalıyordu. Bu durumda veliye çok fazla yetki verilmiş olduğundan kendini müdür gibi, patron gibi görebiliyordu. Sınıf anneleri sınıfa kadar gelip çocukların davranışlarına, ilişkilerine kadar müdahale edebiliyordu.”

Öğretmen-11: “Karşılaştığımız oluyor tabii ama bunları bildiğimiz için önceden önlemini alıyoruz. Birinci sınıfta ilk gün öğrencileri sınıfa almadan veli toplantısı yapıyorum. Kurallarımı belirtiyorum, eğitimle ilgili kurallar var diyorum. Veliler çocuk eve geldiği zaman günün nasıl geçti, dersin nasıl geçti demek yerine biri sana takıldı mı diye soruyorlar. Çocukta bu durumda hiçbir şey olmasa bile bir şey buluyor. Bu durumda veliler ister istemez içten içe kinleniyor. Sınıfa da sık sık gelip gittiği zaman diğer çocuğa sertçe otur yerine falan gibi sözler sarf edince, kızınca diğer veli geliyor. Bu sefer diğer veli bize nasıl böyle olur diye soruyor. Velide benim burada hakkım var gibi bir izlenim oluşuyor. Ya da kendini öğretmenden üstün görebiliyor. O sebeple sınırları belirleyeceksin. Öğretmen konumunu, hâkimiyetini koruyacak. Veli veliliğini bilecek, öğretmen öğretmenliğini bilecek. Nasrettin hocanın turşu misali gibi, turşuyu burada ben satarım diyebilecek. Veli öğretmene güvenecek, öğretmen de öğretmen olacak. Veli de öğretmenimiz çocuğum açsa doyurur, düştüyse kaldırır, ağladıysa gözyaşını silmiştir. Altına yaptıysa öğretmen bize haber verir diyebilmesi gerekiyor. Örneğin veli oturma düzenine karışıyor. Ama herkes bu şekilde karışırsa olmuyor. Bu nedenle ben kura ile oturma düzeni sağlıyorum. Ancak çocuğun görme, duyma problemi varsa rapor istiyorum ve o şekilde oturtuyorum öne. Özellikle eğitimsiz veliler dışardan duydukları ile gelebiliyorlar. Hocam şu konuya ne zaman geçeceksiniz. Müfredatta olmayan bir konuyu söylüyor. Bizde bu konunun müfredatta olmadığını söylüyoruz. Öğrencilere güven verilmeli, veli de bunu bilmeli, benim öğrencilerime müdür dahi karışamaz, ne öğrenci ne başka bir öğretmen. Seversem ben severim, dövdüğümünden değil ama döversem de ben

döverim diyorum. Ne gerekiyorsa kendim yaparım. Velilerle birebir görüşürüm. Örneğin çocuk evde hasta ise günde üç kere nasıl oldu diye ararım. Hasta geldiyse günde üç kere ateşini ölçerim, dışarı oynamaya çıkarmam, cebine para verir karnını doyururum. Bazı veliler var beslenme dahi koymazlar. Bundan önceki müdürümüz, öğretmen; öğretmen olursa, isterse veliye çamlıktan bana bir bardak su getir desin, veli öğretmene olan saygısından gider o suyu getirir. Veli öğretmene güven duyduğundan saygısından yapar bunları derdi. Ben böyle bir öğretmenim. Ben kendi çocuklarımda nasıl bir öğretmen görmek istiyorsam o şekilde olmaya çalışıyorum. Velilerim hem benden disiplinimden dolayı çekinirler hem de çok severler. Ben velilerin beklentilerini iyi bilirim çünkü ben de veliyim, babayım. Son 10-15 yıldır öğretmenlik ayakaltında. Milli eğitim müdürlüğü, veliler öğretmene çöküyor. İtibarımız kalmadığı için müdahale çok oluyor. Örneğin 1000 öğretmenin 2-3'ü görevini layıkıyla yapmıyorsa bu göze batıyor, görülüyor. Okulda çocuğun biri düştü. Velisinin yanında hastaneye gittiler. Kolu kırılmış. Veli, bizim yanımızda düştü demesine rağmen okula 2-3 gün boyunca polisler geldi. Kim yaptı öğretmen mi dövdü yaptı diye geldiler. Okulda herkes değerli, bir öğretmen değersiz. Çocuk akşama kadar tek başına sokakta geziyor. Biz biraz erken bıraktığımızda hocam neden erken bıraktınız, ya bir şey olsa diyor. Gün boyu tek başına dışarda geziyor çocuğu görüyorum, hiç tık yok. Velinin çocuğu okulda değerli. Sınıfta bırakma yok, ceza verme yok. Bir ceza verilse ertesi gün veli geliyor. Ceza vermişsiniz çocuk sabaha kadar uyumadı, psikolojisi bozuldu diyor. Çocuğu sınıfta bırakamıyoruz, çocuğa kızamıyoruz. Çocuk arkadaşının gözünü morartıyor. Kızıyoruz, benim çocuğuma neden kızdın diyorlar.”

Öğretmen-12: “Tam olarak yaşamadım aslında. Birinci sınıf başında velilerle konuştuğumuzda bu durumların önüne geçebiliyoruz. İlerleyen zamanlarda işimize karışmak isteyen veliler olabiliyor. Bunlar bizi olumsuz etkiliyor. Çevremizden duyuyoruz böyle şeyleri. Sınıfın gidişatını, öğrenciye olan tutumumuzun değişmesine neden olabiliyor veli müdahalesi. Öğrencilere verdiğimiz ödülle ilgili karışan veliler olabiliyor. Öğrencilere yıldız sticker veriyorum. Yıldız alamayan öğrencilerin velisi, kendi çocuğunun alamadığı için üzüldüğünü ve diğerlerine de verilmemesi gerektiğini söyleyen bir velim olmuştur. Sınıf oturma düzenine müdahale etmek isteyen veli olabiliyor. Bunla oturmasın şunla otursun diyen veliler olabiliyor. Bende ben bir sorun olursa, olumsuz bir durum olursa

zaten değişim yaparım deyip karıştırmamaya çalışıyorum. Çok fazla sınıf yönetimini, düzenini etkileyecek bir durumla karşılaşmadım.”

Öğretmen-13: “Öğretmenlikte edindiğim tecrübelerin en başında bu geliyor zaten. Birinci sınıf itibari ile velilerimle görüşüp müdahale sınırlarını çizirim. Bundan öteye karışılırsa benim ve öğrencilerimin haklarına müdahale etmiş sayılacağını belirtirim. Yakın bir zamanda bir velim çocuğunun oturma düzenine, derse katılımına, arkadaş ilişkilerine müdahil olmaya çalıştı fakat ben müsaade etmedim. Beni idareye şikâyetle gitti müdahale ettirmedığım için. Oturma düzenine karışıyorlar, yabancı uyruklu öğrencilerle olan ilişkilerine müdahale ediyorlar. Benim çocuğumu daha sık kaldırın tahtaya, daha ön planda tutun, daha çok ilgi gösterin. Sürekli diğer sınıflarla kıyaslama yapıyorlar. O nedenle veliler ile ilişkilerimde kesin bir çizgi çiziyorum. Çok acil olmadığı sürece ders esnasında sınıfa gelemmezler. Saat beşten sonra telefonumdan ulaşamazlar. İki buçukta dersim bitiyor. Beşe kadar soracakları, öğrenecekleri bir şey varsa sorabilirsiniz diyorum. İletişim kurmaları için boş zamanımı belirtiyorum, sınırliyorum.”

Öğretmen-14: “Elbette ki karışlıyoruz, özellikle ilkokul birinci sınıf velileri ile. Karışan veli türü genellikle çocuğu yeni okula başlayan, okulu çok iyi tanımayan, deneyimsiz veliler oluyor. Genellikle oturma düzeni ile ilgili sıkıntı yaşıyoruz. Benim çocuğum en öne otursun istiyorlar ya da şu öğrenciyle otursun, oturmasın şeklinde müdahale ediliyor. Bazen çocuklar öğretmenin dediğini farklı algılayıp, kendi dünyasında farklı yorumlayıp veliye o şekilde aksettirdiğinde veli her şeye müdahil olmaya kalkışıyor. Fakat ileri sınıf kademelerinde bu durum azalıyor. Kullandığımız yöntem, teknik, kaynaklara karışabiliyorlar. Diğer sınıf filanca kaynağı kullanıyor siz neden yapmıyorsunuz, diğer okulda şu konuya geçilmiş, siz neden geride kaldınız, diğer sınıf test yapıyor, sınav yapıyor siz neden yapmıyorsunuz, bizimkiler geride kalıyor gibi müdahaleler olabiliyor.”

Öğretmen-15: “Veliler zaman zaman müdahale etmek istiyorlar. Biz tecrübemiz ve donanımızla karşılık veriyoruz. Biz karşılık veremez, süreci yönetemezsek müdahale büyüyeabiliyor. Asıl mesele büyümeden çözebilmek. Ben 28 yıllık öğretmenim. Tabi ki zaman zaman müdahale etmek isteyen oldu fakat ben müsaade etmedim. Benim yöntemim sen müdahale edersen diğeri de müdahale eder. Sınıfta sorun çözecek olan öğretmendir, veliler sorun çözemez. Sorun veliye yansırsa büyüyebilir. Bu sebeple yansımadan müdahale edip çözüme kavuşturmak gerekir. Öğretmenin çözebildiğı bir konuda veli geri

planda kalabilir. Velinin müdahalesi öğretmenin olaya kayıtsız kalması ve olayın büyümesi ile olabiliyor. Örneğin yakınlarda olan bir olayı anlatayım: iki çocuk birbiriyle itişip kakışmış. Velinin biri diğerini arıyor senin çocuğun böyle yapmış, diğeri beni arıyor. Beni arama hakkı yok bence. Ben tavrımı net koydum. Bence bu bana karşı bir saygısızlıktır, sınıfta olan bir olay hakkında siz hiç kimseyi arayamazsınız, bunun çözücüsü benim dedim. Veli özür diledi. Burada önemli olan veliyi özür dileme pozisyonuna getirmek. Öğretmen mesleki karizması ile velinin üzerinde olması gerekiyor. Veli öğretmeni kendine göre alt kademedeki görürse daha çok müdahale ediyor. Öğretmen olarak rollerimizi iyi yapmak gerekiyor. Sınıfımıza bir mülki amir geldiğinde bile sınıfın hâkimi benim diye düşünerek öğrenciler karşısında ezilmemek gerek, özgüvenli olmamız gerekiyor. Bilgili, donanımlı öğretmenler olmamız gerekiyor. Veli ile arada açık iletişim olmalı, demokratik tutum takınılmalı. Ben öğretmenliği 24 saat yapılması gereken bir meslek olarak düşünüyorum. Veli saat kaçta isterse bana ulaşabilir. Bu da velinin saygı gördüğünü anlamasını sağlıyor.”

Öğretmen-16: “Çok sık karşılaştığım bir durum. Son yıllarda illallah ettik velilerin bu tutumundan. Sanki ben değil, veli öğretmenmiş gibi bir durum oluyor, sınıfı yönetmeye çalışıyor. Örneğin bir veli çocuğunu filanca öğrenci ile oturmasını istiyor. Benim o şekilde oturtmamda bir sebep var, denediğim bir şey var aslında ama karışıyorlar. Dedikleri yapılmadığında idareye, milli eğitime, CİMER’e şikâyet edebiliyorlar. Bu bizi çok yıpratıyor, üzüyor. Öğretmenlerin tatillerinin fazla olduğunu söylüyorlar ama gerçekten yıpranıyoruz. Veli müdahalesinin ortadan kalkması gerekli, çünkü çocuklar arkamda annem babam var diyerek öğretmene karşı saygısızlık boyutunu artırmaya başladılar. Öğretmenin otoritesinin bitmesine neden oluyor. Çocukları susturmakta bile, sınıfı yönetmekte zorlanıyoruz. Kurallara uymuyorlar. Veliler bedel ödeme taraftarı değiller. Çocuklara karşı bir yaptırım uygulayamıyoruz. Örneğin parmak kaldırarak konuşmak kuralı, uyulmadığında bir yaptırım uygulanmalı, yaptırım uygulanmasına veli müdahale ediyor, karşımıza geçiyor. Ödül ceza yöntemimize karışıyorlar. Bir öğrenciye arka arkaya iki ödül verdiğimizde neden ona iki ödül verdiniz diyebiliyorlar. Ya da bu öğrenciyi öğretmen daha çok seviyor diye karışabiliyorlar. Çocuklar kendi bakış açıları ile konuları ailelerine yansıtabiliyorlar. Çocukların hayal dünyası geniş, olmamış bir şeyi de olmuş gibi anlatabiliyorlar diye izah ediyorum. Velilerin en büyük hatalarından biri çocuklarının yanında öğretmenleri ile ilgili olumsuz yorum yapmaları. Öğretmeni sevmeyebilirler ama

çocuğun yanında konuşulduğunda öğrenci etkileniyor. Ben bu sınıfı sevmiyorum, ben başka bir sınıfa geçeceğim diyor öğrenci. Öğretmen öğrenciye ve veliye yaptırım uygulayabilmeli. Veliler hem ayrıcalık yapılmasını istiyorlar, hem de ayrıcalık yapıyor diye şikâyet edebiliyorlar. Ben gerçekten bu konularda çok muzdaribim. Daha çok yeni bir soruşturma açıldı hakkımda, müfettişler ifademi almak için geldiler. Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan bir öğrencimiz vardı. Geçen sene gelen bir öğrenci, veli bana benim çocuğum okul yüzü görmedi pandemiden dolayı dedi. Çocuk üçüncü sınıf öğrencisi olmasına rağmen çat pat okuyabiliyor, çok fazla küfürlü konuşuyor, diğer çocuklara vuruyor, ders dinlemiyor, diğer çocukların dikkatini dağıtacak şeyler yapıyor. Çocuk dikkatini verebilse yapabiliyor bir şeyler ama dikkatini veremiyor. Çocuğun sıkıntısı dinleyememek. Ben veliyi önce rehberliğe ve psikoloğa yönlendirdim. Destek eğitimi alması için. Destek aldığında diğer çocuklara yetişir dedim. Psikolog bir zarf içerisinde bana görüş bildirmem için bir evrak gönderdi. Ben her şeyi ayrıntılarıyla yazdım. Çocuğa verdim, psikolog açacak annen okumayacak dedim. Zarfi bantlayıp gönderdim. Anne evde zarfı açıp okumuş. Ertesi gün doktora giderek benim çocuğum bu kadar mı kötü ben ona hesabımı soracağım demiş. Doktordan dönüşte bana uğrayarak, doktor bana kâğıdı okudu, fotoğrafını da çektim, benim çocuğum bu kadar mı kötü dedi. Oysaki doktor okumaz o kâğıdı, muhtemelen kendisi açıp okumuş fotoğrafını çekmiş. Veli kırk yalanı aynı anda söyleyebiliyor. Bende doktorla konuşup durumu öğrenmeye gittim ve doktor kendisinin okumadığını, evde okuyup geldiğini söyledi. Ben doktor hanım bir daha bana bu evraki göndermeyin kesinlikle doldurmayacağım dedim. Başka bir örnek, sınıfın ortak kullandığı bir top var, dolapta kilitli duruyordu. O gün dolabı kilitlemeyi unutmuşum. Çocuklar dışarda oynamış ve kaybetmişler. Çocuklar alan öğrenciyi gördüklerini ve kimin aldığını söylediler. Ben, çocuk hırsız yaftası yemesin diye evine giderek problemi çözmek istedim. Bu konuyla ilgili veli beni şikâyet etmiş. İfade verdim müfettişlere bu konuda. Okula çağırmak yerine evine gittiğim için suçlu ben oldum. Sonra velinin şikâyetini geri çektiğini öğrendim. Bu sebeple bir sürü sıkıntı yaşadım. Suçlu değilken bunları yaşadım. Milli eğitim böyle asılsız şikâyetler için bir yaptırım uygulamalı bence. Ben çocuğu kazanmak için uğraştım ama mağdur olan ben oldum. Sınıfta kalma uygulaması geri gelmeli. Öğretmene yaptırım fırsatı verilmeli. Öğretmenlik yapılacak gibi değil, veliler koridorlarda rahat dolaşabiliyor. Kapıdan dersi dinleyebiliyor. Kendi aralarında eleştiri

yapıyorlar. Birinci sınıfa başlarken öğretmen tercihi kaldırılmalı. Bu, öğretmenin performansını düşürüyor.”

Öğretmen-17: “Evet karşılaşıyorum. Merkezi bir okulda çalışıyorum. Mesela en başta çocuk ön sıraya mı otursun arka sıraya mı otursun konusunda bile telefon görüşmesi, mesaj, toplantı talepleri gelebiliyor. Çocuğun ön sırada ya da arka sırada oturması ya da kiminle oturup oturmayacağına karışıyorlar. Ben kuralları olan bir öğretmenim. Ne söylesem ‘neden’ sorusunu sorar, itiraz ederler. Örneğin; sabah kahvaltı yapmadan gelmesinler aç oluyorlar diyorum. Veliler de; çalışıyoruz, kendileri yemiyor ya da hazırlıyoruz oturmuyorlar, yemiyorlar şeklinde itirazlarda bulunuyorlar. Ben kuralları söylemek durumundayım diyorum. Ya da beslenme saatinde hafif bir şeyler koyun acıkıyorlar diyorum. Velilerin yarıdan fazlası benim çocuğum yemez, şunu yemez bunu yemez şeklinde yine bir itiraz. Yazılı yapıp yapılmayacağını soruyorlar. Yazılı kaldırıldı bilindiği üzere. Ama hocam neyle değerlendireceksiniz, neye göre not vereceksiniz, elinizde bir kanıt bulunmayacak mı şeklinde mutlaka bir akıl verme, tavsiyede bulunma, müdahale etme gerçekleşir. Deneme sınavı yapılmayacak mı, deneme sınavı yapan iyi öğretmen yapmayan kötü öğretmen gibi değerlendirirler. Sanki biz taşın altına elimizi koymuyormuşuz gibi davranırlar. Neden yapılmıyor sorgularlar. Yasal değil normalde. Ararlar, yazarlar, yolda çevirirler. Hocam yapılsın. Biz çocukların durumunu nasıl göreceğiz diyorlar. Yasal değil diyorum. Olsun hocam biz yapalım şeklinde ısrarcı oluyorlar. Ödev veririm çok veriyor derler, ödev vermem neden hiç ödev vermiyorsunuz derler, üç sayfa verilir neden beş sayfa değil, orta noktayı bulmak çok zor. Diğer okullarda bu kadar sayfa veriliyor, diğer okullar bu konuya geçmiş siz neden geri kaldınız ya da önde gidiyorsunuz neden öyle gibi şeyleri bile sorgularlar, takip ederler. Bıraksanız veliler gelip dersi işleyip gidecekler öğretmenin yerine. Not bazlı değil ama bir değerlendirme yapmak adına doğru yanlış tespiti yapmak adına bir uygulama yapıyorum. Bu neden böyle olmuş diye sonucu bana mâl ediyorlar. Neden bu öğrenci hep en önde oturuyor, babası zengin olduğu için mi diyen velim bile oldu. Ben babasının işini bile bilmiyorum oysaki. Çocuk çok zeki fakat hareketli bir öğrenci. Diğer öğrencileri rahatsız etmesin diye, kontrol altında tutabilmek adına öne oturttum ama bu tip söylemlerden sonra atlatma tekniğini uyguluyorum. Her gün bir sıra arkaya kayıyor çocuklar. Dört tane ciddi göz problemi olan öğrencim var, dikkat dağınıklığı olan öğrencim var, destek eğitim çocuğu var, üç tane

mülteci var. Sırf velilerin içi rahat etsin diye atlatma tekniğini kullanıyorum. Her şeyi sorun ediyor veliler. Çok yorucu bir veli profili var okulun.”

Öğretmen-19: “Oldukça sık karşılaşıyoruz. Beslenme saatleri, beslenme biçimleri, beslenme listesi konularında kendilerinde çok söz hakkı buluyorlar. Ödev verdiğimiz zaman, ev etkinliklerini çok ya da az bulanlar oluyor. Bu konularla ilgili veli toplantılarında bilgilendirme yaparak önlemeye çalışıyoruz. Ceza ya da ödül karışabiliyorlar, bizim çocuğa da ödül verin diyebiliyorlar. Sınıf oturma düzenine karışıyorlar, filanca çocukla otursun ya da oturmasın diyebiliyorlar. Örnek olarak; başarılı öğrencilere kitap veriyordum, veli kendisi kitap getirmiş çocuğuma bunları ödül olarak verin diye. Ama ödül çocuğun yaptığı davranışa göre şekillendiği için bunu kabul etmemiştim. Öğrencinin aldığı düşük nottan öğretmeni sorumlu tutan veliler olabiliyor. Diğer öğretmende yüksek alıyordu. Sizde neden düşük alıyor gibi sorgulayan veliler olabiliyor.”

Öğretmen-20: “Evet karşılaşıyorum. Bazen dersle ilgili, ödevlerle ilgili olabiliyor, çocuğun sınıftaki arkadaşlarıyla, oturduğu yerle ilgili olabiliyor. Direkt bu gibi durumlara sınıfa gelerek ders esnasında müdahale edebiliyor. Bazen bizle yüz yüze gelerek müdahil olabiliyor. Telefon açarak ya da mesaj yazarak bunu yapabiliyor. Sanki sadece kendi çocuğu varmış gibi onun çok özel olduğunu, psikolojisinin etkilendiğini belirterek çözüm bulmamızı isteyebiliyor. Mesela öğrenci sıra arkadaşı ile anlaşamıyor yerini değiştirebilir misiniz, şu öğrenciyle kavga etmiş onunla oturtmayın uzak otursun ya da şu arkadaşıyla sorun yaşıyor başka sınıfa alır mısınız gibi sorunları oluyor. Bu müdahalelerin nedenleri sadece kendi çocuğu varmış gibi durumu algılamalarından kaynaklanıyor. Tek sorunu oymuş, o sorun çözülürse eğitim hayatı tamamen düzelecekmiş gibi düşünüyorlar. Bizim öğrencilik zamanımızda veliler bu kadar her şeye karışamıyorlardı. Öğretmen tek yetkin ve otoriteydi.”

Yukarıda yer alan öğretmen görüşleri incelediğinde, sınıf yönetiminde öğretmenlere çeşitli veli müdahalelerinin olduğu görülmektedir. Velilerin en çok öğrencinin sınıf içinde oturma düzenine müdahalede bulunduğu anlaşılmaktadır. Velinin sınıf içi ve dışı etkinliklere müdahalesi, velinin öğretim yöntemine müdahalesi, velinin öğretmenin ödül ve ceza yöntemine müdahalesi sıklıkla karşılaşılan müdahaleler olduğu anlaşılmaktadır.

4.3. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Nedenleri

Araştırmada ulaşılan üçüncü bulgu sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleridir. Görüşme yapılan öğretmenlere “Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek maddeler halinde Tablo 4.3’te gösterilmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda velilerin sınıf yönetiminde istenmeyen müdahalelerinin çeşitli nedenlerinin olduğu görülmüştür. Yapılan içerik analizi sonucunda Tablo 4.3’te belirtilen kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır.

Tablo 4.3. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleri

Tema	Kategori	Kodlar	f
Veli müdahalelerinin nedenleri	Velinin kişisel tutum ve davranışları kaynaklı nedenler	Velinin eğitim sisteminden beklentileri	5
		Velinin aşırı özgüvenli olması	4
		Velinin kendini ispatlama çabası	3
		Velinin istekleri	3
		Velinin ayrıcalık talebi	2
		Velinin bencilce yaklaşımı	1
	Veli-öğretmen ilişkisine dayalı nedenler	Veli-öğretmen iletişimsizliği	11
		Velinin öğretmene karşı güvensizliği	4
		Velinin öğretmeni çocuk bakıcısı olarak görmesi	2
		Velinin yanlış yorumlaması	2

Tablo 4.3 incelendiğinde sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleriyle ilgili ulaşılan kategoriler şunlardır: velinin kişisel tutum ve davranışları kaynaklı nedenler, veli-öğretmen ilişkisine dayalı nedenler. Velinin kişisel tutum ve davranışları kaynaklı nedenler kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: velinin eğitim sisteminden beklentileri, elinin aşırı özgüvenli olması, velinin kendini ispatlama çabası, velinin istekleri, velinin ayrıcalık talebi, velinin bencilce yaklaşımıdır. Veli-öğretmen ilişkisine dayalı nedenler kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: veli-öğretmen iletişimsizliği, velinin öğretmene karşı güvensizliği, velinin öğretmeni çocuk bakıcısı olarak görmesi, velinin yanlış yorumlamasıdır. Görüşme yapılan sınıf öğretmenleri istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleri ile ilgili şunları dile getirmişlerdir:

Öğretmen-1: “Velilerin kendini ispatlama, ön plana çıkarma, benlik duyguları neden oluyor. Veliler kalıplaşmış eğitim düzeninden vazgeçememesi, diğer sınıflarla, diğer öğretmenlerle kıyaslama yoluna gitmeleri neden oluyor.”

Öğretmen-2: “Müdahalelerin nedeni; her veli kendi çocuğunu mükemmel görüyor olması. Benim çocuğum en iyisi o zaman neden benim çocuğum şiir okumasın diye düşünüyor. Bazı öğretmenlerin velilerle ilişkilerinin sınıf yönetimine müdahaleyi açık hale getirmesi olabilir. Ülkemizdeki öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılmış olması. Velilerin her türlü hakkı kendilerinde görüyor olması.”

Öğretmen-3: “Veliler öğretmeni tanımadığı için genellikle birinci sınıfta oluyor. Veli öğretmeni tanımadığı için güvensiz bir veli ise ya da çocuğun okul öncesi döneminde bir olumsuzluk yaşamışsa, birinci sınıfa geldiğinde bu durum sınıf ortamına yansıyabiliyor. O nedenle veli kaynaklı nedenlerle yaşanabiliyor. Veli müdahalesinin nedeni genel anlamda velinin güvensizlik duymasından kaynaklı olabilir. Çocuğuna titizlik duymasından kaynaklı olabiliyor. Öğretmeni tanıyıp sistemini anladıktan sonra müdahale girişimleri ortadan kalkabiliyor.”

Öğretmen-4: “Veli birçok konuda bilgilendirilmediğinde farkında olmadan birçok şeyi yanlış yorumlayabiliyor. İletişimsizlik müdahale nedeni olabilir.”

Öğretmen-5: “Müdahaleye sistemin sebep olduğunu düşünüyorum. Sistemden dolayı öğretmenler velinin karşısında değersizleşti. Velinin yetkisi artırıldı, öğretmen veli karşısında hizmetçi konumuna getirildi.”

Öğretmen-6: “İnternetin yaygın olması, velinin çok biliyor olması beklentiyi artırıyor. Sistem, öğretmeni eleştirdikçe velilerde eleştirmeye yöneldi. Bilgiye kolay erişilebilir olması bilgi kirliliğine neden oldu. Müdahale nedenleri olarak, okulun konumuna bağlıyorum.”

Öğretmen-7: “Ülkemizde son yıllarda insanlarda gereksiz bir özgüven artışı oldu. Kendini bilmeden, haddini bilmezlik, ukalalık, bilmişlik arttı. Ailedeki çocuk sayısının azalması ile ve çalışan annelerin sayısının artmasından dolayı, çocuğuyla işten dolayı ilgilenemeyen anne kendini rahatlatmak için müdahale ettiğini düşünüyorum. Demokrasi kavramını tam olarak özümseyemememizden kaynaklandığını düşünüyorum. Ailedeki çocuk sayısının azalmasının da bu müdahalelerde etken olduğunu düşünüyorum.”

Öğretmen-8: “Veliler çocuğunun konforunu çok düşündüğünden müdahale ediyorlar bence. Benim çocuğum mağdur olmasın, iyi olsun diyorlar, çocuk özgürleşsin, sorunu varsa kendi çözün, sıra arkadaşıyla sorunu varsa onunla aynı sırayı paylaşabilmeyi

öğrensin demiyorlar. Bu öğretmenin sınıfında benim çocuğum dışında da çocuklar var, hepsine bu şekilde yaklaşılsa hangi ara ders anlatacak, eğitim öğretim yapacak demiyorlar.”

Öğretmen-9: “Veli yöntemin içeriğini bilmediğinden çocuğunun geri kalacağını düşünüyor ve müdahale ediyor.”

Öğretmen-10: “Kendi çocuklarını özel, ayrıcalıklı görüyor veliler. Bizim onlara ayrıcalıklı davranmamızı istiyorlar. Müdahale etme nedenleri olarak, velilerle ilişkide sınırlar tam belirlenmemişse olabiliyor. Özellikle sınıf temsilcisi, sınıf annesi olduğunda müdahale çoğalıyordu. Bu durumda veliye çok fazla yetki verilmiş olduğundan kendini müdür gibi, patron gibi görebiliyordu. Sınıf anneleri sınıfa kadar gelip çocukların davranışlarına, ilişkilerine kadar müdahale edebiliyordu.”

Öğretmen-11: “Özellikle eğitimsiz veliler dışardan duydukları ile gelebiliyorlar. Son 10-15 yıldır öğretmenlik ayakaltında. İtibarımız kalmadığı için müdahale çok oluyor. Hükümetin politikasını sevmiyorum. Mesleğin itibarı olması için devletin öğretmenin arkasında durması gerekiyor.”

Öğretmen-12: “İlerleyen zamanlarda işimize karışmak isteyen veliler olabiliyor. Bunlar bizi olumsuz etkiliyor.”

Öğretmen-13: “Öğretmenlik mesleğini kendilerinin daha iyi bildiklerini düşünüyor veliler. Sürekli diğer sınıflarla kıyaslama yapıyorlar. Öğretmenin aldığı eğitimi hiçe sayarak kendilerinin daha bilgili olduğu varsayımı ile müdahale ediyorlar bence.”

Öğretmen-14: “Nedeni olarak velinin deneyimsiz olması, genellikle birinci sınıf öğrencilerin deneyimsizliği denilebilir.”

Öğretmen-15: “Veli öğretmeni kendine göre alt kademedeki görürse daha çok müdahale ediyor. Öğretmen olarak rollerimizi iyi yapmak gerekiyor.”

Öğretmen-16: “Velilere son zamanlarda çok fazla, gereksiz verilen imkân, hak, fırsat verilmesinden kaynaklanıyor. Velilere bu denli yetki verilmemesi, bunun önüne geçilmesi gerekli.”

Öğretmen-17: “Velilerin her şeyi sorun etmelerinden kaynaklanıyor.”

Öğretmen-19: “Özellikle birinci sınıfta isek veli daha fazla müdahale ediyor. Çünkü çocuğun henüz okul alışkanlığı olmadığından, çocuğun toplum içinde bireysel olarak tek başına hareket edebileceğine inançları yok.”

Öğretmen-20: “Bu müdahalelerin nedenleri sadece kendi çocuğu varmış gibi durumu algılamalarından kaynaklanıyor. Görsel teknoloji ile beraber, eğitimde modernleşme ile beraber veli sınıf yönetiminde bir faktörmüş gibi düşünüyorlar. Kendilerini bilinçli gibi görüyorlar. Sorun olarak gördükleri konuyu çözüme kavuşturmadıklarında bilinçsiz ve ilgisiz bir veli gibi olabileceklerini düşünüyorlar.”

Yukarıda yer alan öğretmen görüşleri incelediğinde, velilerin sınıf yönetiminde öğretmenlere müdahalelerinin çeşitli nedenlerinin olduğu görülmektedir. Bu müdahalelerin nedenleri incelendiğinde; veli-öğretmen iletişimsizliğinin ön plana çıktığı görülmektedir. Velilerin kendilerini ispatlama, ön plana çıkarma çabaları, benlik duyguları dikkat çekmektedir. Sıklıkla vurgulanan bir konu ise; ülkemizdeki öğretmenlik mesleğinin itibarsızlaştırılmış olması düşüncesidir.

4.4. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğretmene Etkileri

Araştırma sonucunda ulaşılan dördüncü bulgu sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmene etkilerine ilişkin öğretmen görüşleridir. Görüşme yapılan öğretmenlere “Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmenlere etkileri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek maddeler halinde Tablo 4.4’te gösterilmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmene çok sayıda etkisinin olduğu görülmüştür. Yapılan içerik analizi sonucunda Tablo 4.4’te yer alan kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır.

Tablo 4.4. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmene etkileri

Tema	Kategori	Kodlar	f
Veli müdahalelerinin öğretmene etkileri	Öğretmende oluşan duygusal etkiler	<i>Öğretmenin psikolojisinin olumsuz etkilenmesi</i>	16
		<i>Öğretmenin moral bozukluğu yaşaması</i>	14
		<i>Öğretmenin modunun düşmesi</i>	12
		<i>Öğretmenin şevkinin kırılması</i>	10
		<i>Öğretmenin üzülmesi</i>	8
		<i>Öğretmenin otorite kaybı</i>	8
		<i>Öğretmenin veliden soğuması</i>	5
		<i>Öğretmenin canının sıkılması</i>	5
		<i>Öğretmene karşı güvensizlik olduğu düşüncesi</i>	5
		<i>Öğretmende değersizlik hissinin oluşması</i>	5
		<i>Öğretmenin derse girmekte isteksizlik yaşaması</i>	4
		<i>Öğretmenin sınıfa aidiyet duygusunun azalması</i>	4
		<i>Öğretmende öfke oluşması</i>	3
		<i>Öğretmende rencide olduğu düşüncesinin oluşması</i>	3
		<i>Öğretmen öğrenci bağının zayıflaması</i>	3
		<i>Öğretmende yetersizlik hissinin oluşması</i>	3
		<i>Öğretmende haksızlığa uğramışlık hissinin oluşması</i>	2
		<i>Öğretmende sabırsızlık hissinin oluşması</i>	2
	Öğretmende oluşan davranışsal etkiler	<i>Öğretmende olumsuz davranışlar oluşması</i>	7
		<i>Öğretmenin veli ile iletişim kurmaktan kaçınması</i>	3
		<i>Öğretmenin özeleştiri yapması</i>	3
		<i>Öğretmenin aile yaşamının etkilenmesi</i>	3
		<i>Öğretmende tutum değişikliği oluşması</i>	3
		<i>Öğretmende saygının azaldığı düşüncesi</i>	2

Tablo 4.4 incelendiğinde, ulaşılan tema veli müdahalelerinin öğretmene etkileridir. Ulaşılan kategori öğretmende oluşan davranışsal etkiler ve öğretmende oluşan duygusal etkiler. Öğretmende oluşan davranışsal etkiler kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: öğretmende olumsuz davranışlar oluşması, öğretmenin veli ile iletişim kurmaktan kaçınması, öğretmenin özeleştiri yapması, öğretmenin aile yaşamının etkilenmesi, öğretmende tutum değişikliği oluşması, öğretmende saygının azaldığı düşüncesi. Öğretmende oluşan duygusal etkiler kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: Öğretmenin psikolojisinin olumsuz etkilenmesi, öğretmenin moral bozukluğu yaşaması, öğretmenin modunun düşmesi, öğretmenin şevkinin kırılması, öğretmenin derse girmekte isteksizlik yaşaması, öğretmenin üzülmesi, öğretmenin otorite kaybı, öğretmenin veliden soğuması, öğretmenin canının sıkılması, öğretmene karşı güvensizlik olduğu düşüncesi, öğretmende değersizlik hissinin oluşması, öğretmenin sınıfa aidiyet duygusunun azalması, öğretmende öfke oluşması, öğretmende rencide olduğu düşüncesinin oluşması, öğretmen öğrenci bağının zayıflaması, öğretmende yetersizlik hissinin oluşması, öğretmende haksızlığa uğramışlık hissinin oluşması , öğretmende sabırsızlık hissinin oluşması. Sınıf yönetiminde

istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmene duygusal ve davranışsal olarak çeşitli etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Konu ile ilgili öğretmenler şunları dile getirmişlerdir:

Öğretmen-1: “Moralim bozuluyor. Sarf ettiğimiz emeğin karşılığı bu mu diyorum. Ancak sınıfa girince çocukların sevimli sempatik tavırları moralimizi düzeltebiliyor. Öğretmen arkadaşlarımızla yaşadığımız durumları konuşup, çözüm arayışında oluyoruz, öneri alıyoruz. Çünkü moralsiz bu iş yapılmaz, isteksizlik ve performans düşüklüğüne sebep oluyor. Bu yüzden kendimizi deşarj edebilmemiz gerekli.”

Öğretmen-2: “Öğretmenin modunu düşürüyor. Her ne kadar o şekilde düşünmemeye çalışsak da o veliye karşı içimizde bir negatif düşünce oluşuyor. Öğretmenler de duygusal insanlar neticede. Veli ile iletişim kurmaktan kaçınabiliyoruz. Öğretmenlerin verimini düşürüyor. Bazen sorun yaşanan sınıfın dersine girmek istemeyebiliyoruz. Bazen aile yaşamına bile etki edebiliyor.”

Öğretmen-3: “Müdahale durumunda, öğretmenin canı sıkılıyor, motivasyonu düşüyor, üzülüyor. Sabırsız velilerin dönemin başında sürecin ne olacağını beklemeden erkenden müdahale etmesi motivasyonu düşürüyor.”

Öğretmen-4: “Öğretmeni psikolojik olarak olumsuz etkiler. Öğretmenler de insan neticede ve gündelik hayatlarında da birçok sorunları olabiliyor. Ancak sınıfa girildiğinde kendi sorunlarını sınıf dışında bırakmak durumunda kalıyor. Veli ile zıtlasmadan, daha farklı olumsuzluğa sebebiyet vermemeye gayret ediyorum.”

Öğretmen-5: “Bende müdahale eden veliye karşı olumsuz bir duygu oluşuyor ve veliden ve öğrenciden soğuyabiliyorum. Öğrenci ve öğretmen arasındaki bağı zayıflatıyor. Öğrenci öğretmen arasındaki mesafeyi artırıyor.”

Öğretmen-6: “Müdahaleler bizi psikolojik olarak kötü etkiliyor. Motivasyonumuzu azaltabiliyor. Moral bozukluğu olabiliyor. Zamanla daha profesyonelleşiyor öğretmenler.”

Öğretmen-7: “Öğretmenleri psikolojik olarak etkiliyor. Motivasyonu düşürüyor. Kendini kötü hissediyor öğretmen. Velisi ile sorun yaşadığım çocuğu her gördüğümde aklıma geliyor yaşanan sorun. Anlık olarak olayın etkisi ile zaman kaybı ya da öfke hissi olabiliyor.”

Öğretmen-8: “Ben haksızlığa uğradığımı düşünüyorum. Bir çok şeyi bir anda yönetmeye çalışırken velinin anlayışlı olmaması, empati kuramaması, yaptığımız şeye minnet

duygusunu göremeyişimiz, kendimizi rencide olmuş hissediyoruz. Bu durum kendimizi değersiz hissettiriyor.”

Öğretmen-9: “Öğretmen moral bozukluğu yaşıyor. Öğretmendeki bu moral bozukluğu idareciyi de, zümresini de etkileyebiliyor. Öğretmenin tavrı ister istemez değişebiliyor. Öfkelenebiliyor, tepki verilmeyecek bir şeye bile tepki verilebiliyor. Kısa süreli oluyor ama psikolojik olarak etkilemiş oluyor. Bu durumda kendimi sorguluyorum acaba neyi eksik yaptım diye, öz eleştiri yapıyorum.”

Öğretmen-10: “Psikolojik olarak etkileniyoruz.”

Öğretmen-11: “Müdahaleden kötü etkileniyorum. Kendini pasif hissedebiliyor öğretmen. Otorite zedelenebiliyor. Tabiri caizse ayağa düşüyorsun.”

Öğretmen-12: “Öğretmenler olumsuz etkileniyor. Özellikle öğrenciye karşı tutumu değişenler oluyor. Örneğin sevdiğim bir öğrencinin velisi ile sorun yaşadığımda ister istemez öğrenci ile aramıza bir mesafe girmiş oluyor.”

Öğretmen-13: “Öğretmen planlı programlı bir süreç takip ediyorsa, donanımlıysa, kendine güvenliyse, ne yapacağını bilerek derse girerse veli istediği kadar müdahale etsin çok fazla etkilemez. Aksi ise öğretmen kendini veli karşısında yetersiz hissederek. Bu öğretmenin otoritesini etkileyebiliyor.”

Öğretmen-14: “Öğretmenleri olumsuz etkiliyor. Şevki kırılıyor, motivasyonu bozuluyor. Çok ileri gidilip, çok ısrarcı olduğunda o çocuğa karşı olumsuz bakış açısı oluşmasına neden olabiliyor. Özellikle, müdahale edilmesi hususu ve bu konunun idare ya da diğer öğretmenlerce duyulması öğretmeni moral ve motivasyon açısından çok etkiliyor, çok sıkıntılı bir süreç haline geliyor. Öğretmenliğinin sorgulanıyormuş gibi olması olumsuz bir etki yaratıyor. Öğretmenin kendini yetersiz hissetmesine sebep oluyor. Veli müdahale etmemesi gereken durumlara müdahil olunca iş çekilmez hale geliyor.”

Öğretmen-15: “.... Veli müdahalesi geçici olarak psikolojik, motivasyonel etkisi oluyor. Ama sürekli bir durum olmuyor. Beni üzüyor.”

Öğretmen-16: “Öğretmenleri mağdur ediyor. Öğretmenin performansını düşürüyor. Velilere bu kadar fırsat tanınması bizim değerimizi de düşürüyor. Ben gergin olduğumda çocuklara karşı da gergin ve sinirli olabiliyorum.”

Öğretmen-17: “Velilere bu tarz durumlarda anlık kırılıyorum. Öğretmeni de olumsuz etkiliyor. Sınıfı bırakıp gidesi geliyor insanın.”

Öğretmen-18: Öğretmenin moral ve motivasyonunu, verimini düşürüyor.”

Öğretmen-19: “Kendimi sorguluyorum, özeleştiri yapıyorum. Motivasyonumu geçici bir süre içinde olsa kaybetmeme neden olabiliyor.”

Öğretmen-20: “Olumsuz veli yaklaşımları öğretmen için can sıkıcı bir durum olabiliyor. Motivasyonu düşüren bir etkisi olabiliyor. Eğer veli sınıf ortamına direkt gelerek müdahalede bulundu ise öğretmenin öğrenciler gözündeki otoritesini zedeleyebiliyor.”

Yukarıda yer alan öğretmen görüşleri incelendiğinde, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmenlere çeşitli etkilerinin olduğu görülmektedir. Bunları genel olarak öğretmende oluşan olumsuz duygu ve davranışlar başlıkları altında toplamak mümkündür. Öğretmenlerin psikolojisini olumsuz etkilediği ve motivasyonlarını düşürdüğü sıklıkla görülmektedir.

4.5. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğrenciye Etkileri

Araştırma sonucunda ulaşılan beşinci bulgu istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye etkileridir. Görüşme yapılan öğretmenlere “Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrencilere etkileri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek maddeler halinde Tablo 4.5’te gösterilmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye çok sayıda etkisinin olduğu görülmüştür. Yapılan içerik analizi sonucunda Tablo 4.5’te yer alan kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır.

Tablo 4.5. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye etkisi

Tema	Kategori	Kodlar	f
Öğrencide oluşan olumsuz duygu ve davranışlar	Öğrencide oluşan olumsuz duygular	<i>Öğrencide derse karşı isteksizlik oluşması</i>	5
		<i>Öğrencide öğretmene karşı güvensizlik oluşması</i>	5
		<i>Öğrencinin olumsuz örnek teşkil etmesi</i>	4
		<i>Öğrenci öğretmen bağının zayıflaması</i>	3
		<i>Öğrencide öğretmene karşı tutum değişikliği oluşması</i>	3
		<i>Öğrencide öğretmene olan saygının azalması</i>	2
		<i>Öğrencide motivasyon düşüklüğü olması</i>	2
	Öğrencide oluşan olumsuz davranışlar	<i>Öğrencide davranış problemleri oluşması</i>	11
		<i>Öğrencide performans düşüklüğü olması</i>	7
		<i>Öğrenci öğretmen iletişiminin azalması</i>	7
		<i>Öğrencide tavır kötüleşmesi</i>	4
		<i>Öğrencinin öğretmene küsmesi</i>	4
		<i>Öğrencinin etkinliklere katılmaması</i>	4
		<i>Öğrenciler arası iletişimin etkilenmesi</i>	3
		<i>Öğrencinin ödev yapmaması</i>	3
		<i>Öğrencinin dersi dinlememesi</i>	2

Tablo 4.5 incelendiğinde, ulaşılan tema, öğrencide oluşan olumsuz duygu ve davranışlardır. Ulaşılan kategoriler ise şunlardır: öğrencide oluşan olumsuz duygular, öğrencide oluşan olumsuz davranışlar. Öğrencide oluşan olumsuz duygular kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: öğrencide derse karşı isteksizlik oluşması, öğrencide öğretmene karşı güvensizlik oluşması, öğrencinin olumsuz örnek teşkil etmesi, öğrenci öğretmen bağının zayıflaması, öğrencide öğretmene karşı tutum değişikliği oluşması, öğrencide öğretmene olan saygının azalması, öğrencide motivasyon düşüklüğü olması. Öğrencide oluşan olumsuz davranışlar kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: öğrencide davranış problemleri oluşması, öğrencide performans düşüklüğü olması, öğrenci öğretmen iletişiminin azalması, öğrencide tavır kötüleşmesi, öğrencinin öğretmene küsmesi, öğrencinin etkinliklere katılmaması, öğrenciler arası iletişimin etkilenmesi, öğrencinin ödev yapmaması, öğrencinin dersi dinlememesi. İstenmeyen veli müdahalelerinin öğrencide davranışsal ve duygusal olarak çeşitli etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Konu ile ilgili öğretmenler şunları dile getirmişlerdir:

Öğretmen-1: “Durumu çocuklara belli etmemeye çalışıyorsunuz ama çocuklar arasındaki iletişimi bile etkileyebiliyor. Senin velin böyle dedi böyle oldu gibi suçlayıcı tavırlar takınabiliyorlar. Bu sebeple de çocukta; öğretmene küsme, dersi dinlememe, ödev yapmama, verilen çalışmaları ben sevmiyorum deyip yapmama olabiliyor. Öğretmeni otorite olarak görmeyebiliyor. Öğrenci yaptığı davranış sonucunda velinin kendisini

savunduğunu görünce, öğrenci o davranışı sürekli yapar hale gelebiliyor. Velinin olumsuz davranışlarının öğrencinin üzerinde çok büyük etkisi olabiliyor.”

Öğretmen-2: “Müdahale eden velinin çocuğunda, ailem geldi de benim yerimi değiştirdi gibi bir özgüven oluşabiliyor. Bu durumu gören diğer öğrencilere örnek teşkil etmiş oluyor. Sürekli sorun çıkaran velinin çocuğuyla diğer öğrencinin ilişkileri de etkilenebiliyor. Takım çalışması yapmak istemeyebiliyorlar o öğrenci ile ya da o öğrenci ile oturmak istemeyebiliyor.”

Öğretmen-3: “Öğrencileri etkilemesi tamamen öğretmenin tutumuna bağlı. Çünkü bunu biz veli ile yaşıyoruz. Çocuğa bunu aksettirmezsek çocuk bunun farkında olmuyor. Veliler ısrarla bir şeyleri soruyorsa çocuğun tavrından, tutumundan bunu anlıyorsun. Çocukta buna yönelik taleplerde bulunabiliyor. Şu kişiyle oturmasam diyor mesela. Ama çocukları bir şekilde ikna ediyorsun konuştuğun zaman.”

Öğretmen-4: “Öğretmeni psikolojik olarak olumsuz etkiler. Öğretmenler de insan neticede ve gündelik hayatlarında da birçok sorunları olabiliyor. Ancak sınıfa girildiğinde kendi sorunlarını sınıf dışında bırakmak durumunda kalıyor. Veli ile zıtlasmdan, daha farklı olumsuzluğa sebebiyet vermemeye gayret ediyorum. Öğretmenle ilgili ev ortamında olumsuz bir söylem olduğunda, öğrenci bu durumdan etkilenir. Bu durum hem öğrenciye hem de ortama olumsuz yansır. O nedenle velilerin öğrenci yanında öğretmenle ilgili yaptığı yorum çok önemli dikkat edilmesi gereken bir konu.”

Öğretmen-5: “Öğrenci ve öğretmen arasındaki bağı zayıflatıyor. Öğrenci öğretmen arasındaki mesafeyi artırıyor. Veliler öğretmenin ücretli olmasından dolayı yargılayıcı, küçümseyici bir tutum sergilemesinden dolayı öğretmeni dışlayıcı tavır sergilemeleri ve bunu da çocukların yanında yapmalarından dolayı öğrencilerin öğretmene karşı olumsuz bir tavır takınmasına neden oldu. Öğrencilerin öğretmene olan güvenin sarsılmasına neden oldu. Böyle bir durumda öğretmenin sınıfa aidiyeti kalkıyor. Öğrencinin derse isteği azalıyor. Öğretmene saygısı azalıyor. Böyle bir durumda eğitimin uygulanması sıkıntıya düşüyor.”

Öğretmen-6: “Öğrenci evde farklı konuştuğunda çocuk artık her kelimemden farklı bir şey çıkarmaya başlıyor. Örneğin birinde; ananız niye bunu yaptırmamış demişim. Çocuk eve gidince bunu annesine söylemiş. Ana kelimesi sorun olmuştu. Çocuk bazı şeyleri ailesine

farklı yansıtmaya başlıyor. Süreç çıkmaza girebiliyor. Ortamı da öğrenciyi de olumsuz etkiliyor.”

Öğretmen-7: “Öğrencileri daha çok etkiliyor. Örneğin yaşadığımız bir olayda veli sınıfa girerek bir çocuğa tepki göstermişti, dövmeye kalkmıştı. Bu olayın çocukları gelecekte bile etkileyebileceğini düşünüyorum. Velilerle olan sorunlarda öğrencilerin masum olduklarını düşünüyorum. Bir velinin olumsuz yaklaşımı diğer öğrencilere örnek teşkil edebiliyor. Bir söz var şüyu vukuundan daha beter diye yani bir olayın duyulması yaşanmasından daha kötü.”

Öğretmen-8: “Öğrenci ben ne yaparsam yapayım veli arkamda deyip, ben mağdur olduğumda anneme ağlarım, annem gelir diye düşünüyör. Veli aradığında gerekli bir durum olmadığında, ben özellikle velinin gelmesini istemiyorum, çocuklar problemlerini kendileri çözmeli diyorum. Diğer çocuklara örnek teşkil etmesini istemiyorum. Yaşanan problemleri bana anlatın kendi aranızda bir münakaşa durumu yaşamayın diyorum. Ben aracı olayım diyorum. Öğrencilere aranızda bir tartışma olduğunda birbirinizden uzaklaşın, ayrışın güvenli alana geçmiş olursunuz diyorum.”

Öğretmen-9: “Öğrenci, istenmeyen veli müdahalesine şahit olduğunda arkadaşına karşı da öğretmenine karşı da çok acımasızlaşabiliyor. Veli öğrencinin gözü önünde istenmeyen veli müdahalesini gerçekleştirmişse, öğretmen bu durumda mağdur duruma düşmüşse artık çocukta bir düşünce oluşuyor, demek ki ben öğretmene karşı anne ve babamı işin içine kattığımda bir üstünlük elde etmiş oluyorum diyor. Örneğin; bir öğrenci öğretmenin bir açığını yakaladığı zaman bunu çok iyi kullanabiliyor. Öğretmenin otoritesi de sarsılıyor. Kanunlar delinebiliyor demek ki diyor öğrenci.”

Öğretmen-10: “Genellikle çocuklar arasında şiddetle ilgili bir problem olabiliyor. Biz bu süreçte çocukları rehber öğretmene, psikiyatra gönderdiğimizizi belirtiyoruz. Velinin müdahale ettiği durumlarda konuşarak, iletişim kurarak halletmeye çalışıyoruz. Sorun yaşadığımızda veli ile sürekli irtibatta kalarak çözüme ulaştırmaya çalışıyoruz. Veliler arasında problem olduğunda onların arasını bulmaya çalışıyoruz. Çocuklardan çok velilerle uğraşmış oluyorum. Bu, zaman kaybına neden oluyor.”

Öğretmen-11: “Öğrenci de öğrenme ortamı da olumsuz etkileniyor. Öğrenci evde falancanın velisi okula geldi çocuklara bağırdı gibi söyleyince diğer öğrenci velisi de gelebiliyor.”

Öğretmen-12: “Sevdiğim bir öğrencinin velisi ile sorun yaşadığımda ister istemez öğrenci ile aramıza bir mesafe girmiş oluyor. Aile çocuğun yanında öğretmenle ilgili olumsuz yorumlarda bulunduğu çocuk etkilenebiliyor. Velisi müdahale eden öğrenci direkt etkileniyor. Diğer öğrenciler dolaylı olarak etkilenebiliyor. Öğrencilerin motivasyonu, başarısı etkilenebiliyor. Öğrenme ortamında motivasyon düşüklüğüne sebebiyet verebiliyor.”

Öğretmen-13: “Öğrenciler iyi birer gözlemci. Bir veli müdahale ettiğinde, diğer öğrenciler durumu anlayabiliyor. Öğrencilere model oluyor. Çocuklara bu durumu yansıtmamak gerekiyor. Çocuklar öğretmenin yüzündeki mimiklere kadar inceliyorlar. İster istemez öğrencilere yansıyabiliyor.”

Öğretmen-14: “Öğrenci veli müdahalesinin farkındaysa, çocuğun yanında bir konuşma geçiyorsa, sınıf içinde öğrencinin yanında tartışma oluyorsa çocuklar bundan etkilenebiliyorlar. Velinin çocuğun yanında yüksek sesle öğretmene karşı konuştuğunda çocukta öğretmene karşı farklı bir algı oluşuyor, öğretmenin otoritesi sarsılmış oluyor. Çocuk, benim annem babam öğretmene istediğimi yaptırır gibi bir düşünceye kapılıyorlar. Bu durumda çocuğa çok fazla müdahale edilemez hale geliyor, çocuk öğrenme ortamından uzaklaşıyor, dinlemiyor, kapalı hale geliyor.”

Öğretmen-15: “Öğrenciye daha çok yansır. Veli gelip müdahale ettiğinde, öğretmen geri adım attığında öğrenci gözlemler. Öğrenci çok iyi bir gözlemcidir. Öğrenciyi ben çocuk olarak görmem. Öğrenci isterse öğretmenle veliyi tartıştırabilir, kavga ettirebilir. Eğer öğrenci anne ve babasının baskın çıktığını, öğretmenin geri adım attığını gözlemlerse, öğrenci bunu kullanır.”

Öğretmen-16: “Ben gergin olduğumda çocuklara karşı da gergin ve sinirli olabiliyorum. Ortam ve sınıfta gerilebiliyor. Ders işlesem de olması gerektiği gibi olamayabiliyor.”

Öğretmen-17: “Öğretmenle yaşanan sorunlar en çok çocukları etkiliyor. Evde konuşulan olumsuz konular, onla oturmasın, mülteci ile oturmasın gibi söylemlerden çocuklar etkileniyor çocuk sanki ben biliyormuşum konuşulanları gibi mahcup hissediyor. Sınıf ortamında mesela mülteciler, maddiyatı iyi olmayan, hijyeni iyi olmayan çocuklar dışlanıyor. Her koşulda veliler çocuklarına zarar veriyor aslında.”

Öğretmen-18: “Veli ile olan iletişim sorunu öğrenciye yansıyor. Durumun öğrenciden kaynaklı olduğunu düşündüğümüz için öğrenciye sevginiz duygusal bağınız azalıyor. Öğrenci potansiyelimiz yaşı küçükler olduğu için veli öncelikle öğrenci ile sevgi bağı kurmamızı bekliyor. Bu oluşunca zaten güven oluşuyor. Müdahale azalıyor. Öğrencilere örnek oluşturuyor. Bir veli okula geldiğinde diğer çocuklarda benzeri bir şeyle karşılaştıklarında, anne ya da babalarının okula gelmelerini istiyorlar, öğretmene siz söyleyin siz gelin konuşun, filancanın annesi babası geldi öğretmenle konuştu şeklinde düşünüyorlar. Öğrenciler birbirlerinden görerek davranışı öğreniyorlar. Yani sosyal öğrenme gerçekleşiyor. Bu da velilerin müdahalelerini artırmış oluyor.”

Öğretmen-19: “Bir arkadaşımın sınıfına ders esnasında bir veli şiddetli bir şekilde giriş yaptı ve veli ile öğretmenin tartışmasından öğretmen ve çocuklar çok fazla etkilendi. Velinin müdahalesi yüzünden çocukta kendini mahcup hissedebiliyor.”

Öğretmen-20: “Eğer veli sınıf ortamına direkt gelerek müdahalede bulundu ise öğretmenin öğrenciler gözündeki otoritesini zedeleyebiliyor. Problem yaşayan çocuk açısından öğretmene karşı zafer kazanmış düşüncesi uyandırabiliyor. Velisinin istediği zaman öğretmene müdahale edebileceğini, velisinin öğretmenden üstün olduğu düşüncesinin oluşmasına neden olabiliyor. Eğer müdahale direkt sınıf ortamında değil de öğretmene karşı yapılmışsa sınıf ortamına pek yansımıyor. Müdahalenin türü, şekli önemli, dolaylı mı direkt mi yapıldı bu önemli. Bu gibi bir durumun etkisi tüm sınıfa tüm öğrencilere yansıyabiliyor.”

Yukarıda yer alan öğretmen görüşleri incelendiğinde, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye çeşitli etkilerinin olduğu görülmektedir. Bunları genel olarak öğrencide oluşan olumsuz duygular ve davranışlar başlıkları altında toplamak mümkündür. Öğrencide performans ve motivasyon düşüklüğü olması, öğrencide davranış problemleri oluşturması sıklıkla görülmektedir.

4.6. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Öğrenme Ortamına Etkisi

Araştırma sonucunda ulaşılan altıncı bulgu istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına etkisidir. Görüşme yapılan öğretmenlere “Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına etkileri nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin

sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek maddeler halinde Tablo 4.6’da gösterilmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına çok sayıda etkisinin olduğu görülmüştür. Yapılan içerik analizi sonucunda Tablo 4.6’da yer alan kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır.

Tablo 4.6. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına etkisi

Tema	Kategori	Kodlar	f
Öğrenme ortamında verimsizlik	Derse karşı isteksizlik	Öğrenme ortamının negatif etkilenmesi	8
		Öğrencide performans düşüklüğü	7
		Öğrencinin derse karşı isteksizliği	4
		Öğrenci ile iletişim azalması	3
		Öğrencide motivasyon düşüklüğü	3
		Öğrenme ortamında gerginlik	2
	Öğrenme kayıpları	Derste verim azalması	9
		Derste zaman kaybı olması	6
		Öğrenme faaliyetlerinde aksama olması	3
		Öğrencinin öğrenme ortamından uzaklaşması	2
		Öğretmenin dersi yüzeysel işlemesi	2

Tablo 4.6 incelendiğinde, ulaşılan tema, öğrenme ortamında verimsizliktir. Ulaşılan kategoriler ise şunlardır: derse karşı isteksizlik, öğrenme kayıpları. Derse karşı isteksizlik kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: öğrenme ortamının negatif etkilenmesi, öğrencide performans düşüklüğü, öğrencinin derse karşı isteksizliği, öğrenci ile iletişim azalması, öğrencide motivasyon düşüklüğü, öğrenme ortamında gerginlik. Öğrenme kayıpları kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: derste verim azalması, derste zaman kaybı olması, öğrenme faaliyetlerinde aksama olması, öğrencinin öğrenme ortamından uzaklaşması, öğretmenin dersi yüzeysel işlemesi. İstenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına çeşitli etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Konu ile ilgili öğretmenler şunları dile getirmişlerdir:

Öğretmen-1: “Moralsiz bu iş yapılmaz, isteksizlik ve performans düşüklüğüne sebep oluyor. Bu yüzden kendimizi deşarj edebilmemiz gerekli. Öğretmenin morali düşük olunca birçok çalışmayı yapmak istemeyecek, konuyu üstün körü anlatıp geçecek, püf noktaları üzerinde durmayacak, çocukların anlayıp anlamadığına bakmayacak. Durumu çocuklara belli etmemeye çalışıyorsunuz ama çocuklar arasındaki iletişimi bile etkileyebiliyor.”

Öğretmen-2: “Sürekli sorun çıkaran velinin çocuğuyla diğer öğrencinin ilişkileri de etkilenebiliyor. Takım çalışması yapmak istemeyebiliyorlar o öğrenci ile ya da o öğrenci ile oturmak istemeyebiliyor.”

Öğretmen-3: “Öğretmenin motivasyonu düştü ise öğrenme ortamını etkileyebiliyor. Olumsuz bir yansıması olabiliyor bu durumun.”

Öğretmen-4: “Öğretmenle ilgili ev ortamında olumsuz bir söylem olduğunda, öğrenci bu durumdan etkilenir. Bu durum hem öğrenciye hem de ortama olumsuz yansır. O nedenle velilerin öğrenci yanında öğretmenle ilgili yaptığı yorum çok önemli dikkat edilmesi gereken bir konu.”

Öğretmen-5: “Böyle bir durumda öğretmenin sınıfa aidiyeti kalkıyor. Öğrencinin derse isteği azalıyor. Öğretmene saygısı azalıyor. Böyle bir durumda eğitimin uygulanması sıkıntıya düşüyor.”

Öğretmen-6: “Sınıf ortamını geriyor veli müdahaleleri. Ortamı da öğrenciyi de olumsuz etkiliyor.”

Öğretmen-7: “Anlık olarak olayın etkisi ile zaman kaybı ya da öfke hissi olabiliyor. Uzun vadede öğrenme ortamına pek bir etkisi yok. Öğrencileri daha çok etkiliyor.”

Öğretmen-8: “Öğrenci ben ne yaparsam yapayım veli arkamda deyip, ben mağdur olduğumda anneme ağlarım, annem gelir diye düşünüyor. Veli aradığında gerekli bir durum olmadığında, ben özellikle velinin gelmesini istemiyorum, çocuklar problemlerini kendileri çözmeli diyorum. Ben aracı olayım diyorum. Öğrencilere aranızda bir tartışma olduğunda birbirinizden uzaklaşın, ayrışın güvenli alana geçmiş olursunuz diyorum.”

Öğretmen-9: “Kısa süreli oluyor ama psikolojik olarak etkilemiş oluyor. Bu öğrencilerle bireysel çalışarak, yöntemimi değiştirerek çalışmaya başladım. Sorumluluğumu yerine getirmeye çalıştım. Öğrenme ortamına veli müdahalesi ile olan bir değişiklik olmuyor ama negatif etkiliyor. Öğrenme ortamında motivasyon düşüklüğüne neden olabiliyor ama bu geçici bir süreç oluyor.”

Öğretmen-10: “Veliler arasında problem olduğunda onların arasını bulmaya çalışıyoruz. Çocuklardan çok velilerle uğraşmış oluyoruz. Bu, zaman kaybına neden oluyor.”

Öğretmen-11: “Velileri olabildiğince sınıf içine sokmamaya çalışıyorum.”

Öğretmen-12: “Velisi müdahale eden öğrenci direkt etkileniyor. Diğer öğrenciler dolaylı olarak etkilenebiliyor. Öğrenme ortamında motivasyon düşüklüğüne sebebiyet verebiliyor.”

Öğretmen-13: “Öğrenme ortamında etkisi olabiliyor. İster istemez öğrenme ortamına yansıyor bu durum. Gerginlik olabiliyor. Can sıkıntısı olabiliyor. Çocuklara bu durumu yansıtmamak gerekiyor. Çocuklar öğretmenin yüzündeki mimiklere kadar inceliyorlar. İster istemez öğrencilere yansıyor.”

Öğretmen-14: “Bu durumda çocuğa çok fazla müdahale edilemez hale geliyor, çocuk öğrenme ortamından uzaklaşıyor, dinlemiyor, kapalı hale geliyor. Öğrenme ortamını toplu olarak değil de bireysel olarak etkiliyor daha çok. Veli müdahale etmemesi gereken durumlara müdahil olunca iş çekilmez hale geliyor.”

Öğretmen-15: “Öğrenme ortamında gerginlik olabiliyor. Motivasyonu düşürebiliyor. Geçici de olsa bir aksaklığa neden olabiliyor.”

Öğretmen-16: “Ben gergin olduğumda çocuklara karşı da gergin ve sinirli olabiliyorum. Ortam ve sınıfta gerilebiliyor. Ders işlesem de olması gerektiği gibi olamayabiliyor.”

Öğretmen-17: “Sınıf ortamında mesela mülteciler, maddiyatı iyi olmayan, hijyeni iyi olmayan çocuklar dışlanıyor. Her koşulda veliler çocuklarına zarar veriyor aslında.”

Öğretmen-18: “Öğrenciler birbirlerinden görerek davranışı öğreniyorlar. Yani sosyal öğrenme gerçekleşiyor. Bu da velilerin müdahalelerini artırmış oluyor.”

Öğretmen-19: “Kullandığımız materyallerden tutun, öğrenme, etkinlik seviyesine kadar veliler müdahil olmaya çalıştığı için öğrenme ortamını, öğrencileri olumsuz etkileyebiliyor.”

Öğretmen-20: “Eğer müdahale direkt sınıf ortamında değil de öğretmene karşı yapılmışsa sınıf ortamına pek yansımıyor. Müdahalenin türü, şekli önemli, dolaylı mı direkt mi yapıldı bu önemli. Öğrenme ortamında tüm sınıfı olumsuz etkileyebiliyor. Öğretmen o gün hevesle yapacağı bir aktiviteden o durumdan dolayı vazgeçebiliyor. Eğer öğretmen objektif değerlere sahip değilse çocuğa da yansıtabiliyor. Çocuğu gözden çıkarmaya, dışlamaya kadar gidebiliyor. Bu gibi bir durumun etkisi tüm sınıfa tüm öğrencilere yansıyor.”

Yukarıda yer alan öğretmen görüşleri incelendiğinde, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına çeşitli etkilerinin olduğu görülmektedir. Bunları genel olarak öğrenme ortamında verimsizlik başlığı altında toplamak mümkündür. Öğrencide performans düşüklüğü, öğrenme ortamının negatif etkilenmesi, derste zaman kaybı olması, derste verim azalması sıklıkla görülmektedir.

4.7. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahaleleriyle Başa Çıkma Yöntemleri

Araştırma sonucunda ulaşılan yedinci bulgu, sınıf öğretmenlerinin istenmeyen veli müdahaleleri ile başa çıkma yöntemleridir. Görüşme yapılan öğretmenlere “Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleriyle başa çıkma yöntemleriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek maddeler halinde Tablo 4.7’de gösterilmiştir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile başa çıkmak için kullandıkları çok sayıda yöntemin olduğu görülmüştür. Yapılan içerik analizi sonucunda Tablo 4.7’de yer alan kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır.

Tablo 4.7. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleriyle başa çıkma yöntemleri

Tema	Kategori	Kodlar	f
Veli müdahalesini önleme	Veli duygularını yönetme	Veliyi bilgilendirme	17
		Veliyle yapıcı yaklaşım	12
		Veliyi ikna etme	11
		Velinin bakış açısını değiştirme	8
		Veliye empati yaptırma	6
		Veliler arasında arabuluculuk yapma	4
		Veliye tavır koyma	4
		Veliye görev verme	3
	Veliye kuralları açıklama	Veliyle iletişim	16
		Veliye açıklama yapma	14
		Veliyle açık iletişim kurma	12
		Veli toplantıları düzenleme	9
		Veliye sınıf kurallarını açıklama	9
		Öğretmene idare desteği	7
		Veliye konuyu gerekçelendirme	7
		Veliyi uyarma	5

Tablo 4.7 incelendiğinde, ulaşılan temanın veli müdahalesini önleme olduğu anlaşılmaktadır. Ulaşılan kategorilerin veli duygularını yönetme, veliye kuralları açıklama olduğu görülmektedir. Veli duygularını yönetme kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: veliyi bilgilendirme, veliyle yapıcı yaklaşım, veliyi ikna etme, velinin bakış açısını değiştirme, veliye empati yaptırma, veliler arasında arabuluculuk yapma, veliye tavır koyma, veliye görev verme. Veliye kuralları açıklama kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: veliyle iletişim, veliye açıklama yapma, veliyle açık iletişim kurma, veli

toplantıları düzenleme, veliye sınıf kurallarını açıklama, öğretmene idare desteği, veliye konuyu gerekçelendirme, veliyi uyarma. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde, istenmeyen veli müdahaleleri ile farklı şekilde başa çıktıkları görülmüştür. Konu ile ilgili öğretmenler şunları dile getirmişlerdir:

Öğretmen-1: “Sene başında veli toplantısı yaparak davranış şekli, uyulması gereken kurallar, sınıfın oturma düzeni, sınıftaki başkanlık sistemi, kitapların nasıl olacağı gibi kuralları özellikle belirtiyoruz. Baştan anlatıyoruz, velilerin kafasında yer etmesini sağlıyoruz. Velilerle en büyük sıkıntı baskı kurmak istemesi, üstünlük sağlaması sebebiyle çıkıyor. Veli bazen ön plana çıkmaya çalışıyor. Ben veliye görev verebiliyorum. Etkinlik konusunda, gösteri düzenlemek gibi, sınıf süslemeye yardım etmesi gibi görevler vererek bu isteğini müdahale dışında etkinliklere yönlendirmeye çalışıyorum.”

Öğretmen-2: “İlk etapta veli ile bireysel olarak kibar bir şekilde iletişim kuruyorum. Aşamadığımız zamanlarda toplu bir veli toplantısında kuralları hatırlatabiliyorum. Sınıfın ve okulun bir düzeni, kuralı var. Sınıftaki kuralları ben belirlerim. Bir haksızlık, adaletsizlik, sorun varsa elimden geleni yaparım. Ancak birbirlerini gazlayarak olayı büyütme çalışmalarının yanlış olduğunu, bu şekilde davranırlarsa benim tepkimin de farklı olacağını belirtiyorum. Sınırı aştıklarında benimde tepkimin farklı olabileceğini belirtiyorum. Belli bir zaman sonra bir çizgide ilerleyince düzene girebiliyor. İdarenin de öğretmen haklıysa öğretmenin arkasında olması gerekiyor. Olabildiğince sınıf içerisine veliyi almamaya çalışıyoruz. Örnek olarak, MEB Filistin’deki savaşıyla ilgili video izletilmesi konusunda bir yazı gönderdi, video linki gönderdi. Bizde yazıya istinaden çocuklara video izlettik. Bununla ilgili bir veli neden izlettiriyorsunuz, çocuğumun psikolojisi bozuluyor diye karşı çıktı. Sonra biz veli ile konuştuk, bu MEB’in gönderdiği yazıya istinaden izlettiriyoruz, sizin müdahale etme, öğretmeni bu şekilde sıkıştırma hakkınız yok diye açıklamada bulunduk. Bu tip müdahaleleri veli ile iletişim kurarak gidermeye çalışıyoruz.”

Öğretmen-3: “Her şeyi sistemli yaparak, adaletli olarak, kayırma yapmayarak ve bunları dönem başında velilerle paylaşarak sınıfın kurallarını, sınırlarını belirleyerek ve velilere açıklayarak bu müdahalelerin çoğunun önüne geçebiliyorum. Bundan sonraki durumlarda genellikle velinin karakteri ile alakalı şeyler oluyor. İletişimle halletmeye çalışıyorum. Hem veli hem öğrenci ile iletişimi iyi kurarak önüne geçmeye çalışıyorum.”

Öğretmen-4: “Karşılıklı açık iletişim ile başa çıkabiliyorum. Bir öğrencimde disleksiden şüphelendim. Veliyi bilgilendirdim. Karşılıklı iletişim ile çocukta ve velide sorun teşkil eden şeyleri çözüme kavuşturmuş olduk. Yani çözüm odaklı olmaya çalışıyorum. Veliye eleştirel değil daha yapıcı yaklaşımda bulunarak baş etmeye çalışıyorum.”

Öğretmen-5: “Yine özel eğitime ihtiyacı olan ve özel eğitimi kabul etmeyen velinin öğrencisi sınavlarda başarısız olunca durumun farkına vardı. İkna olmayan veli ikna oldu. Veliyi ikna etmeye çalışıyorum.”

Öğretmen-6: “Halk oyunlarında oynayan bir öğrencinin velisi diğer bir öğrenciye benim kızım ile oynama demiş. Bende bir öğrenciye başka bir öğrenci velisi karışmasın dedim. Başkasının çocuğuna başkasının karışması ailelerin birbirine girmesine, benim arada kalmama neden olabiliyor. Böyle durumlarda arabuluculuk yapmamız gerekiyor. İdareyi devreye sokabiliyoruz. İletişimle halletmeye çalışıyoruz.”

Öğretmen-7: “Veliye bilimsel verilerle izah edilebilir, ikna edilebilir. Olayı büyütmeden uygun bir dille anlatarak, bakış açısını değiştirerek, yapıcı yollarla hallediyorum.”

Öğretmen-8: “Veliyi kırmamaya çalışıyorum ancak bir noktadan sonrada kırmayı göze alıyorum açıkçası. Bir toplantı yaptığımda genel durumdan söz ediyorum, neleri yapabileceğimizi ya da yapamayacağımızı, kendimizi tanıtırken veliye anlatıyorum ya da bir görüşme yaparken anlatıyorum. Veli sınırı aşıyorsa, sakinliğimi korumaya çalışıyorum, bu durum sınırı aşan bir davranış oldu, sadece kendinize göre düşünmeyin diğer çocukları da düşünün diyorum. Ancak hiç anlamadıysa tavır koyabiliyorum. Tavır koyduğum durumlarda veliler genelde anlıyorlar öğretmeni fazla zorladım, bu kadarını talep etmeye hakkım yoktu diyorlar. Bir örnek vermek gerekirse, derste ‘üzüm üzüme baka baka kararır’ sözünü işliyoruz. Bir öğrencimiz sınıftan bir örnek verdi. Hocam bizim Emir geçen sene yaramazdı, Gökhan çok akıllıydı fakat o da onların arasında olunca o da alıştı dedi. Arkadaşı bu örneği verince çocuk celallendi. Ben de araya girerek, arkadaşın kötü niyetli değildi, seni kırmak istemedi dedim. Sonrasında veli aradı. Bende veliye sorun olmadığını, olaya benim şahit olduğumu, çocuğunun kendisine naz yaptığını söyledim. Veli uzattı durumu, bende söyleyeceklerimi söyledim, tekrar art niyetli bir durumun olmadığını izah ettim. Veli uzattı. Çocuğunuzu rencide edici bir şey olmadı, bir hakaret söz konusu değil ayrıca bize çok yanlış davrandı, benim varlığımı da tanımadı, arkadaşına hesap sorar bir tavır takındı. Uzatınca, kusura bakmayın ben sizi daha fazla dinleyemeyeceğim, şu an

benim ilgilenmem gereken daha önemli işlerim var, beni anlamadınız anlamanız içinde daha fazla uğraşmayacağım dedim. Bu şekilde söyleyince veli anladı, konuyu kapattı. Hala bir mağduriyet görüyorsanız müdür beye iletebilirsiniz dedim.”

Öğretmen-9: “İletişimin çok kuvvetli olması gerekiyor. Her veli ile nasıl iletişim kurulacağını bilmek gerekiyor. Eğitim seviyesi yüksek velilerle daha kolay iletişim kurulabiliyor, daha kolay anlaşılabilir, sorun daha çabuk çözülebiliyor. Ancak eğitim seviyesi düşük olanla daha farklı bir yaklaşım sergilemek gerekiyor. Veli profiline göre velilerle iletişimi kuvvetli tutmak gerekiyor. Örneğin bir velimiz sınıf değişikliği talebi istiyordu. Biz sınıf değişikliği yapmanın çocuğa faydası olmayacağını dile getiriyorduk. Gerekçelendirerek bu durumu veliye izah ettim. Çocuğun psikolojik olarak nasıl etkileneceğinden, akademik olarak ilerlemesinde zorluk çekebileceğinden, yeni öğretmene, arkadaşlarına uyum sağlamakta zorlanabileceğinden bahsederek ikna ettik.”

Öğretmen-10: “Genellikle çocuklar arasında şiddetle ilgili bir problem olabiliyor. Biz bu süreçte çocukları rehber öğretmene, psikiyatru gönderdiğimizizi belirtiyoruz. Velinin müdahale ettiğı durumlarda konuşarak, iletişim kurarak, halletmeye çalışıyoruz. Sorun yaşadığımızda veli ile sürekli irtibatta kalarak çözüme ulaştırmaya çalışıyoruz.”

Öğretmen-11: “Sınıfta öğretmenin hâkimiyeti olmalı. Veli ile bu şekilde konuşulmalı. Veli ile güven ortamı sağlanmalı. Velinin dilinden anlayarak konuşmak, ikna etmek gerekiyor. Erkek velilerle sorun daha kolay çözölüyor. Bayan veliler daha zorlayıcı.”

Öğretmen-12: “Güzel bir dille anlatmaya, izah etmeye çalışıyorum. Ben yaparım, hallederim, olumsuz bir durum olursa bunun önüne ben geçeceğim diyorum. Velinin dediğini yapmıyorum. Duruma göre kendi kararımı verip, yapıyorum. Çünkü velinin dediğini yaptığımızda müdahale yolunu açmış olabiliyoruz. Basit mevzuları da bu şekilde çözebiliyoruz. Genelde çok büyük bir sorun ile karşılaşmadım bu konuda. Karşılıklı konuşarak, iletişim kurarak, yapılacakları izah ederek söyleyerek, güven ortamı oluşturarak sorunları çözmeye çalışıyorum. Birinci sınıftan itibaren güven oluşturmaya çalışıyorum velilerle. Güven oluşunca sorun çıkmıyor çok fazla. Sınıfımızdaki yabancı uyruklu öğrencilerle iletişim kurmak istemeyen öğrenciler, veliler oluyor. Bunu da iletişimle halletmeye çalışıyorum.”

Öğretmen-13: “Sene başında velilerle toplantı yapar, her şeyi açıklığa kavuştururum, beklentimi ve beklentilerini belirginleştiririm. Bir sorun olduğunda da, gerektiğinde toplantıları yineleyerek başa çıkmaya çalışıyorum.”

Öğretmen-14: “Direkt reddedemiyoruz. Zamane velisi eski dönemlerdeki gibi değil, sosyal medya ya da başka vasıta ile olaylar farklı yerlere yansıtabiliyorlar, büyütebiliyorlar. O nedenle karşı çıkmayarak ikna etmeye çalışıyoruz. İkna olmadığında durumun sonucunu görmesini bekliyorum. Örneğin, ders esnasında çok konuşan bir çocuğun yerini değiştiriyorum fakat veli ısrar ettiğinde kendi talebinin sonucunu görerek yani, ortaya çıkan başarısızlığı görerek farkındalık kazanmasını bekliyorum. Çocuğun sınıf içinde kiminle oynayacağına dahi karışan veliler var. Bu durumu çocuklarına yansıtıyorlar. Örneğin, öz bakımını gerektiği kadar gerçekleştiremeyen bir kaynaştırma öğrencimiz var. Veliler kendi çocuklarının bu çocukla oynamamasını istiyorlar. Bu her iki çocuk için sorun yaratıyor, zarar veriyor.”

Öğretmen-15: “Veliler genellikle çocuğunun ikili ilişkilerine müdahale ediyor. Veli çocuğunun zarar görmesini, bedensel, fiziksel olarak zarar görmesini istemiyor. Bu tip şeyler evde de olabilir diye izah ediyorum. İletişim çok önemli. Whatsapp grupları var artık. Benim grubum bütün velilere açık. İki veli arasında tartışma oldu orada ben bu velilere whatsappı kapattım. Öncelikle üstünlüğünü kabul ettirmek gerekiyor. Buranın hâkimi benim, her ne kadar demokrat, çağdaş olsam da, sizi dinlesem de olumsuz bir tavrınızda gerekeni yaparım mesajını vermiş oluyorsunuz. Bu durumda pasif kalsam tolerans tanısam, diğer veliler araya girecek iş büyüyecek. Olayların büyümesi idareye yansması bu şekilde oluyor.”

Öğretmen-16: “Veli ile iletişim kurarak çözüyoruz.”

Öğretmen-17: “Burada en önemli etken velinin sizi sevmesi. Sizi severse baş tacı ediyor. Örneğin velilere siz bir gün belirleyin ona göre toplantı yapayım dedim. Velilerin arasında tarih, zaman belirlemek konusunda tartışma çıkmış, hiçbirinin dediği diğerini tutmayınca hocam siz bir saat gün belirleyin o zaman yapalım toplantıyı dediler. Veliler birbirlerine inat gidiyorlar. Şimdi direkt zamanı kendim belirliyorum. Şu gün şu saat diyorum herkes katılıyor. Ben onlara sosyal bir ortam sunmak istedim, değer verdiğimi anlasınlar istedim ama böyle bir tepki ile karşılaştım. Hocam siz bize bırakmayın başınız ağrır dediler. En son toplantıda uyardım velileri, herkes rolünü bilsin, siz anne babasınız

ben öğretmenim. Evdeki sorumluluk sizin dedim. Okuduğum makalelerden, kitaplardan, psikologlardan, dini âlimlerden, sosyal âlimlerden örnekler veriyorum bu böyledir diye. Velilere teknik olarak anlattığımda anlıyorlar. Çok abartmamaları gerektiğini söylüyorum. Mesela, hocalarıma sordum, ödev yapmak çok doğru değil diyorum. Tekrar edelim diye veriyorum, sıkmayın, kızmayın bilinçli olsunlar, sorumluluk alsınlar diye ödev veriyorum. Ya da sınıfta ön sırada oturan çocukların görme problemleri var, dikkat eksikliği var, destek eğitimi var diyorum, buna da ikna olmadılar ama sadece hastalığı olanlar hariç diğer öğrencileri atlatıyorum. Velileri çok fazla karıştırmamak lazım. Eğer bir konuya hâkim olduğunuzu anlarsa geri adım atıyorlar ama sizi biraz bilmiyor gibi ya da umursamıyor gibi gördüklerinde çok üstünüze gelebiliyorlar. Ben genelde daha bilimsel konuşmaya çalışıyorum. Veliler despotluğu seviyorlar. Ben böyle uygun gördüm deyince, öğretmenin bir çizgisi var diyolar. Kendilerinden fikir almak istediğimde bilmiyor bize soruyor diyor veliler. Farklı bir bakış açıları var. Bireysel görüşmelerle ve veli toplantıları ile sorunları gidermeye, veliyi ikna etmeye çalışıyorum. Olabildiğince açıklık getirmeye çalışıyorum. Velilerin içinin rahat etmesini, mutlu olmalarını istiyorum çünkü çocuklarını emanet ediyorlar.”

Öğretmen-18: “İstenmeyen bir durumla karşılaştığımda direkt tepkimi koyuyorum. Veliyi sert bir şekilde uyarabiliyorum. Veli öğretmenle kötü olmamak adına geri durabiliyor. Sınıfın benim mahremim olduğunu ve sınırını bilmesi gerektiğini, müdahale etmemesi gerektiğini belirtiyorum. Veliye konuşma fırsatı vermiyorum. Veliye öğrencinin özel durumları dışında benimle iletişime geçmemesi gerektiğini belirtiyorum. Pandemi döneminde karşılaştığım bir durum vardı. Diğer çocuklar öğrenirken benim çocuğum neden öğrenemiyor diyen bir velim vardı. Ben durum sizden kaynaklı, canlı ders esnasında diğer veliler çocuklarının yanında dururken kontrol sağlarken, siz sağlamadığınız için, ilgisiz veliden kaynaklanıyor. Diğer öğrenci dersi dinlediğinden başarılı oluyor. Başarısızlığı kendi çocuğunun dersi dinlememesinden kaynaklı. Hatta bana ders esnasında; ‘siz nasıl öğretmensiniz, öğretmenseniz siz öğreteceksiniz’ dedi. Ben siz çocuğunuzun kontrolünü gerektiği gibi sağlamış olsaydınız bugün sizin çocuğunuzdan verim alacaktık ama siz ilgisiz olduğunuz için çocuğunuzdan verim alamadığımız için beni sorgulamanız yanlış dedim. Veli sabah işe gidip akşam döndüğünü söyledi, ama bu durumda çocuğun başarısızlığının benden kaynaklanmadığını söyledim.

Öğretmen-19: “Yeni başladığım bir okulda sınıf mevcudu bir önceki seneye göre iki katına çıkmış olmasından dolayı öğrencilerden biri, öğretmen beni sürekli derse geçeceğiz diye susturuyor şeklinde şikâyetle bulunmuş. Bu durumu veli önce idareye sonra bana getirdi. Müdür bey beni savunduğu için sınırları yükselmiş bir şekilde bana geldi. Ben izah ettim. Sınıf mevcudu değişti ama ders süresi değişmedi şeklinde izah etmeye çalıştım. Öğretmenler değişebilir, aile üyeleri değişebilir, mahalle değişebilir, çocuğun her türlü değişikliğe açık ve hazır olması gerekiyor. Bunun alt yapısını okulda oluşturuyoruz biz. Sıra değişikliğinde bile çocuğun kafası karışabilir. Duruma uyum sağlamayabilir. Bu şekilde izah edince ikna oldular. İdare ile birlikte çözmeye çalışıyoruz. İdare çocuktan yanayız ama okulunda bir kuralı var şeklinde izah ediyoruz. Müdür hem olayın dışında hem de okulun bir üyesi olarak olayın içinde olduğu için daha objektif görebiliyorlar o kişiyi. Benim izah etmem bu anlamda ikna edici olmayabiliyor ama veli bu şekilde daha ikna edici olabiliyor.”

Öğretmen-20: Sınıfı ilk aldığımızda bir veli toplantısı yapıyoruz. Bu toplantıda veliye kendimizi, yöntem ve tekniklerimizi tanıtmaya anlatmaya çalışıyoruz. Olası problem durumlarında nasıl davranacağımızı, nasıl önlem alacağımızı anlatarak bir güven ortamı oluşturmaya çalışıyoruz. Bütün çocuklara eşit davranacağımızı, hiçbir çocuğa negatif yönde ayrımcılık yapmayacağımızı ve olası bir sorunda sınırları olmak kaydıyla yapıcı eleştirilere, çözüm önerilerine açık olduğumuzu belirtiyoruz. Bunu bizim otoritemizi sarsmadan zedelemeyen yapmaları gerektiğini belirtiyoruz. Bir problem varsa bizi ve gerekirse okul yönetimini dinleyerek bir çözüm üretme yoluna gitmemiz gerektiğini belirtiyoruz.”

Yukarıda yer alan öğretmen görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin istenmeyen veli müdahaleleri ile baş etmekte kullandıkları çeşitli yöntemlerinin olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin daha çok velilerle açık iletişim kurarak birçok sorunu giderdikleri görülmüştür. Veli toplantılarının yararlı olduğu dikkat çekmektedir. Sınıf kurallarının sıklıkla vurgulandığı, çeşitli iletişim araçları vasıtasıyla velilerle düzenli iletişim kurdukları anlaşılmaktadır.

4.8. Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin Önüne Geçmek Konusunda Sınıf Öğretmenlerinin Önerileri

Araştırma sonucunda ulaşılan sekizinci bulgu, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusundaki sınıf öğretmenlerinin önerileridir. Görüşme yapılan öğretmenlere “Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek için önerileriniz nelerdir?” sorusu sorulmuştur. Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar analiz edilerek maddeler halinde Tablo 4.8’de gösterilmiştir. Araştırmada ulaşılan son bulgu sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusunda öğretmen önerileridir. Sınıf öğretmenleri ile yapılan görüşmeler sonucunda sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek için çok sayıda öneride bulundukları görülmüştür. Yapılan içerik analizi sonucunda Tablo 4.8’de yer alan kod, kategori ve temalara ulaşılmıştır.

Tablo 4.8. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusunda sınıf öğretmenlerinin önerileri

Tema	Kategori	Kodlar	f
Öğretmenlerin önerileri	Veliyle iletişimi artırma	Veliyle iletişim kurma	17
		Veliye ön bilgilendirme yapma	16
		Veliyi anlama	16
		Veli-öğretmen arasında güven oluşturma	14
		Veli toplantısı düzenleme	14
		Velilerle etkinlik düzenleme	12
		Veliyle empati kurma	12
		Velinin beklentilerini anlama	11
		Veliyle samimi iletişim kurma	9
		Veliye bilgi verme	8
		Veli-öğretmen işbirliği	6
		Veli seminerleri düzenleme	5
		Ev ziyaretleri yapma	5
	Veliye okul kurallarını açıklama	Velinin müdahalesini sınırlandırma	14
		Veli müdahalesine önlem alma	9
		Veliye okul kurallarını açıklama	7
		Veli randevu sistemini kullanma	6
		Whatsapp grubu oluşturmama	5

Tablo 4.8 incelendiğinde ulaşılan temanın öğretmenlerin önerileri olduğu görülmektedir. Ulaşılan kategoriler şunlardır: veliyle iletişimi artırma, veliye okul kurallarını açıklamadır. Veliyle iletişimi artırma kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: veliyle iletişim kurma, veliye ön bilgilendirme yapma, veliyi anlama, veli-öğretmen arasında güven oluşturma, veli toplantısı düzenleme, velilerle etkinlik düzenleme, veliyle empati kurma, velinin

beklentilerini anlama, veliyle samimi iletişim kurma, veliye bilgi verme, veli-öğretmen işbirliği, veli seminerleri düzenleme, ev ziyaretleri yapma. Veliye okul kurallarını açıklama kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin müdahalesini sınırlandırma, veli müdahalesine önlem alma, veliye okul kurallarını açıklama, veli randevu sistemini kullanma, whatsapp grubu oluşturmama. Görüşme yapılan sınıf öğretmenleri istenmeyen veli müdahalelerini önlemeye yönelik çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Bu öneriler şunlardır:

Öğretmen-1: “Tavrımızı, davranış şeklimizi, yapacağımız çalışmaları veliye açıklıyoruz. Yapılması gerekenleri anlatarak kafalarında bir öğretmen profili oluşturuyoruz. Baştan önlemini alıp bilgilendirerek, veli toplantıları düzenleyerek, veli ile iletişim halinde kalarak önlem alabiliyoruz.”

Öğretmen-2: “Öğretmenlere veli ile iletişim konusunda eğitim verilmesi gerektiğini, bir çerçeve oluşturulması gerektiğini düşünüyorum. Veli öğretmenin mesaisi bittikten sonra onun bir birey ve hayatı olduğunu düşünerek davranması sağlanmalı. Whatsapp guruplarındaki velilerin toplu yazışmaları önlenmesi gerekiyor. Veli toplantılarında veliler bilgilendirilmeli. Velilerin sınırlarının olduğu, öğretmenle görüşebilecekleri saatlerin sınırlı olduğunu, öğretmene müdahale edecekleri alanların belirli olduğu, velinin durması gerektiği yeri bilmesi gerektiğini düşünüyorum. Okullarda öğretmenlerin aynı doğrultuda hareket etmeleri gerekiyor. Diğer öğretmen şöyle yapıyordu, siz neden bu şekilde diyorsunuz diyememeleri gerekiyor. Bu gibi durumların hem veli, hem öğretmen açısından bir eğitim sürecinden geçilmesi gerektiğini düşünüyorum. Veli randevu sistemine uyulması gerekiyor. Randevunun idareden alınması gerektiğini düşünüyorum. Veliler okula ve sınıfa istedikleri gibi girmelerinin önüne geçilmesi gerekiyor.”

Öğretmen-3: “Baştan veliye kendini iyi anlatmak gerekli, diyalog iyi kurulmalı. Okul açıldığında bir pikniğe bir yemeğe gidilebilir. Öyle ortamlarda samimi bir ortam oluşuyor. Veliler iyi bir gözlem yapıyor diğer çocukları, sonrasında velide farkındalık oluşabiliyor. Ev ziyaretleri etkili olabiliyor. Biz büyük bir aileyiz diyorum ve o şekilde yaklaşıyorum. O samimiyet ve güveni oluşturduğunuzda veli rahatlıkla çocuğunu emanet edebiliyor.”

Öğretmen-4: “Veliyi eleştirmemek gerekiyor, anlayabilmek gerekiyor. Veli ziyaretleri, ev ziyaretleri çok önemli. Veli ile görüşmelerde veli karşısında, ayaklarımız yere basarak ben buyum şeklinde gerek beden diliyle gerek sözlerimizle ifade ettiğimizde velide güven

oluştduğunda müdahale azalıyor. Veliyi eleştirmeden yaklaşıyoruz. Onun yaşadıklarını, geçmişini, potansiyelini, yaşam standardını anlamaya çalışarak yaklaşmamız gerekiyor. Veli ziyaretlerinin etkili olacağını düşünüyorum. Bu yöntemle daha derin bir ilişki kurulabilir. Karşılıklı daha iyi anlaşma sağlanabilir. İnsanların yüreğine dokunmak esas olmalı. Velilerle sosyal etkinlikler düzenlenebilir. Velilerle piknik, dışarıda yemek, kahve içmek gibi. Bu, veli ile öğretmenin iletişimini olumlu yönde etkiliyor. Bir sorun varsa, bu durum müdahale şeklinde değil, daha çok paylaşarak problemi çözmek şekline dönüşür.

Öğretmen-5: İdarenin öğretmenin arkasında olması gerekli. Her iki tarafı dinleyerek yapıcı bir şekilde sorunları çözüme kavuşturulması gerekiyor. Veli ile iletişim iyi olmalı, velilerin ve öğretmenin beklentileri baştan görüşülmeli belirtilmeli.”

Öğretmen-6: “Dönem başında veli toplantısı yaparak kendimi anlatıyorum, her şeyi açık açık anlatıyorum. Veli ziyaretleri düzenliyoruz. Veli ziyaretlerinde ayrı bir samimiyet oluyor. Karşılıklı daha iyi birbirimizi anlamamıza olanak sağlıyor.”

Öğretmen-7: “Bence bu durum trafik kazası gibi bir şey. Velilerle baştan konuşmak müdahaleyi önleyebilir. Uygun anlatımlarla, bilimsel verilerle izah edilmeli. Milli Eğitim Bakanlığının bir uygulaması vardı. Aile Bilgilendirme Projesi idi sanırım böyle bir projesi vardı. Velilere 3-5 günlük bir seminer veriliyordu. Okulla ilişkileri, öğretmenle ilişkisi nasıl olmalı gibi sınırların belirlendiği bir seminer vardı. Bu iyi bir uygulamaydı.”

Öğretmen-8: “Whatsapp grupları olmalı ancak veli yorumuna kapatılmalı. Birebir iletişim kurulmalı, hatta mümkünse veliler arasında whatsapp grubu olmamalı. İlk tanışmada beklentileri, sınırları veliye anlatılmalı, kurallar belirlenmeli. Gerekli durumlarda veliden destek istenmeli.”

Öğretmen-9: “Senenin başında velilerle toplantı yapılmalı, veli katılım gösteremiyorsa veli ziyareti yapılmalı. Öğretmen, çocuklarınız bana emanet bundan sonraki eğitim öğretim sürecini ben en iyi şekilde sürdüreceğim diyerek velinin güvenini kazanabilmeli. Öğretmen veli karşısında zayıf kalmamalı, ilk izlenimi iyi vermeli, pasif kalmamalı, sorulan sorulara net cevap vermeli. Profesyonelce davranmalı ve bunu karşı tarafa hissettirmeli. Sonraki süreçlerde etkinliklerde velileri işin içine katmalı. Örneğin kermes düzenledik, kermesi veliler yaptı, öğretmen sadece görev dağılımı yaptı. Güven, sağlam iş birliği adım adım oluşturulmalı.”

Öğretmen-10: “Aile, veli eğitimlerine ağırlık verilebilir. Daha çok birinci sınıf velileri yaşayabiliyor sorun, alışkın olmadıkları için. Rehber öğretmen aracılığıyla eğitim verilebilir.”

Öğretmen-11: “Öğretmenin öğrenciyi sahiplenmesi gerekiyor. Veli öğretmene güvindikten sonra veli müdahale edemez. İletişim kurmak, baştan kuralları belirlemek önemli. Otoriteyi koruması gerekiyor. Öğretmen işini layıkıyla yapmalı, sorumluluk almalı.”

Öğretmen-12: “Birinci sınıf itibari ile güven ortamı oluşturmak gerekiyor. Sınıf benim sınıfım herkes benim için eşit. Adaletli olacağımı belirtiyorum. Veli toplantılarıyla güven ortamı oluşturulabilir, müdahaleler önlenir.”

Öğretmen-13: “Açık yaraya kurt düşmez diye bir söz var. O nedenle veli ile açık bir iletişim kurmak gerekiyor. Baştan görüşülüp sınırlar belirlenmeli, yol haritası belirlenmeli. Planlı programlı olduğunda müdahalenin azalacağını düşünüyorum.”

Öğretmen-14: “Bakanlık bu konuda bu sene önlem almaya çalışıyor. Veli kafasına her estiğinde öğretmen ile görüşmeyecek, randevu sistemi olacak, okula her zaman girilmemesi gerektiği, sınıfa giremeyeceği, herhangi bir sorun olduğunda randevu alıp gelmesi gerektiği. Bu önlemler gereksiz müdahalelerin önüne geçebilecektir. Kendi kurallarımızı koymak, veli ile ortak karar almak, dönem başlarında toplantı yaparak alınan kararları velilerle paylaşıyoruz.”

Öğretmen-15: “İletişimi iyi kurmak gerekiyor. Öğretmen açıklayıcı olması gerekiyor. Öğretmen veliye ve öğrenciye kabul ettirebilmesi gerekiyor. Öğretmen profesyonelce yaklaşmalı. Öğretmen kendini donanımlı, veliye, okula, programa, müfredata, çevresine hâkim hale getirmeli.”

Öğretmen-16: “Veli haksız yere, keyfi öğretmeni şikâyet ettiğinde buna bir yaptırım uygulanması gerekiyor. Velilere çok toleranslı olunmamalı. Öğretmenler toplumun kirşleri gibidir. Biz olmazsa ayakta durmaz. Öğretmen ne kadar mutlu olursa çocuklar o kadar mutlu olacak. İdare, müdürler öğretmenin arkasında durmalı, velinin karşısında öğretmen suçlu dahi olsa suçlu düşürölmemeli, veli yokken gerekeni söylemeli. Şu anda veli okul ilişkisi çığırından çıktı. Ben nasıl velinin mutfağına karışmıyorsam sınıfta bizim mahremimiz. Karışmaları gerekir. Birinci sınıfa başlayan öğrencinin velisine bir kurs

verilmeli, sonucunda sertifika verilmeli, zorunlu bir seminer süreci olmalı yani. Veliler bilgilendirilmeli her konuda.”

Öğretmen-17: “Veli toplantısı yapmadan önce konu maddelerini belirliyorum. O konularla ilgili bilimsel araştırmalar yapıyorum, bilim insanlarının sözlerinden, fikirlerinden, davranışlarından örnek vermek için. Onların çok basit şeylere takıldıkları konusunda ikna etmeye çalışıyorum. Bu şekilde ispatla gidince ikna oluyorlar. Geçtiştirseniz peşini bırakmıyorlar. Müdahale etmemeleri gerektiğini tam olarak anlamaları gerekiyor. Burası benim sınıfım benim hâkimiyetimi anlamaları ve öğretmene güvenmeyi bilmeleri gerekiyor. Çünkü her şeyimiz şeffaf. Örneğin bilim ve sanat merkezi sınavlarında öğrenci seçmek krizdir. Neden o gitti de benimki gitmedi. Buna çok müdahale ederler. BİLSEM sınavından iki tane çıkarıyorum. Belki birincisinde heyecan yapmıştır diyorum. İkisinde de en yüksek yapanları gönderiyorum. Bu konuda böyle bir önlem almaya çalışıyorum. İspatla, delille, şeffaflıkla, belge ile süreci yürütmeye çalışıyorum. Öğretmenin dürüst olduğunu, şeffaf olduğunu anlayınca müdahale edemiyorlar. Bütün velilere göre kendi çocuğu mükemmel. Velileri öncelikle kendi sorumlulukları konusunda bilinçli olmalarını sağlamaya çalışıyorum. Çocuğu siz önemsemezseniz karnını doyurmazsanız, hijyenini sağlamazsanız, neden yapamıyor demeye hakkınız olmaz diyorum. Kendi eksiklikleri konusunda farkındalık oluşturmaya çalışıyorum. Veliyi öz eleştiri yapmaya, kendilerini sorgulamaya sevk etmeye çalışıyorum. Veliler sürekli öğretmenin açığını aramaktan, çocuklarını gözden kaçıyorlar. Veli bitirdiğiniz üniversiteyi bile önemsiyor. O yüzden velilerin karşısında dik durmak, kendinden emin durmak gerekiyor. Biraz güçsüz bir öğretmenseniz bir şekilde alt edebiliyor veliler.”

Öğretmen-18: “Veli ile iletişimi sağlıklı kurulursa, veli ile öğretmen arasında güven oluşursa bu tip durumlarla karşılaşılabilir. Veli ile iletişimde sınır konulursa, samimiyet kurulmazsa iletişimde kopukluk olabilir. Veli ile duygusal bağ, samimiyet olursa veli öğretmenin her dediğini yapar. Önemli olan veli ile güveni sağlamak, sosyal iletişimi koparmamak. Sık sık iletişim kurulmazsa kopukluk olur. İletişimsizlikten dolayı güvensizlik oluyor. Bu müdahale edilmesini kolaylaştırıyor. Veli toplantılarını sıkça tekrarlar, telefonla ya da yüz yüze iletişimi kurar, çocuk üzerine yoğunlaşır, çocuğun istenmeyen davranışını hemen aileyi haberdar ederseniz ya da veli aynı şekilde sizi böyle bir durumdan haberdar ederse, çocuğun davranışındaki sıkıntılı durumu çözmeye yönelik

iş birliği halinde olunursa sıkıntı yaşanmaz. Bu nedenle iletişimi kesmemek, devamlılık sağlamak önemli.”

Öğretmen-19: “Velinin eğitim öğretim ortamına dâhil olmasını aslında biz istiyoruz, sistem öyle gerektiriyor. Dâhil olmasını isterken sınırları biz belirlemek istiyoruz. Eğitim öğretim ortamının öğrenci ve öğretmen ile ilişkili olduğunu belirtmemiz gerekiyor. Veli dâhil olduğunda, sorumluluk düştüğünde sorun çıkabiliyor. Veliler seminer alabilir, öğretmenlere yapılan uzaktan eğitimler velilere de yapılabilir, veli toplantıları uzmanlar tarafından yapılabilir. Veli aile içindeki problemini de okula yansıtabiliyor. Kendi çocuğuyla akrabasının çocuğunu kıyaslayabiliyor. Velinin bilinçlendirilmesi gerekiyor. Çeşitli etkinliklerle veliler bilinçlendirilebilir. Bu bilgilendirmeler uzmanlarca yapılmalı. İdarenin yetkileri daha da artırılabilir veli ile iletişim konusunda. İdarecilere de veli öğretmen iletişimi konusunda seminerler, hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.”

Öğretmen-20: “Veli toplantısı yapmak, yaşadığımız çevreyi iyi incelemek, velileri iyi tanımak, veli profillerini iyi tanımak, okulu iyi tanımak etkili olabilir. Problem yaşandığında kalıcı çözümler üretmek adına diğer öğretmenlerle, okul idaresi ile fikir alışverişinde bulunmak, daha önce benzer problemler yaşandı ise o konu ile ilişkilendirerek çözüm üretebilmek. Konu ile ilgili bilimsel kaynakları araştırmak, literatür taraması yapmak, sık sık veli toplantısı yapmak. Gerekirse sorun yaşanan veliyi çağırıp görüşme yapmak çözüm olabilir.”

Yukarıda yer alan öğretmen görüşleri incelendiğinde, öğretmenlerin istenmeyen veli müdahalelerini önlemek için çeşitli önerileri olduğu görülmektedir. Öğretmenler daha çok veli toplantısı önermektedirler. Veli randevu sistemi dikkat çekmektedir. Velilerle olan iletişim sıklıkla vurgulanmaktadır. Ev ziyaretleri, veli etkinlikleri de öne çıkan önerilerdendir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu araştırmanın amacı sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin incelenmesidir. Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan fenomenolojik türde desenlenmiştir. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden kolay ulaşılabilir durum örnekleme kullanılmıştır. 20 ilkököl öğretmenini ile görüşmeler yapılmıştır. İlkööl öğretmenlerinin görüşlerini almak amacıyla görüşme tekniğı kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin toplanması amacıyla, Yozgat'ta görev yapan 20 ilkököl öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşme formu ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler öğretmenlerden izin alındıktan sonra ses kayıt cihazı ile kaydedilmiştir. Elde edilen verilerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. Yapılan bu araştırmada ulaşılan sonuçlar ve tartışma aşağıda yer almaktadır. Her bir paragrafta ayrı bir sonuç ve tartışma ele alınmıştır. Her bir sonuç ve tartışma paragrafından hemen sonra belirtilen sonuç ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın ilk sonucuna göre, görüşme yapılan sınıf öğretmenlerinin 13'ünün istenmeyen veli müdahaleleri ile çok karşılaştığı, 4'ünün kısmen karşılaştığı, 3'ünün çok az karşılaştığı, veli müdahalesi ile hiç karşılaşmayan öğretmenin ise bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu oranın oldukça yüksek olduğu düşünülmektedir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalesi ile karşılaşmayan öğretmenin olmadığı anlaşılmaktadır. Araştırma sonucuyla benzer şekilde, Türk ve Kıröğılu (2018) tarafından yapılan araştırmada, öğretmenlerin çoğunun veliler tarafından yıldırıldığı ve bu konuda mağdur oldukları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaşadıkları bu mağduriyetin okul iklimini olumsuz etkileyeceğı gibi, eğitim öğretim sürecinin verimini de azaltabileceğı düşünülmektedir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalesiyle karşılaşmamak için öğretmen-veli iletişiminin güçlendirilmesi önerilmektedir.

Araştırmada ulaşılan bir diğör sonuç, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleridir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri ile ilgili ulaşılan kategoriler şunlardır: velinin sınıf yönetiminde duygusal müdahalesi, velinin sınıf içi oturma düzenine müdahalesi, velinin öğretmenin ödevlendirmesine müdahalesi, velinin etkinliklere müdahalesi, velinin derse müdahalesi, velinin öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine müdahalesi, velinin öğretmenin ödöl ve cezalarına müdahalesidir. Velinin sınıf

yönetiminde duygusal müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: öğretmenleri kıyaslama, öğrenci arkadaşlıklarına veli müdahalesi, öğretmen veli çatışması, öğretmeni sorgulama, velinin öğretmenden görev talebi, velinin öğretmeni şikâyeti, velinin öğretmeni suçlaması, velinin öğretmeni eleştirmesi, velinin sınıfta bağırmasıdır. Velinin sınıf içi oturma düzenine müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: öğrencinin oturma düzenine müdahale, velinin çocuğunu ön sırada oturtma talebi, velinin istediği öğrenciyle oturtma talebi, velinin öğrencinin sevdiği arkadaşıyla oturma talebi, velinin çocuğunun arka sırada oturmasına itirazıdır. Velinin öğretmenin ödevlendirmesine müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin çok ödevlendirmeye müdahalesi, velinin az ödevlendirmeye müdahalesi, velinin zor ödevlendirmeye müdahalesi, velinin yazı ödevlerine müdahalesi, velinin kolay ödevlendirmeye müdahalesidir. Velinin etkinliklere müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin sınıf içi etkinliklere müdahalesi, velinin okul dışı etkinliklere müdahalesi. Velinin derse müdahalesi kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: velinin öğretim yöntemine müdahalesi, velinin öğretmenin not vermesine müdahalesi, velinin sınavlara müdahalesi, velinin kaynak önerisinde bulunması, velinin öğretim yöntemini uygun bulmaması, velinin öğretim yöntemi önerisi, öğretmen otoritesinin sarsılması, velinin kitap içeriklerine müdahalesi, velinin öğrencinin sınıf içi beslenme düzenine müdahalesi, velinin ders programına müdahalesi, velinin sınav yöntemine müdahalesidir. Velinin öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerine müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin öğrencinin bazı arkadaşları ile oturmasını yasaklaması, velinin öğrencinin bazı arkadaşları ile iletişim kurmasını yasaklaması. Velinin öğretmenin ödül ve cezalarına müdahalesi kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: Velinin öğretmenden çocuğu için ödül talebi, velinin öğretmenin ödül yöntemine müdahalesi, velinin öğretmenin ceza yöntemine müdahalesi, velinin öğretmenin ödül şekline müdahalesidir. Araştırma sonucuyla benzer şekilde, yapılan diğer ilgili araştırmalarda, velilerin sınıf yönetiminde istenmeyen müdahalelerde bulundukları belirlenmiştir. Bu istenmeyen müdahaleler, bazen ailelerin öğretmenlere baskı yapması sonucu öğretmenlerin mobbing mağduru olabileceği sonucunu doğurabilmektedir (Altunay, Oral & Yalçınkaya, 2014; Čech, 2010; Yaman, Vidinlioğlu & Çitemel, 2010). Velilerin öğretmenlerle yaşadığı sorunların kaynağı olarak, çocuklarını aşırı koruyucu davranışlar sergilemeleri, velilerin eğitim seviyelerinin düşük olması, okuldaki eğitim hakkında yetersiz bilgi sahibi olmaları, rol karmaşası yaşamaları, eğitim işini sadece okula

bırakmaları, işbirliğine yanaşmamaları, sosyal medyanın yanlış amaçlarla kullanılması, eğitimdeki başarısızlığı sadece öğretmenlere atfetmeleri ve bireysel hataları tüm öğretmenlere mal etmeleri öne çıkmaktadır. İlkokullarda, özellikle velilerin aşırı koruyucu tavırları, eğitim seviyeleri ve bilgi eksiklikleri gibi nedenlerle öğretmen-veli ilişkilerinde sorunlar yaşanmaktadır. Bu bağlamda, velilerin talep ve isteklerini okul yöneticileri ve öğretmenlere kabul ettirmeye çalışmaları, bu talepleri kabul ettiremeyince üst yetkililere şikâyetle bulunmaları, suçlayıcı davranışlar sergilemeleri, okul ve sınıf işleyişine müdahale etmeye çalışmaları dikkat çekmektedir (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010). Velilerin, öğrenci notlarına yönelik beklentileri, memnun olmadıkları öğretmenler hakkında okul müdürlerine şikâyet ederek sınıf veya öğretmen değişikliği talep etmelerine kadar uzanabilen müdahalelerde bulunmaları dikkat çekicidir (Şenaras & Çetin, 2018). Ancak, velilerin okul yönetimine ve öğretmenlere karışmak yerine, sadece görüş ve öneri bildirmeleri gerekmektedir. Velilerin eğitim sürecine müdahale etmesi, eğitim öğretimin akışını olumsuz etkilemektedir. Bu durum, yönetici ve öğretmenlerin zamanını alarak öğrencilere ayrılan zamanı azaltmakta ve eğitim öğretim amacından uzaklaşmaktadır (Küçükdurmaz, 2023). Aileler, çocuklarının başarısını takip ederken, bazen bilinçli bazen de bilinçsiz bir şekilde öğretmenler üzerinde denetleyici bir rol oynamaktadırlar. Bazı aileler ise bu denetleyici rolü bir adım daha ileri götürerek öğretmenlerin öğretme yöntemlerine, ödevlerin yoğunluğuna, sınıf içi disiplin politikalarına müdahale etmekte ve öğretmenleri baskı altına almaktadır. Bu baskıya maruz kalan öğretmenler, öğretim yöntemlerini değiştirmekte, ödev miktarını artırıp azaltmakta veya merkezi sınavlara yönelik testler uygulamaktadır. Bu tür değişiklikler, öğrenci başarısını olumlu ya da olumsuz yönde etkilemektedir. İlkokullar, öğretmen ve aile ilişkisinin, çocukların yaş grubu ve ihtiyaçları nedeniyle, en yoğun yaşandığı kurumlardır (Graham-Clay, 2005). Velilerin öğretmenle iletişim halinde olmaları istenen bir durumdur. Ancak veli öğretmen arasında olması gereken karşılıklı destek ve açık iletişim kurulması düşüncesi bilinçsizce tüketildiğinde eğitim öğretimi sekteye uğratan bir hal alacaktır. Bu durum çocuğun bulunduğu eğitim basamağını etkilediği kadar ileriki yıllarda alacağı eğitimin kalitesini de etkileyebilecek duruma erişecektir. Bu durumda velinin engelleyici olmak yerine yapıcı, destekleyici, teşvik edici tavır takınması önemlidir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleri incelendiğinde şunlar önerilmektedir: veli randevu sisteminin kullanımının daha işlevsel hale getirilmesi, öğretmenlerle veliler arasındaki iletişimin artırılması, veli

toplantılarının sayısının artırılması, velilere seminerler, yüz yüze eğitimler, online eğitimler verilmesi önerilmektedir.

Araştırmada ulaşılan başka bir sonuç, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleridir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenleri ile ilgili ulaşılan kategoriler şunlardır: Velinin kişisel tutum ve davranışları kaynaklı nedenler, veli-öğretmen ilişkisine dayalı nedenler. Velinin kişisel tutum ve davranışları kaynaklı nedenler kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: velinin eğitim sisteminden beklentileri, velinin aşırı öz güvenli olması, velinin kendini ispatlama çabası, velinin istekleri, velinin ayrıcalık talebi, velinin bencilce yaklaşımıdır. Veli-öğretmen ilişkisine dayalı nedenler kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: veli-öğretmen iletişimsizliği, velinin öğretmene karşı güvensizliği, velinin öğretmeni çocuk bakıcısı olarak görmesi, velinin yanlış yorumlamasıdır. Araştırma sonucu ile yapılan diğer araştırmalar arasında benzerlikler olduğu görülmektedir. Özdoğru'ya (2021) göre, öğretmen-veli ilişkisinde yaşanan sorunların temelinde velilerin öğretmenlere olan güvensizliği, sorumluluk eksikliği, öğretmen otoritesini zedeleyen davranışlar sergilemeleri, öğretmenleri değersizleştirmeleri, diğer öğretmenlerle kıyaslamaları, aile içi sıkıntıları okula yansıtmaları, öğretmeni denetlemeye çalışmaları ve öğretmenin ve ailenin değerlerinin çatışması gibi durumlar yatmaktadır. Bu noktada, velilerin öğretmene güvensizlikleri, öğretmenin iş alanına müdahale etmeleri ve öğretmeni sadece bakıcı olarak görmeleri gibi durumlar çatışmalara sebep olmaktadır (Kılıç, 2019; Zembat, 2012). Velilerin öğretmenlerle yaşadığı sorunların kaynağı olarak, aşırı koruyucu davranışlar sergilemeleri, eğitim seviyeleri, okuldaki eğitim hakkında yetersiz bilgi sahibi olmaları, rol karmaşası yaşamaları, eğitim işini sadece okula bırakmaları, iş birliğine yanaşmamaları, sosyal medyanın yanlış amaçlarla kullanılması, eğitimdeki başarısızlığı sadece öğretmenlere atfetmeleri ve bireysel hataları tüm öğretmenlere mal etmeleri öne çıkmaktadır. İlkokullarda, özellikle velilerin aşırı koruyucu tavırları, eğitim seviyeleri ve bilgi eksiklikleri gibi nedenlerle öğretmen-veli ilişkilerinde sorunlar yaşanmaktadır. Bu bağlamda, velilerin talep ve isteklerini okul yöneticileri ve öğretmenlere kabul ettirmeye çalışmaları, bu talepleri kabul ettiremeyince üst yetkililere şikâyetle bulunmaları, suçlayıcı davranışlar sergilemeleri, okul ve sınıf gidişatına müdahale etmeye çalışmaları dikkat çekmektedir (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010). Veli ve öğretmen için ortak unsur öğrencidir. Veli öğretmen ilişkisi tenkit edici, yargılayıcı, kıyaslayıcı tutumların gölgesinde kalmamalıdır. Veli öğretmen ilişkisi saygı

çerçevesinde gerektiğinde eleştirel boyutta yürütülebilmelidir. Velilerin eğitim konusunda, iletişim şekli konusunda bilinçlenmesi, müdahil olma sınırını öneri boyutunun üzerine taşımaması önemlidir. Bilindiği üzere, Türkiye’de bütün kurumlarda olduğu gibi eğitim kurumları da belli kural ve kaideler dahilinde devamlılık göstermektedir. Bu kurumlara dahil olan her bireyin bu kaidelere farkındalık göstererek süreçte var olmaları gerekmektedir. Aksi takdirde sistemde meydana gelecek her bir olumsuzluk eğitim hayatını bir adım geriye götürmektedir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin nedenlerine ilişkin olarak, velilerin okula veya sınıfa istediği zaman girebilmesinin önlenmesi ve velilerin kendi aralarında whatsapp grubu kurmalarına izin verilmemesi önerilebilir.

Bir diğer sonuçta, velilerin sınıf yönetiminde istenmeyen müdahalelerinin öğretmene etkilerine ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Ulaşılan tema veli müdahalelerinin öğretmene etkileridir. Ulaşılan kategori öğretilmekte oluşan davranışsal etkiler ve öğretilmekte oluşan duygusal etkiler. Öğretilmekte oluşan davranışsal etkiler kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: öğretilmekte olumsuz davranışlar oluşması, öğretmenin veli ile iletişim kurmaktan kaçınması, öğretmenin özeleştiri yapması, öğretmenin aile yaşamının etkilenmesi, öğretilmekte tutum değişikliği oluşması, öğretilmekte saygının azaldığı düşüncesi. Öğretilmekte oluşan duygusal etkiler kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: Öğretmenin psikolojisinin olumsuz etkilenmesi, öğretmenin moral bozukluğu yaşaması, öğretmenin modunun düşmesi, öğretmenin şevkinin kırılması, öğretmenin derse girmekte isteksizlik yaşaması, öğretmenin üzülməsi, öğretmenin otorite kaybı, öğretmenin veliden soğuması öğretmenin canının sıkılması, öğretmene karşı güvensizlik olduğu düşüncesi, öğretilmekte değersizlik hissinin oluşması, öğretmenin sınıfa aidiyet duygusunun azalması, öğretilmekte öfke oluşması, öğretilmekte rencide olduğu düşüncesinin oluşması, öğretmen öğrenci bağının zayıflaması, öğretilmekte yetersizlik hissinin oluşması, öğretilmekte haksızlığa uğramışlık hissinin oluşması, öğretilmekte sabırsızlık hissinin oluşması. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmene duygusal ve davranışsal olarak çeşitli etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonucuyla diğer araştırma sonuçları karşılaştırıldığında benzer sonuçlara ulaşıldığı anlaşılmaktadır. İstenmeyen veli müdahaleleri öğretmenler üzerinde mutsuzluğa, kaygıya, korkuya, gerginliğe, sinirliliğe ve çaresizlik hissine neden olmaktadır (Özdoğru, 2021; Yurdunkulu & Oktay, 2020). İstenmeyen veli müdahaleleri öğretmenlerin iş performansında ve motivasyonda düşmeye,

değersizlik algısı oluşmasına ve otoritesinin sarsılmasına neden olmaktadır (Farooqi vd., 2016; Özdoğru, 2021). Ergen ve İnce (2017) öğretmenlerin okul çalışmalarıyla ilgili velilerden desteğe ihtiyaç duyduklarını, bu desteği alamamaları durumunda olumsuz duygular ve sinizm yaşadıklarını belirtmektedir. Özdoğru'ya (2021) göre, ilkokullarda öğretmen-veli ilişkilerinde yaşanan sorunlar, öğretmenler üzerinde çeşitli olumsuz etkilere neden olmaktadır. Bu etkiler arasında mutsuzluk, kaygı ve korku hissiyatı öne çıkmaktadır. Ayrıca, öğretmenler sıklıkla gerginlik ve sinirlilik yaşamakta ve kendilerini baskı altında hissetmektedirler. Bu durum, öğretmenlerin çaresiz ve yalnız hissetmelerine yol açmaktadır. İş doyumu, performans ve motivasyon düzeylerinde düşüşler yaşanmaktadır. Ayrıca, bu sorunlar öğretmenlerde değersizlik algısı oluşmasına ve öğretmen otoritesinin sarsılmasına neden olmaktadır. Kendini değersiz, kaygılı, gergin, baskı altında hisseden öğretmenin eğitim sürecinde etkinliği azalacak, bu durumlara sebebiyet veren veli müdahaleleri öğrenci, öğretmen, sistem için çok sayıda olumsuzluğa sebep olacaktır. Bu nedenle veli öğretmen ilişkisi yapıcı, destekleyici ve empati sınırları dahilinde yürütülmelidir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğretmenlere etkisi konusunda çeşitli önerilerde bulunmak mümkündür. Velilerin okula veya sınıfa istediği zaman girebilmesinin önlenmesi; öğretmen, öğrenci ve velilerin hep birlikte katılabileceği piknik, çay saati gibi etkinliklerin yapılması, okul idaresinin de veli müdahalesini önlemek amaçlı bir takım önlemler alması önerilmektedir.

Başka bir sonuçta, velilerin sınıf yönetiminde istenmeyen müdahalelerinin öğrenciye etkilerine ilişkin bulgulara ulaşılmıştır. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye etkisi ile ilgili ulaşılan tema: öğrencide oluşan olumsuz duygu ve davranışlardır. Ulaşılan kategoriler ise şunlardır: öğrencide oluşan olumsuz duygular, öğrencide oluşan olumsuz davranışlar. Öğrencide oluşan olumsuz duygular kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: öğrencide derse karşı isteksizlik oluşması, öğrencide öğretmene karşı güvensizlik oluşması, öğrencinin olumsuz örnek teşkil etmesi, öğrenci öğretmen bağının zayıflaması, öğrencide öğretmene karşı tutum değişikliği oluşması, öğrencide öğretmene olan saygının azalması, öğrencide motivasyon düşüklüğü olması. Öğrencide oluşan olumsuz davranışlar kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: öğrencide davranış problemleri oluşması, öğrencide performans düşüklüğü olması, öğrenci öğretmen iletişiminin azalması, öğrencide tavır kötüleşmesi, öğrencinin öğretmene küsmesi, öğrencinin etkinliklere katılmaması, öğrenciler arası iletişimin etkilenmesi, öğrencinin

ödev yapmaması, öğrencinin dersi dinlememesi. Araştırma sonucu ile yapılan diğer araştırma sonuçları benzerlikler göstermektedir. Velilerin çocuklarına ve öğretmenlerine karşı aşırı baskıcı ve kontrolcü tavırları istenen durumlar değildir (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010). Veliler, çocuklarının gelişimine katkı sağlarken öğretmenlere ve okul işleyişine müdahale etmek yerine kurumla iş birliği yapmalıdır. Bu şekilde, veli-okul iş birliği öğrenci başarısını artırabilir ve davranış sorunlarını azaltabilir. Veliler, sınıf içinde öğretmene karşı saygı sınırlarını aşan müdahaleci ve yargılayıcı tutumlar yerine, hem öğretmene hem de çocuğa karşı bilinçli, duyarlı ve olumlu yaklaşımlar sergileyerek okuldaki eğitimi destekleyici ve pekiştirici tutumlar benimsemelidirler (Babaoğlu, Çelik & Nalbant, 2018). Öğrenci eğitim sisteminin odağında yer almaktadır. Bu nedenle paydaşların atacağı her bir adım odağı geliştirmeye yönelik olmalıdır. Veliler kişisel taleplerini ön plana çıkarmak yerine sistemin ve tüm öğrencilerin ortak menfaatini düşünmeye odaklanmalıdır. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenciye etkisini önlemek için, veli toplantılarının sayısının artırılması önerilmektedir. Öğretmen, öğrenci ve veli iletişiminin artırılması katkı sağlayabilir.

Araştırmada ulaşılan bir diğer sonuç, velilerin sınıf yönetiminde istenmeyen müdahalelerinin öğrenme ortamına etkilerine ilişkin bulgulardır. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına etkisi ile ilgili ulaşılan tema: öğrenme ortamında verimsizliktir. Ulaşılan kategoriler ise şunlardır: derse karşı isteksizlik, öğrenme kayıpları. Derse karşı isteksizlik kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: öğrenme ortamının negatif etkilenmesi, öğrencide performans düşüklüğü, öğrencinin derse karşı isteksizliği, öğrenci ile iletişim azalması, öğrencide motivasyon düşüklüğü, öğrenme ortamında gerginlik. Öğrenme kayıpları kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: derste verim azalması, derste zaman kaybı olması, öğrenme faaliyetlerinde aksama olması, öğrencinin öğrenme ortamından uzaklaşması, öğretmenin dersi yüzeysel işlemesidir. Araştırma sonucu ile yapılan diğer araştırma sonuçlarının benzerlik gösterdiği anlaşılmaktadır. Öğretme, eğitme işinin yüksek moral, motivasyonla doğru orantılı olduğu düşünülürse, psikolojik şiddetin mağduru öğretmenin kaybedeceği mesleki motivasyon, güven kaybı, sınıf yönetimini negatif yönde etkilemektedir. Okulda yaşanan şiddet olayları, öğretmende korku, panik hali, stres oluşturmakta, öğretim kalitesini düşürmekte, öğretmenin örgütsel bağlılığını aşağı çekmektedir (Wilson, Douglas & Lyon, 2011). İstenmeyen veli müdahaleleri sınıf yönetimine yönelik olduğunda öğrenme ortamının

etkilenmesi kaçınılmazdır. Öğrenme ortamı etkileşimli bir ortam olduğundan var olan olumsuzluk tek bir kişiyi ya da tek bir durumu etkilemekten ziyade genele yayılacak ve motivasyonu, verimi azaltacağı gibi zaman kaybını da artıracaktır. Bu nedenle velilerin sürece müdahil olurken duracakları noktayı doğru bir şekilde tespit etmeleri öğrenme kayıplarını en aza indirmekte fayda sağlayacaktır. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin öğrenme ortamına etkisini azaltmak için, velilere okul kuralları hakkında toplantı, seminer yapılması önerilebilir.

Araştırmada ulaşılan bir başka sonuç, ilkökul öğretmenlerinin sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleriyle başa çıkma yöntemlerine ilişkin bulgulardır. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleriyle başa çıkma yöntemleriyle ilgili ulaşılan temanın veli müdahalesini önlemedir. Ulaşılan kategoriler veli duygularını yönetme, veliye kuralları açıklamadır. Veli duygularını yönetme kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: veliyi bilgilendirme, veliyle yapıcı yaklaşım, veliyi ikna etme, velinin bakış açısını değiştirme, veliye empati yaptırma, veliler arasında ara buluculuk yapma, veliye tavır koyma, veliye görev verme. Veliye kuralları açıklama kategorisinde ulaşılan kodlar şunlardır: veliyle iletişim, veliye açıklama yapma, veliyle açık iletişim kurma, veli toplantıları düzenleme, veliye sınıf kurallarını açıklama, öğretmene idare desteği, veliye konuyu gerekçelendirme, veliyi uyarma. Araştırma sonucu ile diğer araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Velilerin okul yönetimine ve öğretmenlere karışmak yerine, sadece görüş ve öneri bildirmeleri gerekmektedir. Velilerin eğitim sürecine müdahale etmesi, eğitim öğretimin akışını olumsuz etkilemektedir. Bu durum, yönetici ve öğretmenlerin zamanını alarak öğrencilere ayrılan zamanı azaltmakta ve eğitim öğretim amacından uzaklaşmaktadır (Küçükdurmaz, 2023). Velilerin fazla müdahaleci tavırları öğretmenleri rahatsız edebilmektedir. Velilerin çocuklarına ve öğretmenlerine karşı aşırı baskıcı ve kontrolcü tavırları istenen durumlar değildir. Bu sebeple ailelerin aile katılımı ile ilgili hak ve sorumlulukları konusunda bilgilendirilmeleri gerekmektedir (Erdoğan & Demirkasımoğlu, 2010). Öğretmen veli iletişimi belli sınırlar içerisinde sürdürülmeli, aşırı iletişim veya iletişimsizlik tercih edilmemelidir. İletişimin yapıcı olması, devamlılığı sağlayarak iletişimin kalitesini, verimini artırabilir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahaleleriyle başa çıkma hususunda çeşitli önerilerde bulunmak mümkündür. Veli öğretmen ilişkisini nitelikli hale getirmek, veliye çocuklarının eğitimi konusunda farklı görev ve sorumluluklar vermek önerilebilir.

Araştırmada ulaşılan son sonuç, sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusundaki sınıf öğretmenlerinin önerilerine ilişkin bulgulardır. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusundaki ulaşılan tema, öğretmenlerin önerileridir. Ulaşılan kategoriler ise veliyle iletişimi artırma, veliye okul kurallarını açıklamadır. Veliyle iletişimi artırma kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: veliyle iletişim kurma, veliye ön bilgilendirme yapma, veliyi anlama, veli-öğretmen arasında güven oluşturma, veli toplantısı düzenleme, velilerle etkinlik düzenleme, veliyle empati kurma, velinin beklentilerini anlama, veliyle samimi iletişim kurma, veliye bilgi verme, veli-öğretmen işbirliği, veli seminerleri düzenleme, ev ziyaretleri yapma. Veliye okul kurallarını açıklama kategorisinde oluşan kodlar şunlardır: velinin müdahalesini sınırlandırma, veli müdahalesine önlem alma, veliye okul kurallarını açıklama, veli randevu sistemini kullanma, whatsapp grubu oluşturmama. Araştırma sonucu ile diğer araştırma sonuçları benzerlik göstermektedir. Türk ve Kiroğlu'na (2018) göre; öğrenci velilerinin sınıf öğretmenlerine uyguladığı mobbing içerikli davranışlarına yönelik, ailelere mobbing davranışlarının doğası, olası sonuçları hakkında eğitim verilmesi uygundur. İstenmeyen veli müdahalesine önlem alma, ortaya çıkacak olumsuzlukları minimize edecektir. Veliye dönem başında bilgilendirme yapmak, çeşitli toplantı ve etkinliklerle etkileşimde bulunmak fayda sağlayacaktır. Bu şekilde velinin farkındalığı artacak, talep ve önerilerini daha bilinçli bir dille öğretmene yöneltecektir. Sınıf yönetiminde istenmeyen veli müdahalelerinin önüne geçmek konusunda çeşitli önerilerde bulunabilir. Veliyle iletişim kurma, veli toplantıları ve veli seminerleri düzenleme bunların başlıcalarıdır.

Yapılan bu araştırmada ilkokul seviyesindeki veli müdahaleleri araştırılmıştır. Yapılacak araştırmalarla ortaokul ve lise seviyesindeki sınıf yönetimine veli müdahaleleri incelenebilir. Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yapılacak araştırmalarda gözlem tekniğinin kullanılması önerilmektedir. Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Yapılacak araştırmalarda velilerin öğretmenlerin sınıf yönetimine neden müdahalede bulunduğu sorulabilir.

6. KAYNAKLAR

- Abdullah, D., Maqfirah, P. A. V., Arifin, Saputra, N., & Haddar, G. A. (2023). The role of parent-teacher communication for improving children's achievement. *Cendikia: Media Jurnal Ilmiah Pendidikan*, 13(3), 482-488. <https://doi.org/10.35335/cendikia.v13i3.3463>
- Adams, K. S., & Christenson, S. L. (1998). Differences in parent and teacher trust levels. *Special Services in the Schools*, 14(1-2), 1-22.
- Akbaba Altun, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 567-586.
- Akkaya, R. (2019). *Eğitime katılım bağlamında okul aile birliklerinin yeri*. İstanbul: İLKE İlim Kültür Eğitim Derneği. (Politika Notu No: 2019/10).
- Altunay, E., Oral, G., & Yalçınkaya, M. (2014). Eğitim kurumlarında mobbing uygulamalarına ilişkin nitel bir araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 62-80. <https://doi.org/10.19126/suje.37750>
- Appelbaum, M. (2009). *How to handle hard-to-handle parents*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Ardakoç, İ. (2020). Eğitimde veli/aile katılımı: engeller ve öneriler. *Alanyazın*, 1(2), 75-84.
- Aslantürk, İ. (2018). *Ekolojik sistem kuramı temelli okul güvenliği ölçeğinin geliştirilmesi*. [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi.
- Atış-Akyol, N., Ata Doğan, S., & Durmuşoğlu, M. C. (2021). Okul öncesi eğitimde öğretmenin iletişim becerilerinin önemi: aile katılımı, iş birliği ve öğretmen-çocuk ilişkisi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 887-899. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2021.21.64908-900473>
- Atmaca, T., & Öntaş, T. (2014). Velilerin öğretmenlere uyguladığı şiddete yönelik nitel bir araştırma. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi*, 2(1), 47-62.
- Aydın, A. (1998). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aydın, A. (2023). *Sınıf yönetimi (22. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aytaç, T. (1999). Okul merkezli yönetim. *Eğitim ve Bilim*, 23(111), 69-75.

- Aytaç, T. (2013). *Eğitim yönetiminde yeni paradigmlar/okul merkezli yönetim*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Babaoğlu, E., Çelik, E., & Nalbant, A. (2018). İdeal öğrenci velisi üzerine nitel bir çalışma. *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 51-65. <https://doi.org/10.19160/ijer.370497>
- Balcı, A. (1993). *Etkili okul*. Ankara: Yavuz Dağıtım.
- Baloğlu, N. (2001). *Etkili sınıf yönetimi*. Ankara: Baran Ofset.
- Barge, J. K., & Loges, W. E. (2003) Parent, student, and teacher perceptions of parental involvement. *Journal of Applied Communication Research*, 31(2), 140-163. <https://doi.org/10.1080/0090988032000064597>
- Başar, H. (1999). *Sınıf yönetimi* (3. baskı). İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Başar, H. (2021). *Sınıf yönetimi* (21. baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Başar, M., & Doğan, Z. G. (2015). Göreve yeni başlayan öğretmenlerin yaşadığı sosyal kültürel mesleki sorunlar. *Route Educational and Social Science Journal*, (7), 375-398. <https://doi.org/10.17121/ressjournal.430>
- Bayar, A. & Kerns, H. J. (2015). Undesired behaviors faced in classroom by physics teachers in high schools. *Eurasian Journal of Physics and Chemistry Education*, 7(1), 37-45.
- Bayar, A. (2016). Challenges facing principals in the first year at their schools. *Universal Journal of Educational Research*, 4(1), 192-199.
- Bilgin, N. (2006). *Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan nitelikleri ve okulda öğrenme*. D. A. Özçelik (Çev.). Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Basımevi.
- Bramesfeld, K. D., Carrick, A. C., Lessmeier, S. L., Nicoloff, A. L. Keiser, M., & Metter, S. A. (2013). Parental involvement in a childcare center: Assessing predictors of school-based involvement. *Psi Chi Journal of Psychological Research*, 18(3), 103-115. <https://doi.org/10.24839/2164-8204.JN18.3.103>

- Bronfenbrenner, U. (1986). Ecology of the family as a context for human development: research perspectives. *Developmental Psychology*, 22(6), 723-742. <http://doi.org/10.1037/0012-1649.22.6.723>
- Burns, C. P., Roe B. D. & Ross E. P. (1992). *Teaching reading in today's elementary schools*. Boston Houghton Mifflin Company.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (13. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Čech, T. (2010). Mobbing in primary schools: effects on interpersonal relationships and school climate, options for protection and prevention. *School and Health 21 Papers on Health Education*, 347 -356.
- Chen, J. K., & Astor, R. A. (2009). Students' reports of violence against teachers in Taiwanese Schools. *Journal of School Violence*, (8), 2-17. <http://doi.org/10.1080/15388220802067680>
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz*. A. Aypay (Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Christenson, S. L. (2004). The family-school partnership: an opportunity to promote the learning competence of all students. *School Psychology Review*, 33(1), 83-104.
- Coutts, M. J., Sheridan, S. M., Kwon, K., & Semke, C. A. (2012). The effect of teacher's invitations to parental involvement on children's externalizing problem behaviors: an examination of a cbc intervention. CYFS Working Paper No. 2012-3. Nebraska Center for Research on Children, Youth, Families and Schools.
- Cömert, D., & Güleç, H. (2004). Okulöncesi eğitim kurumlarında aile katılımının önemi: öğretmen-aile-çocuk ve kurum. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 131-145.
- Creswell, J. W. (2013). *Araştırma deseni: nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. S. B. Demir (Çev. Ed.). İstanbul: Eğiten Kitap.
- Creswell, J. W. (2016). *30 essential skills for the qualitative researcher*. London: Sage Publications.

- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2014). *Karma yöntem araştırmaları, tasarımı ve yürütülmesi* (2. baskıdan eviri). Y. Dede & S. B. Demir (ev. Edl.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Crites, C. V. (2008). *Parent and community involvement: A case study*. [Basılmamış doktora tezi]. Wilmington University.
- alık, C. (2007). Okul-evre ilişkisinin okul geliştirmedeki rolü: kavramsal bir zmlleme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eēitim Fakültesi Dergisi*, 27(3), 123-140.
- Çalışkan, N., & Ayık, A. (2015). Okul aile birliēi ve velilerle iletişim. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(2), 69-82.
- ayak, S. (2013). *ēretmen-veli iřbirliēi ile ilkokul ērencilerinin sınıf içindeki istenmeyen davranışları arasındaki ilişki*. [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Trakya niversitesi.
- ayak, S., & Ergi, D. Y. (2015). ēretmen veli iřbirliēi ile ilkokul ērencilerinin sınıf içindeki istenmeyen ēretmen davranışları arasındaki ilişki. *Eēitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 6(11), 59-77.
- elenk, S. (2003). Okul başarisının ön koşulu: okul aile dayanışması. *İlkēretim Online*, 2(2), 28-34.
- elikten, M., şanal, M., & Yeni, Y. (2005). ēretmenlik mesleēi ve zellikleri. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(19), 207-237.
- ubuku, Z., & Girmen, P. (2006). Ortaēretim kurumlarının etkili okul özelliklerine sahip olma düzeyleri. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(16), 121-136.
- Dam, H. (2008). ērencinin okul başarisında aile faktörü. *Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7(14), 75-99.
- Demircan, A. (2012). *Ortaēretim okullarında aile katılımı: Ölçek uyarlaması*. [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Kastamonu Üniversitesi.
- Demirtaş, H. (2012). İlkēretim okullarının deēiřime aıklıēı. *İlkēretim Online*, 11(1), 18-34.

- Eccles, J. S., & Harold, R. D. (1996). Family involvement in childrens and adolescents schooling. A. Booth & J. F. Dunn (Der.), *Family school links: How do they affect educational outcomes?*, (3-33). Manwah, NJ: Erlbaum.
- Emmer, E. T., & Stough, L. M. (2001). Classroom management: a critical part of educational psychology, with implications for teacher education. *Educational Psychologist*, 36(2), 103–112. https://doi.org/10.1207/S15326985EP3602_5
- Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships: caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76(9), 132-154.
- Epstein, J. L., & Sanders, M. G. (1998). What we learn from international studies of school-family-community partnerships. *Childhood Education*, 74(6), 392-394. <http://dx.doi.org/10.1080/00094056.1998.10521158>
- Erden, M. (2005). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Erdoğan, Ç., & Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(3), 399-431.
- Erdoğan, İ. (2000). *Okul yönetimi öğretim liderliği*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2016). *Sınıf yönetimi* (19. baskı). İstanbul: Alfa Basım.
- Ergen, H., & İnce, Ş. (2017). İlköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeyleri: Mersin örneği. *The Journal of Educational Research*, 3(1), 37-57.
- Farooqi, M., Arshad, F., Khan, H., & Ghaffar, A. (2016). Interplay of conflict management styles with teachers' performance. *International Journal of AYER*, 1(2), 305-320.
- Finders, M., & Lewis, C. (1994). Why some parents don't come to school. *Educational Leadership*, 51(8), 50-54.
- Gliner, J. A., Morgan, G. A., & Leech, N. L. (2015). *Uygulamada araştırma yöntemleri desen ve analizi bütünleştiren yaklaşım*. S. Turan (Çev. Ed.). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Gonida, E. N., & Cortina, K. S. (2014). Parental involvement in homework: relations with parent and student achievementrelated motivational beliefs and achievement.

- British Journal of Educational Psychology*, 84(3), 376-396.
<https://doi.org/10.1111/bjep.12039>
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile iş birliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 204-209.
- Graham-Clay, S. (2005). Communicating with parents: strategies for teachers. *School Community Journal*, 16(1), 117-129.
- Greenwood, G. E., & Hickman, C. W. (1991). Research and practice in parent involvement: implications for teacher education. *The Elementary School Journal*, 91(3), 279-288.
- Griffith, J. (1998). The relation of school structure and social environment to parent involvement in elementary schools. *The Elementary School Journal*, 99(1), 53-80.
- Gutman, L., & McLoyd, V. (2000). Parents' management of their children's education within the home, at school, and in the community: an examination of african-american families living in poverty. *Urban Review*, 32(1), 1-24.
- Güçlü, N. (2007). İletişim. L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf yönetimi içinde*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Gümüşeli, A. İ. (2004). Ailenin katılım ve desteğinin öğrenci başarısına etkisi, *Özel Okullar Birliği Bülteni*, 2(6), 14-17.
- Haigh, G. (1990). *Managing classroom problems in the primary school*. London: Paul Chapman Puh. Ltd.
- Hara, S. R., & Burke, D. J. (1998). Parent involvement: the key to improved student achievement. *School Community Journal*, 8(2), 9-19.
- Hatipoğlu, A., & Kavas, E. (2016). Veli yaklaşımlarının öğretmen performansına etkisi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 1012-1034.
<https://doi.org/10.15869/itobiad.90789>
- Henderson, A. T., & Berla, N. (1994). *A new generation of evidence: The family is critical to student achievement*. Washington DC: National Committee for Citizens in Education.

- Henderson, A. T., & Mapp, K. L. (2002). *A new wave of evidence: the impact of school, family, and community connections on student achievement*. Austin, Texas: SEDL.
- Herman, J. L. (1992). *Trauma and recovery*. New York: Basic Books.
- Hill, N., & Taylor, L. (2004). Parental school involvement and children's academic achievement. *American Psychological Society*, 13(4), 161-164.
- Hooever-Dempsey, K. V., Walker, J. M. T., Sandler, H. M., Whetsel, D., Green, C. L., Wilkins, A. S., & Closson, K. (2005). Why do parents become involved? Research findings and implications. *The Elementary School Journal*, 106(2), 105-130.
- Hoşgörür, V. (2005). İletişim. Z. Kaya (Ed.), *Sınıf yönetimi* içinde. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Hughes, J. & Kwok, O. (2007). Influence of student-teacher and parent-teacher relationships on lower achieving readers' engagement and achievement in the primary grades. *Journal of Educational Psychology*, 99(1), (39-51).
- Işık, O., & Şahin, İ. (2022). İlkokul ve ortaokul velilerinin çocuklarının eğitim sürecine katılımı. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(235), 2061-2084. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.913835>
- Izzo, C. V., Weissberg, R. P., Kasprow, W. J. & Fendrich, M. (1999). A longitudinal assessment of teacher perceptions of parent involvement in children's education and school performance. *American Journal of Community Psychology*, 27, 817-839.
- Jeynes, W. H. (2005). A meta-analysis of the relation of parental involvement to urban elementary school student academic achievement. *Urban Education*, 40(3), 237-269.
- Jordan, C., Orozco, E., & Averett, A. (2001). *Emerging issues in school, family, & community connections*. Austin, TX: National Center for Family & Community Connections with Schools. Southwest Educational Development Laboratory.
- Kaptich, P., Kiplangat, H. K., & Munyua, J. (2019). Influence of parent-teacher communication on academic performance of pupils in public primary schools in Ainabkoi sub-county, Kenya. *Universal Journal of Educational Research*, 7(6), 1356-1362. <https://doi.org/10.13189/ujer.2019.070603>

- Karaaslan, D. (2006). *İlköğretim okulları yöneticilerinin ve öğrencilerinin öğretmenlerde gözlemledikleri istenmeyen davranışlar*. [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Karataş, K., & Çakan, S. (2018). Öğretmenlerin bakış açısıyla eğitim – öğretim sorunları: Bismil ilçesi örneği. *İlköğretim Online*, 17(2), 834-847. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2018.419313>
- Kılıç, Ş. (2019). *Okul öncesi eğitimde temel sorunlar ve çözüm önerileri*. [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Kırklareli Üniversitesi.
- Kısaç, İ. (2003). *Öğretmen öğrenci iletişimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Kim, E. M., Sheridan, S.M., Kwon, K., & Koziol, N. (2013). Parent beliefs and children's social-behavioral functioning: the mediating role of parent-teacher relationships. *Journal of School Psychology*, 51(2), 175-185. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2013.01.003>.
- Knisely, K. (2011). *Literature review: how much does parental involvement really affect the student's success?* http://kniselymtt.pbworks.com/f/EDCI6300_kknisely_LiteratureReview.pdf adresinden erişildi.
- Koç, M. H. (2019). Veli katılımı hakkında sınıf öğretmenleri ne düşünüyor? Fenomenolojik bir çalışma. *Akdeniz Eğitim Araştırmalar Dergisi*, 13(29), 53-74. <http://dx.doi.org/10.29329/mjer.2019.210.4>
- Koçyiğit, M. (2019). *Sınıf yönetimi*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Kolay, Y. (2004). Okul-aile-çevre iş birliğinin eğitim sistemindeki yeri ve önemi. *Milli Eğitim Dergisi*, (164). https://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/164/kolay.htm adresinden erişildi.
- Kotaman, H. (2008). Türk ana babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 135-149.

- Küçükdurmaz, A. (2023). *Eğitim eğitimcinin işi*.
<https://www.egitimdeneyimler.com/blog/e%C4%9Fitim-e%C4%9Fitimcinin-i%C5%9Fi>
- Little, E. (2005). Secondary school teachers' perceptions of students' problem behaviours. *Educational Psychology*, 25(4), 369–377.
- Martin, M., & Waltman, C. (2000). *Çocuğunuzun okulla ilgili sorunlarını çözebilirsiniz*. İstanbul Sistem Yayıncılık.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma*. S. Turan (Çev. Ed.), Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Miles, B., & Huberman, M. (2015). *Genişletilmiş bir kaynak kitap: nitel veri analizi* (Çev. Ed: S. Akbaba Altun & A. Ersoy). Ankara: Pegem Akademi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf adresinden erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı Okul-Aile Birliği Yönetmeliği (2012). T.C. Resmî Gazete (28199, 09.02.2012).
- Nokali, N. E., Bachman, H. J., & Votruba-Drzal, E. (2010). Parent involvement and children's academic and social development in elementary school. *Child Development*, 81(3), 988-1005. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01447.x>
- Ntekane, A. (2018). *Parental involvement in education*. Vanderbijlpark, South Africa: Author. 1-5.
- Nweze, B. R. (1993). Increasing parent involvement, student attendance and appropriate school behavior of at-risk middle school students through parent partnerships. [Basılmamış doktora tezi]. Nova University.
- Oktay, A., Gürkan, T., Zembat, R. P. & Unutkan, Ö. (2003). *Okul öncesi programı uygulama rehberi (ne yapıyorum? neden yapıyorum? nasıl yapmalıyım?)* İstanbul: Ya-Pa Yayıncılık.
- Özdoğan, M. (2021). İlkokullarda öğretmen-veli ilişkisinde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Temel Eğitim Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 68-76.

- Özpınar, M., & Sarpkaya, R. (2010). Köyde görev yapan sınıf öğretmenlerinin sorunları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 17-29.
- Özyılmaz, Ö. (2013). *Türk milli eğitim sisteminin sorunları ve çözüm arayışları*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Patrikakou, E. N. (2008). The power of parent involvement: Evidence, ideas, and tools for student success. Lincoln, IL: The Center on Innovation and Improvement. Retrieved from <http://www.centerii.org/search/Resources/PowerParInvolve.pdf>
- Patrikakou, E. N., & Weissberg, R. P. (2000). Parents' perceptions of teacher outreach and parent involvement in children's education. *Journal of Prevention & Intervention in The Community*, 20(1-2), 103–119.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (3. baskıdan çeviri). M. Bütün & S. B. Demir (Çev. Edl.). Ankara: Pegem Akademi.
- Peterson, C. (1991). The meaning and measurement of explanatory style. *Psychological Inquiry*, 2(1), 1–10. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0201_1
- Popovska, N. G., Popovski, F., & Dimova, P. H. (2021). Communication strategies for strengthening the parent-teacher relationships in the primary schools. *International Journal of Research Studies in Education*, 10(24), 123-134. <https://doi.org/10.5861/ijrse.2021.a076>
- Sadık, F. (2017). Lise öğretmenlerinin sınıf yönetimine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1441-1468. <http://dx.doi.org/10.14687/jhs.v14i2.4412>
- Sarier, Y., & Uysal, Ş. (2020). Ortaöğretim kurumlarında yönetime katılım: Okul paydaşlarının görüşleri. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(3), 950-965. <https://doi.org/10.24315/tred.666499>
- Sarıtaş, M. (2011). Öğretmen-veli görüşmelerinin yönetimi. M. Şişman & S. Turan (Edl.). *Sınıfyönetimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Sarpkaya, R. (2010). Eğitimin felsefi temelleri. C. Celep (Ed.). *Eğitim bilimine giriş* içinde. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Seligman, M. (2000). *Conducting effective conferences with parents of children with disabilities*. New York/London: The Guilford Press.
- Sevinç, M. (2003). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa.
- Siyez, D. M. (2009). Liselerde görev yapan öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik algıları ve tepkileri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25), 67-80.
- Sliwka, A., & Istance, D. (2006). Parental and stakeholder ‘voice’ in schools and systems. *European Journal of Education*, 41(1), 29-43. <https://doi.org/10.1111/j.1465-3435.2006.00244.x>
- Şaban, C. (2011). *İlköğretim okullarında velilerin eğitime katılım düzeyleri ve tercih ettikleri katılım türleri*. [Basılmamış yüksek lisans tezi]. Yeditepe Üniversitesi.
- Şenaras, B. & Çetin, Ş. (2018). Okul müdürleri ile öğretmenlerin algılarına göre ilk ve ortaokullarda veli baskısı: nitel bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(220), 157-176.
- Şişman, M., & Taşdemir, İ. (2008). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *İçerik analizi uygulama ve örnekleri*. İstanbul: Epsilon Yayın Evi.
- Terzi, Ç. (2011). Türk Eğitim Sistemi’nde okulların örgüt ve yönetim yapısı ile yapılandırmacı eğitim yaklaşımı arasındaki ilişkinin çözülmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 1(1), 75-82.
- Thompson, B. (2009). Disruptive behaviours in Barbadian classrooms: Implications for universal secondary education in the Caribbean, *Journal of Eastern Caribbean Studies*, 34(3), 39–58.
- Toran, M., & Özgen, Z. (2018). Okul öncesi eğitimde aile katılımı: öğretmenler ne düşünüyor, ne yapıyor? *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 229-245. <http://dx.doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.6c3s11m>
- Tosun, K. (1992). *İşletme yönetimi*. İstanbul Savaş Yayınları.

- Tutar, H. (2003). *Örgütsel iletişim*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tümekaya, S. (2017). Velilerin okulda eğitime katılım türlerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(2), 83-98.
- Türk Dil Kurumu (TDK) (2024). *Güncel Türkçe sözlük*. <https://sozluk.gov.tr>
- Türk, H., & Kiroğlu, K. (2018). Ailelerin sınıf öğretmenlerine uyguladığı mobbing davranışları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(4), 2357-2389. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.41844-429343>
- Unger, M. C. (2014). *Principal perceptions of parental aggression*. [Basılmamış doktora Tezi]. Ohio University.
- Williams Jr, D. L., & Chavkin, N. F. (1989). Essential elements of strong parent involvement programs. *Educational Leadership*, 47(2), 18-20.
- Wilson, C. M., Douglas, K. S., & Lyon, D. R. (2011). Violence against teachers: prevalence and consequences. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(12), 2353-2371. <https://doi.org/10.1177/0886260510383027>
- Yaman, E., Vidinlioğlu, Ö., & Çitemel, N. (2010). İşyerinde psikoşiddet, motivasyon ve huzur: Öğretmenler çok şey mi bekliyor? Psikoşiddet mağduru öğretmenler üzerine. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1136-1151.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6. baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yiğit, B., & Bayrakdar, M. (2006). *Okul-çevre ilişkileri*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yurdunkulu, A., & Oktay, A. (2020). İlköğretim okulu öğretmenlerinin çatışma durumları ve çatışma yönetimi stratejilerinin incelenmesi (Düzce-merkez örneği). *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(1), 285-302.
- Yüksel Doğan, R., & Aytekin, Ç. (2021). Ekolojik sistem kuramı çerçevesinden ebeveyn yabancılaştırmasına genel bir bakış. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13(3), 551-572. <https://doi.org/10.18863/pgy.826957>
- Yüksel, G. (2007). Sınıf yönetimi ve disiplinle ilgili kurallar geliştirme ve uygulama. L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Zembat, R. (2012). Okul öncesi öğretmenlerinin okul yöneticisi, meslektaşları ve aileler bağlamında algıladıkları çatışma durumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 203-215.

Zembat, R., & Unutkan, Ö. (2001). *Okul öncesi dönemde çocuğun sosyalleşmesinde ailenin yeri*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

EKLER

Ek-1 Etik kurul onayı

Ek-2 Yozgat Valiliği İl Milli Eğitim Müdürlüğü araştırma izni

Ek-3 Yarı yapılandırılmış görüşme formu

Ek-1 Etik kurul onayı

		T.C. YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU BAŞVURU DEĞERLENDİRME FORMU	
	ARAŞTIRMANIN ADI	Sınıf Yönetiminde İstenmeyen Veli Müdahalelerinin İncelenmesi	
	ARAŞTIRMANIN TÜRÜ	☐ Anket/Ölçek/Skala Çalışması ☐ Gözlemsel Çalışma ☒ Niteliksel Çalışma ☐ Diğer	
	GELEN EVRAK SAYISI ve TARİHİ	178290 sayılı ve 09.11.2023 tarihli yazı	
	YÜRÜTÜCÜ/DANIŞMAN (Unvan, Ad-Soyad, Kurum, Bölüm)	Prof. Dr. Emine BABAOĞLAN ÇELİK Yozgat Bozok Üniversitesi – Eğitim Fakültesi	
	ARAŞTIRMACILAR (Unvan, Ad-Soyad, Kurum, Bölüm)	Eren Şen BABAYİĞİT Yozgat Bozok Üniversitesi	
KARAR BİLGİLERİ	KARAR NO: 08/65	TARİH: 23.11.2023	
	Yukarıda bilgileri verilen Etik Kurulu başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın gerekçe, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde gerçekleştirilmesinde etik sakınca <u>bulunmadığına</u> oybirliği ile karar verildi.		
	Değerlendirme Sonucu		
	☒ Uygun ☐ Düzeltme gereklidir (Açıklayınız) ☐ Düzeltmeleri görmek istiyoruz ☐ Düzeltmeleri görmemize gerek yok ☐ Uygun değildir (Açıklayınız)		
	Açıklama		
ÇALIŞMA ESASI		Yozgat Bozok Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Yönergesi	
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KURULU ÜYELERİ			

**T.C.
YOZGAT BOZOK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ**